هكذا من الأصل

הצופה

היום	שישי	פרשת קרח – שבת
הפרק	תהילים קיט-(א-ב)	תהילים קיט-(ג-ד)
המשנה	נדרים ד, ב-ג	נדרים ד, ד-ה
הדף - בבלי	סנהדרין עד	סנהדרין עה
ירושלמי	יבמות סג	יבמות סד
ההלכה	שו"ע קצח-ט, א-ב	שו"ע קצט, ג-ה
רמב"ם	יסודי התורה א–ג	יסודי התורה ד-ו
זריחה	5.30	5.30
שקיעה	7.50	7.50
סוף זמן ק"ש	8.08	8.09

דולר יציג – 2.9670 שקל

מאת מופרנו הכלכלי בירושלים

שוב יסוף של השקל לעומת הדולר.
השקל יוסף אתמול לעומת הדולר ב־0.3029 השער היציג של הדולר ירד ל: 2.9670 ש"ח. לעומת סל המטבעות יוקף השקל ב־0.063% ושער הסל ירד ל־3.473 ש"ח.
הדולר הוסיף אתמול להיחלש בשוקי הכספים בעולם.

הדלקת נרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	7.10	8.31
תל־אביב	7.28	8.34
חיפה	7.22	8.35
באר־שבע	7.25	8.23
אילת	7.21	8.27

תחזית מזג האוויר

מעונן חלקית עד בהיר

הטמפרטורות: ירושלים 19־31, גולן 18־30, הגליל 19־29, חיפה 21־31, רגניה 24־35, עפולה 23־34, ת"א 21־30, שכם 20־31, אריאל 20־31, נתב"ג 21־33, עין גדי 31־39, באר־שבע 19־34, אילת 26־41, מעלה אדומים 22־33, סדום 30־39.

ב"ה, יום שישי כ"ה בסיון תשנ"ה (23.6.1995) • שנה נ"ח • גליון 16863 • המחיר: 5.60 ש"ח, כולל מע"מ ★ מייסד ועורך ראשון: הרב מאיר בר־אילן ז"ל ★ עתון התנועה העולמית של המזרחי והפועל־המזרחי

תשעה ישראלים בין אנשי צוות של אוניית משא ששקעה למצולות ים

האוניה התנגשה עם אוניית משא קוריאנית במזג אוויר סוער 300 ק"מ דרומית לקוריאה ★

מאת סוכנויות הידיעות

תשעה ימאים ישראלים שקעו אתמול למצולות ים, לאחר שאוניית משא אותה השיטו, התנגשה באוניה קוריאנית. ים סוער מקשה על המשך החיפושים אחר ימאי אנית המשא MINERAL TAMPIER המניפה דגל ליברי, ששקעה למצולות, כ־300 . קילומטרים דרומית לנמל מאגאנג שבקוריאה.

במסיבת עיתונאים שכונסה במינהל הספנות בחיפה נמסר, שהחיפושים אחר 27 אנשי צוות האוניה, ביניהם רב החובל ותשעה אנשי צוות ישראלים, עשרה ימאים מהפיליפינים, חמישה ימאים מבורמה ושלושה מבלגיה, נמשכו באופן אינטנסיבי עד רדת החשיכה כי הבדל השעות בין ישראל למקום האסון הוא שש שעות.

למקום האסון הוזנקו ספינות משמר קוריאניות וכן אוניות הנמצאות באיזור ומסוק, שעסקו בחיפושים אחר נעדרים.

האוניה "מינראל ריימפר" המניפה דגל ליברי, אורכה 290 מטר, רוחבה 45 מטר, נבנתה בשנת 1963 והובילה בעת האסון עופרת ברזל בתפזורת מברזיל לקוריאה.

האוניה פקדה לאחרונה את נמל חדרה ואשדוד בתחילת חודש מרס השנה.

במסיבת עיתונאים מסר ראש מינהל הספנות במשרד התחבורה, אריה רונה, שהאוניה שטבעה, בפיקודו של רב־החובל פיליפ עידון תושב אילת, נמצאת בפיקוח מינהל הספנות בישראל והיא נבדקה לאחרונה בחודש מרס בעת שהותה בישראל. לאוניה חוזים להובלת פחם ועופרות ברזל מברזיל לקוריאה.

במינהל הספנות בחיפה [illegible] מרחובי תבל ובמיוחד ביפאן וקוריאה על המשך החיפושים.

מינהל התעופה מסר הודעות לבני משפחות תשעת הימאים הישראלים הנעדרים: רב החבל פיליפ עידון, (53) בוגר בית הספר לקציני ים בעכו (1961), שימש במשך שנים כמנהל מחלקתים בנמל אילת, נתב בנמל אילת ורב־חבל. אורי ברנר קצין רדיו מרחוב התבור 7 בקרית־אתא, שאול ברסוב, מכונאי ראשי מרחוב הירקון בתל־אביב, ליאוניד קטלינוב, חשמלאי מרחוב האורן 10 בעכו, רב־מלחים משה קול מקרית־מוצקין, הימאי יצחק הרוש משכונת שרת 401 בטירת הכרמל, רב משמנים דוד דינר, משדרות הנשיא 130 בחיפה, הטבח עמרם אסיאס, מקרית ביאליק ויהודה חזן, מלצר מרחוב דב הוז בחיפה.

כתב עתי"ם בחיפה, מאיר שושני מוסר, כי במינהל הספנות בחיפה טרם נתקבלו ממצאים על נסיבות ההתנגשות הימית.

ראש מינהל הספנות אריה רונה אמר, כי על־פי החוק הימי, אין סיבה להתנגשות בין שתי אוניות ויש להניח שבמקרה זה גרמה התאונה מחמת טעות אנוש, אך הדברים יתבררו לאחר קבלת מידע וחקירת אנשי צוות האוניה הקוריאנית "מראס" שהתנגשה באוניה "מינראל ריימפר".

סוכנות ההצלה היפאנית מפקחת על החיפושים ועומדת בקשר עם מינהל הספנות הקוריאני. מינהל הספנות נעזר בנציגי חברת "צים", השוהים במזרח־הרחוק.

רב־חובל דני כהן, מפקח ימאות במינהל הספנות והנמלים, מונה לחוקר לבדיקת נסיבות טביעת אוניית הצובר "מינרל דמפייר" ששקעה למצולות בים המזרחי של סין.

כתב עתי"ם בחיפה, מאיר שושני, מוסר שרב־החובל דני כהן צויד על ידי מנהל הספנות והנמלים בתמונות ופרטי זיהוי של הימאים הישראלים. זאת, על מנת לסייע בזיהוי שתי הגופות שנמשו על ידי צוות ההצלה היפאני מן הים.

החקירה תתמקד בשלב ראשון בכל האספקטים הנוגעים לפעולות ההצלה והחיפושים ורק בשלב מאוחר יותר, יתמקד החוקר בנסיבות טביעת האוניה.

מנהלת אגף כח אדם ימי במינהל הספנות והנמלים, זהבה כרמי, המכירה כל אחד מן הנעדרים אישית, הזילה יחד עם חברותיה למשרד דמעות בעת ששמותיהם של הנעדרים נמסרו לפרסום.

רב־חובלים ומומחים לספנות אמרו כי האוניה, שהיתה עמוסה בעופרת ברזל בתפזורת בדרכה מברזיל לקוריאה הדרומית, היתה אניה ענקית, אורכה כ־260, מתנשאת לגובה של כ־10 קומות, שכ־18 מטרים ממנה שקועים בים. היא שקעה, להערכתם למצולות, תוך דקות, לאחר שבמהלך ההתנגשות הימית עם האוניה הדרום קוריאנית מראס, נגרם בקע בגוף האוניה.

בחדר המצב, שהופעל במינהל הספנות והנמלים בחיפה, התקבצו ובאו עשרות עתונאים וצלמי טלוויזיה, בנסיון לדלות כל פיסת מידע על הנעדרים, אנשי צוות האניה ששקעה למצולות.

חדר המצב מקיים קשר עם שגרירות ישראל ביפאן ובקוריאה.

כתב עתי"ם בחיפה, מאיר שושני מוסר, כי במהלך האסון של טביעת האוניה "מינרל דמפייר", יושמו הלכה למעשה לקחים שהופקו רק לפני מספר שבועות, במהלך תרגיל להפעלת חדר מצב בעת אירוע ימי. זאת, במהלך כנס בינלאומי, בהשתתפו נציגים מישראל, קפריסין ומצרים, שעסק בסימולציה בין מדינות, למקרה של אירוע ימי, הקשור בזיהום הים.

במהלך התרגיל, הופעלו חדרי מצב של שלוש המדינות ישראל, קפריסין ומצרים, בבתי מלון שונים בחיפה. במהלך תרגיל הסימולציה, הושם דגש מיוחד על הפעלת חדר המצב ביצירת קשר בינלאומי בין מדינות וקיום קשר עם אמצעי התקשורת בזמן אמת.

לקחים אלה הופקו עתה בהצלחה רבה בנסיבות הטרגיות בעת תפעול חדר המצב במשרדי מינהל הספנות והנמלים בעקבות טביעתה של אונית הצובר. (ע)

(סוף בעמוד 2)

ועידת המפד"ל: מרכז המפלגה הוא שיקבע את דירוג הרשימה לכנסת

כך הוכרע ברוב של 68% מול 32% שתמכו בהצעה לקיים פריימריס כוללים

מאת שאול שיף
כתבר "הצופה"

ברוב קולות החליטה אתמול ועידת המפד"ל, בהצבעה חשאית, נגד בחירת נציגי המפלגה לכנסת בשיטת הפריימריס. בהצבעה השתתפו 776 צירים. בעד קיום פריימריס הצביעו 251 איש (כ־32 אחוז), בעד עמד ההצעה שנתקבלה הצביעו 524 צירים - כ־68 אחוז.

הועידה אימצה את "הצעה א'" האומרת:

א. תבדקנה בחיוב האפשרויות למתן ביטוי לשיתוף כלל הציבור בבחירת מועמדי התנועה לכנסת (כמו למשל: בחירת פאנל בפריימריס אזוריים, ועוד), ובלבד שלא יהיו בזה המגרעות שבשיטת הפריימריס הרגילה.

ב. תיבדק בחיוב האפשרות של הסכמה של הועידה / המרכז על הצבת אישיות - מקבלת באחד מהמקומות הראשונים ברשימה לכנסת - להתחדשות ולרענון הרשימה.

ג. הועידה / המרכז יבחרו וידרגו את סדר המועמדים לכנסת.

ד. יו"ר המפלגה, שהוא גם הראשון ברשימה לכנסת, ייבחר בנפרד.

ה. פרטי תהליך הבחירה יוצעו למרכז ע"י הועדה המתמדת.

ו. הלשכה רשאית בהסכמה רחבה (שני שליש - לפחות) להמליץ בפני הועידה / המרכז, על שינויים בהחלטה זאת, בהתאם לנסיבות.

מזכירות המפד"ל פרסמה, עם היוודע התוצאות, הודעה משותפת האומרת, כי המפד"ל תמשיך לפעול מתוך אחדות ואחריות לתיפקודה ומקומה היחודי בחברה והפוליטיקה הישראלית וכל הצדדים מכבדים את הכרעת הועידה.

עוד אמרה המזכירות, כי עתה מוטלת החובה על מרכז המפד"ל לעבד שיטה לבחירת רשימת המפד"ל לכנסת, תוך כדי יצוג לכל מגזרי הציונות הדתית וצירוף פנים חדשות.

ההחלטה שהתקבלה, למרות שהיא מעניקה את "המלה האחרונה" למרכז, פותחת פתח גם לאפשרות של שיתוף הציבור הרחב בשלב המוקדם של הבחירות.

(המשך בעמוד 2)

הרב שפירא והרב נריה שליט"א, בגילוי־דעת:

פקודה לפנות שטחים מהווה פשע מוסרי והיא בלתי־חוקית

"פינוי צה"ל ממרכזי הערים ביו"ש ומבסיסים באיזור מסכן חיי יהודים רבים – יש לאייש במשמר־אזרחי שיורכב ממתנדבים כל מקום שיפונה ע"י צה"ל"

מאת יהושע בר יוסף

ימים אחדים לפני המועד ביולי תאריך היעד להתימת הסכם עם הפלשתינים על שלב ב' של הסכם אוסלו, מפרסמים רבני הציונות הדתית, הרב אברהם שפירא והרב משה צבי נריה, גילוי דעת האוסר על פינוי צה"ל מיהודה ושומרון.

בכרוז המתפרסם הבוקר קובעים הרבנים, כי "עצם ההכרזה וההתחייבות על ויתור על חלקים מא"י, היא כמו הכרזה על ויתור על חלקים בתורה, דבר שהוא חילול השם".

בהתייחסות ישירה לכוונה להסיג את צה"ל ממרכזי הערים ביהודה ושומרון כותבים הרבנים: "פינוי צה"ל ממרכזי הערים ופינוי בסיסים באיזור יש"ע, מסכן חיי יהודים רבים, הגרים שם ובשאר אזורי הארץ. לכן, יש לאייש במשמר אזרחי שיורכב ממתנדבים וכל מקום שיפונה ע"י צה"ל".

בנוסף לאיחוד רבני ארץ ישראל, מת־ייצבים מאחורי הכרוז, קציני מילואים למען בטחון א"י חברי חוג "אהרי" וחוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי. הללו קובעים, כי לממשלה אין רוב יהודי והיא איננה מוסמכת לקבל כל החלטה על צמצום שטחי ארץ ישראל.

הרבנים מבהירים, כי הוראה לחיילים לפנות שטחים מהווה פשע מוסרי והיא בלתי חוקית. דברים אלה נוגעים גם לאפשרות נסיגה מהגולן.

בסיום הכרוז מבקשים החותמים עליו את הממשלה לקבל את דרישת הנשיא לעכב את ביצוע הסכם אוסלו ולהביאו להכרעת העם בבחירות.

לסופר "הצופה" נודע, כי לפני כשבועיים נועד אלוף פיקוד המרכז עם הרב אברהם שפירא בביתו בנסיון להניאו מפרסום פסק־הלכה האוסר את ההיערכות החדשה של צה"ל ביהודה ושומרון. פניית האלוף לרב שפירא נולדה על רקע החשש שחיילים רבים, חובשי כיפה, יצייתו לפסק ההלכה ולא יאותו לפנות בסיסי צבא ביו"ש.

הכרוז המתפרסם הבוקר מגביר את חשש הצבא מסרובי פקודה של חיילים דתיים.

רבין וערפאת ינסו בשבוע הבא לסכם את הנושאים ה"פתוחים"

מאת מופרנו המדיני בירושלים

רבין יפגוש את ערפאת בשבוע הבא, כדי לסכם את ביצוע הסכם הביניים לפני הי"ג ביולי, תוים כך אמור צה"ל לפנות מן הערים הגדולות ביו"ש.

בזמן האחרון הואץ המו"מ על ביצוע ההסכם. אולם נותרו נקודות רבות השנויות במחלוקת. ביניהן – היכן יוצבו הקלפיות בירושלים, האם הנסיגה מן הערים הגדולות, כוללת את האיזור הכפרי שסביבן, ועוד. העמדה הישראלית היא שהנסיגה תהיה הדרגתית, ולא בבת אחת.

ערפאת יסכים לנסיגה הדרגתית, רק בתנאי שיקבע לוח זמנים לנסיגה הכללית. ישראל לא מסכימה ללוח זמנים מוגדר, אלא גמיש, זאת בגלל הצורך לבחון את השפעה של הנסיגה מבחינה ביטחונית.

מועצת האוטונומיה תבחר מעצה למחלקה. עם החתימה על הסכם הביניים, יבוטל הסכם עזה־יריחו. לפי ההסכם, יו"ש והרצועה יחולקו ל־13 אזורי בחירות. אחד מהם יהיה ירושלים והסביבה, ובכלל זה 38 כפרים שבסביבות העיר.

לא תהיה דרישה ליחס חיובי של מתמודד בבחירות להסכם השלום עם ישראל. סעיף זה יאפשר לחזיתות הסירוב להשתתף בבחירות.

רבין יציע לערפאת לחתום על הסכם חלקי עד הי"ג ביולי ולאחריו להמשיך את המו"מ.

ערפאת מוכן להסכים לכך, אך זאת, כאמור, רק בתנאי שיובטח לוח זמנים לנסיגה כללית.

רבין: בעד המשך קיום הנח"ל

ראש הממשלה יצחק רבין אמר אתמול, כי הוא בעד המשך קיומו של הנח"ל במסגרת צה"ל.

בישיבת לשכת מפלגת העבודה, בבית המפלגה בתל אביב אמר רבין: "אני לא ביקשתי, כשר בטחון, לבטל את הנח"ל. אני בעד המשכו ואתמודד על קיום הנח"ל. לא היה אכפת לי להציב חיילים לנח"ל ולו רק כדי לשמר את הסיכוי, גם במציאות בה נמצאות תנועות ההתיישבות. מי שרוצה לחזק צריך למצוא מקום שמשלב שרות צבאי לוחם עם הכשרה להתיישבות".

רבין הוסיף, כי הכנסת יכולה להמליץ בנושא ולממשלה יש זכות שלא לקבל את הצעתה.

ממצאים חדשים בסריקות אחר הנעדרת מכרמיאל

במהלך החיפושים אחר הילדה אפתר אסיאס בירדן ההררי, נמצא אתמול בצהריים סדין, שזוהה כשייך לנעדרת.

מציאת הסדין הביאה להגברת החיפושים בסיוע כלבי גישוש. הילדה לקחה עימה רק את הסדין, לאחר שנמלטה, כדי לשבת על הסדין.

לאיזור החיפושים הוזעקו כוחות נוספים וכן צוללנים, שיבדקו את המים באיזור מציאת הסדין.

בני המשפחה, שנמצאים במקום, זיהו את הסדין ופרצו בבכי קורע לב. (ע)

צה"ל סגר מיסגד בחברון לאחר שנמצא בו חומר הסתה

מיסגד ניבראס שבעיר חברון נסגר אתמול בצו אלוף פיקוד המרכז אילן בירן למשך 4 חודשים. הצו הוצא בנימוק כי במיסגד נמצא חומר הסתה.

שלשום בערב הגיעו כוחות צה"ל למיסגד המזוהה עם תנועת החמאס הנמצא בשכונת ניבראס והודיעו על סגירתו.

ראש עיריית חברון מוסטפה נאטשה גינה את סגירת המיסגד. (ע)

החמאס מאשים את ישראל בחיסול חבר בארגון ומאיים בנקמה מהירה

ארגוני החמאס והג'יהאד האיסלמי בעזה הפיצו אמש כרוזים בהם האשימו את ישראל בהתנקשות במחמוד ערשאת אל חוגה בן 35, ממבכירי ארגון הג'יהאד האיסלמי בעזה.

"שוב פעם הידיים המלוכלכות מגואלות בדם של השב"כ הישראלי, של האויב הציוני ועוזריו בני העוולה. משתפי הפעולה הפלשתינים הגיעו לתוככי עזה וחיסלו את בן עמנו הגיבור מחמוד ערשאת אל חוגה".

"הרצח בוצע על ידי מחסלים מקצועיים, כפי שמסוגל השירות הישראלי יודע לשלוח, כמו במקרה של האני עבד. הנקמה תהיה בקרוב וכבר בימים הקרובים הציונים ירגישו את אש הג'יהאד", נאמר בכרוז.

כרוז הג'יהאד האיסלמי האשים את הרשות הפלשתינית באחריות לבטחון אורחיה וקרא לה להצטרף למלחמה בציונים. "בני העם הפלשתיני והרשות הפלשתינית צריכים להתאחד להמשיך באמונה ברית והאינתיפאדה עד לשיחרור האדמות והנקמה בציונים הכופרים".

גם החמאס הפיץ היום כרוז וקרא לרשות הפלשתינית לרדוף אחר משתפי הפעולה הפועלים באופן חופשי ברצועת עזה. "זה לא הנסיון הראשון ולא האחרון. יהיו עוד רציחות של מנהיגינו. השב"כ הישראלי מחסל בשרשרת את מנהיגי העם הגיבור ורוצה לזרוע בלבול", נכתב בכרוז.

בהמשך הכרוז נאמר: "אנחנו ניפגע במתנחלים הציונים ומשתפי הפעולה. נרדוף אותם בכל אשר הם. אף פעם לא יהיה שלום ובטחון לציונים". (ע)

כינוס חירום של ראשי ערים מאיזור קו התפר

כינוס חירום של ראשי ערים ומועצות מקומיות מאיזור קו התפר יתקיים ביום ראשון בצהריים בעיריית כפר סבא.

את הכינוס יזם ראש העיר יצחק ולד, שפנה ל־17 רשויות מקומיות. ולד מנהל מאבק ציבורי בשבועות האחרונים, שבו הוא תובע הבהרות מראש הממשלה כאשר לסידורי הבטחון, שינהגו לאורך קו התפר בעקבות יציאת כוחות צה"ל ממרכזי הערים בגדה, ומתריע על הסכנות הצפויות לתושבי האיזור הערים בסמיכות לקו. (ע)

פרס נפגש עם הנסיך חסן ברבת־עמון

שר החוץ שמעון פרס נועד אתמול ברבת־עמון עם יורש העצר הירדני, הנסיך חסן. בפגישה נכחו גם שר החוץ הירדני, עבד אל כארים כבריתי והשר הירדני של ענות התיאום הדו צדדית, ד"ר האני אל־מולקי.

יחד עם פרס נכחו בפגישה יועצו, מרק סופר ושגריר ישראל ברבת־עמון, הפרופ' שמעון שמיר.

היוזמה לפגישה באה מצידו של הנסיך חסן. היא נועדה לקדם בעיקר את יחסי שתי המדינות בתחום הכלכלי. בין השאר, סקרו הנוכחים את ההתפתחויות הכלכליות הבינלאומיות ואת השלכתן של אלה על ישראל ועל ירדן. בידי כל צד היתה רשימה של רעיונות לשיתוף פעולה ולהקמת פרוייקטים כלכליים חדשים.

בכל הידוע, התקבלו החלטות על הקמה של כמה פרוייקטים אלה הצדדים סירבו למסור פרטים עליהם.

הפגישה ארכה כשעה וחצי, ולדברי משתתפיה התקיימה באווירה חיובית ולבבית.

במהלכה נועדו פרס והנסיך חסן לשיחה קצרה בי"4 עיניים. מכל מקום, התרשמות בצד הישראלי היא, שהיחס לישראל בבירת השלטון הירדני בשאר רחבי, זאת בניגוד לריחוקים שהביעו במסורות ישראלים ברבת־עמון ושגללו אחרות מפני צמיחתו של המגמה האנטי־ישראלי בירדן.

"שלום עכשיו": פינוי מתנחלים בעלות של עד 4 מיליארד דולר

הצעה חדשה שהגישה תנועת "שלום עכשיו" לראש הממשלה, יצחק רבין, מבססת, כי ההנחה שפינוי המתנחלים יהיה זול יותר מהמשך החזקתם בשטחים. שוער יוצא של פינוי זה, למעמדת דוברי התנועה, היא הטעלה שיביא הדבר ליישום הסדר הביניים בין ישראל והפלשתינים.

"שלום עכשיו" קוראת לרבין לאמץ, בשלב ראשון, את התוכנית שהגישו לו פעיליה כבר במרץ. תוכנית זו מדברת על פינוי של 26 ישובים בשלב הסדר הביניים.

בישובים אלה מתגוררות כ־1,500 משפחות.

הצעה של "שלום עכשיו" לפיצוי המתנחלים לאחר פינויים מבוססת על כמה מסלולים.

(סוף בעמוד 2)

חייל צה"ל נפצע קל מידויי אבנים באבו דיס

חייל צה"ל נפצע באורח קל אתמול אחר הצהריים מידויי אבנים לעבר כלי הרכב בו נסע באיזור הכפר אבו דיס, שממזרח לירושלים.

החייל פונה לקבלת טיפול רפואי בבית חולים בירושלים, שם הוגדר מצבו קל.

חיילי צה"ל פתחו בסריקות באיזור ידוי האבנים. (ע)

המפד"ל: נבזות ושפלות מוסרית של "שלום עכשיו"

יו"ר המפד"ל, ח"כ זבולון המר, אמר כי הצעת "שלום עכשיו" לשלם פיצויי־פינוי למתיישבים, היא בזיה והכוונתה להציג את ההתיישבות כמי שמתמקדים על כסף, למסבך להתפייס ביתיהם.

"יכבם אולי מתיישבים שהתנהגות הממשלה מביאה אותם לידי יאוש, אך רובם ככולם התיישבו מסיבות אידיאולוגיות של אהבת ארץ־ישראל, ולא כדי לפרוש זאת לכסף. שלום־עכשיו נוקטים תכסיס מלוכלך.

ח"כ חנן פורת אומר, כי מדובר בשפלות מוסרית באיצטלה צבועה של "מעשה חסד".

מנסים לנצל באופן ציני את מצוקת המתיישבים, אומר פורת, והציבור הרחב של מתיישבי יש"ע, ובעיקר הגרעין האידיאולוגי הרחב, דוחה בשאט־נפש את ההתחסדות והצביעות הזו, וקובע: לא מדובשך ולא מעוקצך!

ח"כ שאול יהלום כיוון חיציו נגד ראש הממשלה, יצחק רבין ואמר: הוא מסית ומדיח יהודים, בהיותו אכול שנאה כלפי המגשימים והחלוצים, "הכל נובע מקנאה – נוכח איבוד הערכים המוחלט בשמאל ובמפלגת העבודה".

ח"כ של המפד"ל ידברו בכינוס ועידת המפד"ל בתל אביב.

כובו שריפות בגולן

עבודות ריתוך של חקלאי ממושב רמת מגשימים גרמו אתמול להדלקת ענק ברמת הגולן.

גיצים שנישאו ברוח הדליקו שדה קוצים, והאש התפשטה במהירות. החקלאי הזעיק את מכבי האש.

האש איימה על בתי הישוב, על מחנה צבאי ועל מגדל תקשורת. בעבור כמה שעות הצליחו כוחות כיבוי, בסיוע רקות שהזעיק הצבא, צה"ל והמשטרה להשתלט על האש.

גם שריפה באיזור קצרין כבתה לאחר פעולות שבכשבי כמה שעות.

החשודי ענק של מה"ל יפה באזור קצרין ודבת בגשישים. כדי למנוע מהאש להתפשט. בדיקים של צה"ל הבעירו אש בזורות. כבטוח לבלום את התפשטות האש כשר היה חוקה.

מרכז קאליב ו"בר בי רב" עולמי
רח' אהרונוביץ 20, ב"ב טל. 03-5708670

בשמחה ובהדרת קודש אנו מזמינים את הקהל הק' תושבי בני־ברק וב"ב הי"ו

לעצרת הודיה
לציון יובל ה־50 לנס ההצלה בחסדי שמים
של כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א
ועד רבבות אחב"י מאימי השואה
שתתקיים בעז"ה במרכזנו ביום ראשון ז"ך סיון תשנ"ה (25.6.95) – בשעה 8:30 בערב

בתוכנית:
★ הנחת התמונות: מנהגות הדיבה ★ סיום שיחה מפי משה לבית קודשי הקוא
★ כבוד ישראל לפני השואה, ההצגות רבנה ★ שלבים: עי' שבת גולי האבר בקאליב
★ מפי פעולות קאליב ברחבי העולם ★ דברי ברכה מגדולי האדמו"רים, ראשי ישיבות
★ סיפור נס ההצלה מפי כ"ק אדמו"ר [illegible]

הר"ר חיים אדלר
הר"ר חיים אליעזר הו[illegible]

בברכת ב

בבית הכנסת "ישורון" – ירושלים
יעבור לפני התיבה החזן המפורסם
חיים וולפיש
תפילת שחרית 08.00

"קולו נעים"
– לשירות בתי הכנסת
גם ברגע האחרון נפנה אליכם חזן מתאים
טלפון משה 03-9362736

לגור בגולן
חיספין
הישוב הדתי הגדול בגולן
קולט משפחות
מוסדות חינוך איכותיים מהמעון ועד ישיבת ההסדר - בישוב
לפנות לטל. 06-763360 (מזכירות), 06-762091 (יזמי)
זה הזמן לגולן

בס"ד
הנהלת מכללת אמונה
מתכבדת להזמינכם לטקס סיום המגמה לעיצוב גרפי ופתיחת תערוכת בוגרות המגמה לעיצוב גרפי והמגמה לאמנות
שיתקיימו, אי"ה, ביום ג', ו' בתמוז תשנ"ה (4.7.95) בשעה 17.00
בתיאטרון ירושלים רחוב שופן 7, ירושלים
דברי ברכה:
מר **אהוד אולמרט** ראש העיר ירושלים
גב' **יהודית היבנר** יו"ר אמונה וחברת הנהלת עיריית ירושלים
חלוקת תעודות גמר
חלוקת פרסי הצטיינות לבוגרות ולתלמידות
התערוכה תהיה פתוחה עד יום ו', ט"ז בתמוז תשנ"ה (14.7.95) בין השעות 16.00–21.00.
במקביל נפתחת תערוכת סוף שנה במכללת אמונה בבנין אפלמן רחוב רבקה 4, בקעה, ירושלים שעות הביקור 10.00–18.00

בית חינוך עוורים – ירושלים
דרוש מנהל פנימיה
(מגורים במקום)
לשנת תשנ"ו
מועמדים דתיים בעלי השכלה חינוכית אקדמית עם רקע ונסיון מתאימים יפנו בכתב יד בצירוף תולדות חיים והמלצות עד י"ב בתמוז תשנ"ה 10.7.95 לת.ד. 925, ירושלים 91008.

ישיבת ההנהלה הארצית
תתקיים אי"ה ביום רביעי ל' סיון 28.6.95 בשעה 2.30 אחה"צ בבית התנועה בתל אביב.

על הצפה

רבין מכין את הפינוי...

ראש הממשלה יצחק רבין פתח בימים אלה במסע הכפשה נגד המתיישבים היהודיים ביהודה ושומרון ורצועת עזה. הוא טוען, בין היתר, כי חלק מהם אינם משרתים את הצרכים הביטחוניים של המדינה, חלק אחר מתרכז ביישובים קטנים של שלושים עד ארבעים משפחות. כל משפחה כזאת – אמר – תעלה למדינה רבע מיליון דולר כדי לסלול כבישים עוקפים להבטחת שלומם ובטחונם. אמנם בעת ובעונה אחת חוזר מר רבין ומבטיח כי לא יפונו יישובים יהודיים מיש"ע עד להסדר הסופי על פי "הסכמי אוסלו". אולם מכלל דבריו ניתן ללמוד כי המתיישבים היהודיים ביש"ע הם כ"קוץ" בעיניו. הוא רק מחכה להזדמנות המתאימה כדי לעקור אותם מעל אדמתם.

כדי ליצור דעת קהל אשר תתמוך בפינוי היישובים היהודיים מנסה ראש הממשלה להציג את הנטל הכבד שמוטל על המדינה כדי לאבטח אותם בניגוד לצרכים הביטחוניים והאינטרסים המדיניים של ישראל.

באחד מנאומיו האחרונים אמר רבין כי ההוצאה המיידית הצפוייה כתוצאה מסלילת כבישים עוקפים תסתכם בשני מיליארד שקלים לפחות, אם לא יותר מזה. גם רמז, בין היתר, כי פינויים בשלב הסופי עלול להסתכם בהוצאות של כארבעה מיליארד דולר.

החשבונות של מר רבין תמוהים. יש בהם כדי לחשוף פרטים נוספים על "מדיניות הכניעה" שלו ליאסר ערפאת ולגורמים עויינים אחרים.

היישובים היהודיים ביש"ע לא הוקמו על בסיס ארעי, אלא כיישובי קבע, בלא כל מחשבה תחילה כי ביום מן הימים הם יפונו. כל ממשלות ישראל, לרבות ממשלות בראשותה של מפלגת העבודה שמר רבין השתתף בהן קיימו וקיבלו על עצמן, כי בלא כל קשר להסדר מדיני זה או אחר לא יעלה על הדעת לשלול את זכותם של יהודים להתיישב בכל חלקי ארץ־ישראל. מי שמתעלם מכך לא רק מפר החלטות קודמות של הממשלה, גם מערער על זכותם של יהודים לחיות באין מפריע בארץ נחלת אבותיהם.

אין כל זכות לממשלה יהודית לשלול את זכותם של יהודים לחיות בארץ־ישראל שהיא נחלתם. ההתפתחויות האחרונות אף מוכיחות בעליל כי ההסכם שהושג עם אש"ף עומד בסתירה מוחלטת לאינטרסים של עם ישראל ומדינת ישראל. ההסכם, כפי שהוצג בשעתו על־ידי ראש הממשלה בפני הכנסת לא עסק בפינוי יישובים יהודיים. דובר בו על אוטונומיה, אך לא על מדינה פלשתינית עצמאית שייאסר על יהודים להישאר על אדמתם. עתה, כאשר יצא המרצע מן השק למדנו לדעת כי ממשלת רבין מסכימה בדיעבד, אם לא לכתחילה, להקמתה של מדינה פלשתינית. לא נותר אלא לעכב את יישום השלב השני של "הסכם אוסלו" עד אשר ישאל עם ישראל: האם הוא מסכים עם המדיניות המובילה להקמתה של מדינת פלשתין בחלקים גדולים מארץ־ישראל שייהפכו ל"יודן ריין" (נקיים מיהודים), כדרישתו של יאסר ערפאת.

ועד אז אין זכות לממשלת רבין ליישם את השלב השני של "הסכם אוסלו". ואם הממשלה לא תעשה כן, חייבים לפנות לבג"צ כדי להגן על זכויותיהם של היהודים לחיות באין מפריע בכל חלקי ארץ־ישראל.

ציונות ללא "פלוראליזם"

תוכנית הפעולה שהציג יו"ר הנהלת התנועה הציונית העולמית אברהם בורג, בפני חברי הוועד הפועל הציוני, שבמרכזה עניין "הפלורליזם ביהדות" עוררה דאגה עמוקה בקרב המחנה הציוני־דתי כולו. תוכנית זו עומדת בסתירה לדרך פעולתה של התנועה הציונית שבכל שנות קיומה הקפידה שלא להעביר לשטחה את הוויכוח בין הזרמים השונים ביהדות. גם נמנעה מלחוות דעתה מבחוץ בנושאים אלה הגורמים פילוג בעם ומונעים את שיתוף הפעולה בין כל חלקי האומה. בכך התייחדה התנועה הציונית וגם הצליחה לשמור על האחדות בשורותיה, בין כל הזרמים הציוניים מימין ומשמאל כאחד.

יש להצטער שהיו"ר החדש של התנועה הציונית מתעלם מכך. הוא אף מנסה להכניס נטע זר אל תוך הבית הציוני.

התנועה הציונית לא צריכה לעסוק בעניינים של "פלוראליזם" הקשורים במחלוקת. תפקידה המרכזי הוא בשני תחומים עיקריים: עלייה וחינוך יהודי. כדי למלא את התפקידים הללו אין כל צורך, גם לא עניין, להיתפס לנושאים ששומר נפשו ירחק מהם.

אמנם קשה להתעלם מקיומם של זרמים שונים המתייחסים לענייני אמונות ודעות, אך, כאמור, אין זה מתפקידה של התנועה הציונית להיות צד בוויכוחים הללו, מה גם שהם אינם שייכים לתפקידים המוטלים עליה.

יש להצטער שיו"ר ההנהלה הציונית העולמית שנבחר לתפקידו הרם בתמיכה מלאה של כל הגורמים הציוניים מחפש לו "דרכים חדשות" שלציונות האמיתית אין כל עניין בהן.

ראשי המחנה הציוני־דתי הבהירו ליו"ר ההנהלה הציונית כי הם לא יוכלו להשלים עם מדיניות ה"פלוראליזם" אותה הוא מבקש להפוך לחלק מהיעדים הציוניים.

התנועה הציונית העולמית כוחה באחדותה. אל לה להתעלם מהעובדות כי הפלג הציוני־דתי בתוכה ממלא כיום תפקידים מרכזיים לא רק בעידוד העלייה, אלא גם בעלייה ממש לארץ־ישראל. הוא גם המוביל במערכות החינוך היהודי ברחבי תבל ומקדיש את מיטב כוחו כדי להקנות חינוך יהודי לדור הצעיר שקם וגדל בתפוצות ישראל.

יו"ר התנועה הציונית העולמית ייטיב לעשות אם יימנע מפעילות בתחומים שאין לתנועה הציונית כל עניין בהם. גם אם שמורה בליבו "פינה חמה" לרפורמים ולקונסרבטיבים, אל לו להפוך אותה כקניינה של התנועה הציונית כולה.

לא "פלוראליזם דתי" דרוש לתנועה הציונית. תפקידה הוא להתמקד בשני התחומים העיקריים שהצבענו עליהם, והלא הם עלייה וחינוך יהודי. וכל מי שמבקש להוסיף עליהם את "הפלוראליזם" אינו אלא גורע ואף פוגע בחזון הציוני.

השוד בבנקים לשיאו

שוד הבנקים הפך כבר לתופעה שיגרתית בחיי המדינה. אתמול בלבד נשדדו ארבעה בנקים בפרק זמן קצר של שעה־שעתיים. השודדים הצליחו במשימתם ונעלמו באין מפריע.

כמעט יום־יום והשוד שלו. המשטרה וגם הבנקים ניצבים חסרי אונים מול השודדים. הם לא הצליחו עד כה להתגבר על מעשי השוד. יש להניח שכתוצאה מכך אף הולכים ורבים השודדים.

שר המשטרה שנשאל אתמול מה ברעת הממשלה לעשות כדי להתגבר על מעשי השוד התקשה להשיב על שאלה זו. למרות שהשתדל להסביר כי עתה נערכים דיונים בין המשטרה והבנקים כדי לצמצם את מעשי השוד, לא היתה בשורה בפיו. עם זאת בלטה בדבריו נימה של ביקורת כלפי הבנקים על שאינם דואגים להצבת "שומרים" בפתחי הבנקים כדי למנוע חדירת שודדים לתוכם. ואילו הבנקים מצידם אינם חוסכים את שבטם מהמשטרה על שאינה מגבירה את הסיורים המשטרתיים באזורי הבנקים כדי להתמודד כראוי עם השודדים.

כל אחד והטענות שלו. ובינתיים השטח נשאר פרוץ וכל הרוצה ליטול כספים מהכספרים שבבנקים הדרך פתוחה לפניו.

הגם שלא קל להתמודד עם שודדים, גם לא ניתן לסתום את כל הפרצות, בכל זאת נראה לנו כי הגיע הזמן לשים עין פקוחה על הבנקים כדי למנוע את החדירות החוזרות ונשנות של שודדים. יש הרבה דרכים לכך, בפרט בימינו אלה, בהם ניתנים אמצעים טכנולוגיים רבים ושונים שיש בהם כדי [...]ר את השמירה, מובן בתוספת עיניים פקוחות מצד [ה]שוטרים אשר יקדישו קצת יותר תשומת לב כדי [...] הבנקים ולמנוע מהשודדים לעשות מלאכתם קלה.

ויקטור מדינה ויעקב דיאור נכנסים לתפקידם בבנק המזרחי

בעלי המניות אישרו אתמול את מינויים של מדינה ליו"ר הבנק ושל דיאור למנכ"ל

מאת סופרנו הפיננסי

האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק המזרחי אישרה אתמול את בחירתם של יו"ר הדירקטוריון החדש לבנק - ויקטור מדינה, ואת בחירתו של המנכ"ל החדש - יעקב דיאור.

מדינה יחליף החל בשבוע הבא את חיים קוברסקי, ששימש בתפקיד יו"ר הבנק למעלה מחמש שנים.

יעקב דיאור, שעמד בראש חברת כ.א.ל. ויזה, יחליף את דוד בלומברג בתפקיד מנכ"ל הבנק.

רכבת ה־70 הובילה את ותיקי ים המלח לחגיגות בסדום

מאות עובדים אשר עבדו במפעלי ים המלח מאז שנת 1925 ועד הקמת המדינה יחד עם בני משפחותיהם יצאו אתמול ברכבת מיוחדת מחיפה לסדום כדי להשתתף בחגיגות ה־70 להקמת מפעלי ים המלח.
בתל־אביב הצטרפו לנוסעים ברכבת הממוזגת השר חריש, יו"ר החברה ומנכ"ל ים המלח אורי צבי בן נון.
בדימונה המתינו למאות ותיקי ים־המלח אוטובוסים ממוזגים אשר הסיעו אותם לסיור מאורגן במפעלי ים־המלח.
בערב נטלו הנוסעים חלק במופע המרכזי לציון 70 שנים למפעלים בהשתתפות יהורם גאון, מקהלות ותזמורות של ערי דרום הארץ, נציגי חברות מהארץ והעולם כ־8000 אורחים.
בצילום: השר חריש ואורי צבי בן נון בפתח הרכבת. לידם: צבי פרידמן – יועץ תקשורת לחברה.

תשעה ישראלים

(המשך מעמוד ראשון)

טרם זוהו שתי גופות השייכות ככל הנראה לאנשי צוות הספינה "מינרל דמפייר", שטבעה אזר לאתמול מדרום לקוריאה, שנמצאו על ידי כוחות החיפושים העושים באזור.

ממשרד החוץ נמסר לכתב עתי"ם, כי שתי הגופות טרם זוהו, ועדיין לא ברור אם אפשר לשייכן לחלק מהצוות הישראלי שהיה על האניה. כאמור, צוות זה מנה 9 אנשים, וכהם גם רב החובל.

בשעת מסירת הידיעה עדיין המשיכו כוחות הצילום בפסיונות לאתר את הנעדרים באיזור האסון. המקום בו אירעה ההתנגשות שהביאה לטביעת שתי הספינות מצוי כ־257 ק"מ דרומית לחצי האי הקוריאני.

מומחים לספנות שכתבו את נסיבות ההתנגשות הימית, על פי הנתונים הראשונים, שהגיעו למינהל הספנות והנמלים בחיפה, מביעים חשש לאנשי צוות האנייה מינרל דמפייר באזור הים הסיני 160 ק"מ דרומית לקוריאה.

לכתב עתי"ם בחיפה מאיר שושני נמסר, על ידי מומחים, שההתנגשות הימית אירעה סמוך לשעה 3:30 בלילה, שעה שרוב צוות האנייה, להוציא האנשים שהיו על משמרתם, נמו את שנתם בתאיהם.

הידיעה על גילוי שתי גופות באזור האסון, אשר טרם אומתה, יכולה להצביע שמדובר בגופותיהם של שניים מאנשי הצוות שהיו בחלק העליון בתא הפיקוד של האנייה.

במסיבת עיתונאים שכונסה במשרדי חברת ביניה לספנות בחיפה, מסר מנכ"ל החברה, ישראל ביניה, כי הקשר הטלפוני האחרון שקיים עם רב־החובל האנייה, פליפ עירון, היה ב־19 ביוני. רב־החובל דיווח שצוות האנייה מאושר ושמח לקראת הגעתם הצפויה לנמל בדרום קוריאה לאחר 42 ימי הפלגה מברזיל. רב החובל ביקש מסוכן האנייה בחיפה להקדים את בואם של רב החובל ארנון מודין וארבעה מאנשי צוות ישראלי שאמורים היו להחליפו עם הגיעו לנמל היעד בדרום קוריאה.

שיחה טלפונית זו התנהלה לאחר שיום קודם לכן, שיגר רב החובל פיליפ עירון מיברק לסוכן האנייה בחיפה. הוא הודיע שהאנייה מינראל דמפייר אמורה להגיע לנמל היעד ביום ה־23 ביוני בשעה 3 אחה"צ, יום קודם לתיכנון מסע הפלגתה. זאת, בשל מזג האויר נוח באזור.

ישראל ביניה, ציין שהאנייה מינראל דמפייר שאותה מייצגת ביניה – חברה לספנות בע"מ – הינה אנייה חדישה שנבנתה לשירות בחכירה עם צוות ישראלי בעקבות הסכם שנחתם לפני חמש שנים להובלת פחם לישראל.

צוות האנייה היה מעורב ופעל, לדברי ישראל ביניה, ללא כל דופי ומשך כל שנות הפלגת האנייה לא היה אפילו אירוע חריג אחד בתיפעול טכני של האנייה או ביחסים בין הצוות המעורב. ימאים כינו את האנייה "הפי שיפ".

במסע שנסתיים באסון, היתה האנייה טעונה בעפרת ברזל בתיפזורת שהוטענה על סיפונה בברזיל. האנייה ביצעה הובלות ימיות דומות בעבר ועמדה במיבחנים קשים המוכרים לימאים בהובלת עפרות ברזל או פחם בתיפזורת המוגדרים כ"מיטענים קשים".

מינראל דמפייר הפליגה ב־9 במאי '95 מנמל טוסומדרה שבברזיל בדרכה לנמל פואנג שבדרום קוריאה. סוכן האנייה בחיפה מסר בשם בעלי האנייה – החברה הבלגית "בוסימר" הודעה רשמית על כך ש־27 מאנשי צוות האנייה נעדרים: ביניהם תשעה קצינים וימאים ישראלים. הודעות נמסרו למשפחות הנעדרים על ידי עובדת סוציאלית ונציג החברה.

המלים נתקעו בגרונו של סוכן האנייה בחיפה, ישראל ביניה, שעה שמסר את שמותיהם של הנעדרים הישראלים כשאמר "הכרתי כל אחד מהם אישית. אנחנו משפחה אחת. זו מכה קשה למשפחות ולחברה".

נציגי איגודי הימאים בחיפה שהתקבצו ובאו למשרדי סוכני האנייה, העלו גם הם חששות לגורל אנשי צוות האנייה שטבעה.

כתב עתי"ם בחיפה מאיר שושני מוסר, כי האסון הימי האחרון שידע צי הסוחר הישראלי התרחש בחורף '81 בעת שאניית המשא הישראלית מצדה, שבבעלות חברת צים, שקעה במצולות יחד עם 24 אנשי צוות ב"משולש ברמודה". (ע)

נגיד בנק ישראל בכינוס ראשי המשק:

הצלחה בבלימת האינפלציה תאפשר ביטול הפיקוח שנותר על המט"ח

ירידת האינפלציה אינה חזות הכל, אך ללא אסטרטגיה רב־שנתית להפחתת האינפלציה לרמה הדומה לזו השוררת במדינות עימן אנו מתחרים, לא נוכל להשיג יעדים כמו צמיחה בת קיימא, רמת חיים ותעסוקה גבוהה", אמר אתמול נגיד בנק ישראל פרופ' יעקב פרנקל בכנס ראשי המשק בקיסריה.

לדברי הנגיד, צעדים בתחום הנומינאלי בלבד, כמו פיחות חד פעמי או הפחתה חריגה של הריבית, יביאו להאצת האינפלציה, להקטנת החיסכון ולהחמרה נוספת בתחום מאזן התשלומים. לדעתו של פרנקל, התנאים השוררים כיום במשק ובמיוחד עודפי הביקוש הגדולים והצריכה הפרטית הגבוהה לא מאפשרים להשיג פיחות ריאלי אמיתי באמצעים נומינאליים אלה.

"הדרך היחידה לפתרון הבעייה המתריפה של הגרעון בחשבון השוטף של מאזן התשלומים", אמר פרנקל, "היא הגדלת החיסכון הלאומי, המשך פיתוחם של שוקי הכספים וההון, המשך פתיחותו של המשק לחו"ל והקטנת חלקה של הממשלה במשק תוך המשך הרפורמות המבניות".

עוד ציין הנגיד, כי המדיניות המוניטרית היא חלק אינטגרלי מהמדיניות הכלכלית הכוללת וההצלחה בהפחתת האינפלציה תאפשר גם ביטול הפיקוח שנותר עוד על מטבע חוץ והפיכת השקל למטבע בר המרה בשווקים הפיננסים הבינלאומיים.

תאונה

פועל נפצע באורח קשה בתאונת עבודה בנס־ציונה

פועל בנין נפצע אתמול באורח קשה בתאונת עבודה בנס־ציונה.

כתב עתי"ם מוסר, כי סמוך לשעה 4 אחר הצהרים עבד הפועל בבית ברחוב סיני 4 בנס־ציונה. מוט ברזל חדר לגופו והוא נפצע באורח קשה.

למקום התאונה הוזעק צוות נט"ן מתחנת מד"א רחובות, אשר טיפל במקום ולאחר מכן העבירו, להמשך טיפול, לבית החולים קפלן ברחובות.

לשכת ארגוני העצמאים להגיש עתירה ביום חמישי לבג"צ באמצעות עו"ד פרופ' מיכאל קורינאלדי, בדרישה לבטל את הצו קרנות הפנסיה.

שלום עכשיו

(המשך מעמוד ראשון)

העלות הכוללת של "המעה" זו היא כ־4 מיליארד דולר.

התושבים יהיו זכאים לקבל יחידות דיור בגודל דומה לדירות העומדות לרשותם כיום ביהודה ובשומרון. כאשר לתושבים המתגוררים בשכר הדירה, הם יפוצו בסכום של 5,000 דולר עבור כל שנת מגורים עד לתיקרה של 50 אלף דולר.

ראש המועצה האיזורית גולן, יהודה הלמן, כינה את ההצעה "מעשה נבלה חמור ביותר". לדעתו, ינצחו מתנגדי הנסיגה בגולן במאבק, בסופו של דבר".

הלמן הציע ל"שלום עכשיו" "להפסיק לשחק ברגשות ולחפש אי־סדרים בקרב מתיישבי רמת־הגולן".

שטרית: שלא יתעסקו בזה

שר הדתות, שמעון שטרית, התייחס להצעה שהציגה תנועת שלום עכשיו למתן פיצויים כספיים למפונים מיהודה ושומרון ואמר, כי אם הם רוצים לתמוך בשלום, מוטב שלא יתעסקו בנושא זה, יתעסקו בשלום, בהבטיו האחרים.

בשיחה עם כתב עתי"ם אמר השר שטרית: "שלום עכשיו מטפסים על סוגיה, שנראה כאילו היא נותנת להם יתרון ושתשכנע את העם בעד ויתורים למען השלום. נדמה לי, שזאת לא הדרך. ההיקף של עלות השלום היא כל כך גדולה, כך שמי שתומך בשלום, מוטב לו שלא יוכיח שבטלון יעלה הפינוי כ־15־20 מיליארד דולר. ההתערבות של שלום עכשיו לגבי פינוי מהגרה מאד מאד צנועות. מוטב להם לא לעסוק בנושא הזה, אם הם רוצים לתמוך בשלום, אמר.

שני מיליארד שקל

עלות יישום ההסכם עם אש"ף הוא שני מיליארד שקל ולא שני מיליארד דולר, כפי שנדפס בידיעה שהופיעה אתמול בעמוד הראשון.

יום זכרון לשואה יונהג במדינות האיחוד האירופי

מאת סופרנו המדיני בירושלים

הפרלמנט האירופי אישר מה אתר את ההצעה להקדיש יום זכרון לשואה בכל מדינות האיחוד האירופי.

ההחלטה קוראת להעלות את זכר מלחמת העולם השנייה השואה, וכן לציין את הסכנות הטמונות במשטרים טוטליטריים ובאידיאולוגיות גזעניות.

ההחלטה קוראת לנציבות האיחוד האירופי להציע תכנית לארגון יום זכרון מסוג זה.

לדעת רוב הדוברים שהשתתפו בדיון, יש לייחד את השואה־היהודית משאר האירועים הטראגיים במאה העשרים ולכן יש מקום לקיום יום זכרון מיוחד.

החלטה זו הושגה בעידוד שגרירות ישראל ליד האיחוד האירופי בבריסל והקונגרס היהודי האירופי.

"אבד חסיד מן הארץ וישר באדם אין"
מכון "התורה והארץ"
עם כל בית ישראל
מבכים מרה את הסתלקותו לגנזי מרומים
של מורנו ורבנו שהיה מגדולי פוסקי הדור
הרב הגאון שאול ישראלי זצ"ל
שפתח ויישב את קיום המצוות התלויות בארץ, ובמשך שנים היה העמוד הימיני ורבו המובהק של המכון, הורנו הדריכנו ולאורו הלכנו.
מכון התורה והארץ
רבניו, חוקריו וההנהלה

בית המשפט

עובד במשרד הנהח"ש הורשע במעילה ב־110 אלף ש"ח

יעקב ארזן, עובד לשעבר במשרד הנהלת החשבונות של הורשע אתמול בבית משפט השלום בתל אביב בגניבה ובזיוף סכומי שיקים והסבתם לחשבונו האישי, בסכום של כ־110 אלף ש"ח.

בכתב האישום נטען, כי הנאשם עבד במשרד הנהלת החשבונות בשנים 1991־1993 גנב מהמשרד כסף, מזומנים ושיקים. הנאשם זייף את השיקים שגנב, בכך ששינה בהם את הסכומים והסב אותם, ללא רשות, לחשבונו הפרטי, ובכך גנב 110,265 ש"ח.

ארזן כפר בעובדות העיקריות של כתב האישום וטען, כי בפועל גנב רק כ־14,000 ש"ח.

השופט ד"ר עמירם בנימיני קבע, כי ההסבר לכך נעוץ בשיטת הפעולה של הנאשם, לפיה נטל שיקים של לקוחות שהיו חתומים בלבד, ואשר נמסרו כדי שישמשו לביצוע תשלומי חובה שוטפים למס הכנסה, ביטוח לאומי ומע"מ. הוא מילא בשיקים את שמו כנפרע וסכומים הגבוהים מסכומי המס שהלקוחות היו צריכים לשלם. לאחר הפקדת השיקים בחשבונותיו הפרטיים, היה הנאשם משלם את תשלומי החובה של הלקוחות בשיקים אישיים שלו. זאת, באופן שסכומי המעילה בפועל, היו, אך ורק ההפרש בין הסכומים שהפקיד בחשבונו לבין הסכומים ששילם עבור הלקוחות.

מואשם במרמה בניירות ערך כפר בהאשמות

עוזי כהן, מנהל לשעבר בחברת ההשקעות נתיב עוז בע"מ, שהואשם בהשפעה בתרמית על תנודות השער של מניות בשני אירועים באוגוסט 1982, ובמרס 1993, ובהרתעה בחקירה ושיבוש הליכי משפט, כפר ביום חמישי בבית משפט השלום בתל אביב, בכל האשמות שיוחסו לו. הנאשם התלונן בפני בית המשפט שעל כתב האישום נודע לו מן העיתונות.

בבית המשפט טען עורך דינו של כהן, כי כתב האישום לא נמסר למרשו מעולם וכי נודע לו עליו מן העיתונות. "להפתעתי, קיבלה העיתונות, לרבות הטלוויזיה, עותק מכתב האישום, לפני שהנאשם קיבל אותו. "אני סבור כי מה שנעשה כאן היתה פגיעה אמיתית על פי חוק יסוד כבוד האדם ואני מבקש לציין בפני בית המשפט שלא ייתכן שאדם יקום בבוקר, הוא ומשפחתו ויקרא בעיתון, כי הוא נאשם ולא יקבל את כתב האישום עד עצם היום הזה" אמר עורך הדין אורי סלונים.

השופטת, יהודית אמסטרדם קבעה, כי כתב האישום לא צולם כלל בבית המשפט, אלא נשלח על ידי רשות ניירות הערך, כהודעה לעיתונות.

עוד קבעה השופטת, כי עתה, לאחר שהנאשם נתן את תשובתו לכתב האישום, ניתן לקבוע תאריכים להוכחות. הדיון הבא יתקיים ב־14 בדצמבר 1995.

פיס חוק

בסך 1,000,000 ש"ח כרטיס מס': 144323

במכונית זכה כרטיס מס': 460381

3. בסך 5,000 ש"ח כרטיסים מס':
843691 189884 283160 593207
832498 008148 822341 799839

בסך 1,000 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־5 ספרות: 46325
53080 07676 06973 43134 43324
65036 55895 87047 03182 74182
72212 32814 16223 23241 81823
66034 01484 52958

בסך 100 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־3 ספרות: 191 681
909 186 026

בסך 24 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־2 ספרות: 36 35 20
48 11

בסך 8 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים בספרות: 0 9

אלי גבאי יו"ר ועדת החינוך בעיריית ירושלים:

הרשות הפלשתינאית משתלטת על מערכת החינוך במזרח העיר – סמלי הרשות על גבי תעודות

בימים אלה נתוודענו לתופעה מרעישה במזרח ירושלים והיא השתלטות הפלשתינאים על מערכת החינוך במזרח העיר. זאת ולמרות שהעירייה ומשרד החינוך משלמים את משכורות המורים ויש פיקוח מרכזי על ההנהלה ועל המורים, זאת כתב אלי גבאי, יו"ר ועדת החינוך בעיריית ירושלים, לראש העיר אהוד אולמרט.

אלי גבאי מבקש לכנס בדחיפות את מועצת העיר, לישיבה שלא מן המניין, על מנת לדון בתופעה שעל תעודות בתיה"ס ותעודות הבגרות מתנוסס סמל הנשר של הרשות הפלשתינאית.

אלי גבאי אומר עוד, כי נודע לו שמשרד החינוך בעזה שולח מפקחים פלשתינאים לפקח על מערכת החינוך במזרח ירושלים והם זוכים לתמיכה ולגיבוי של מנהלי בתיה"ס במזרח העיר.

תופעה זו צריכה להדאיג כל מי שריבונות ישראלית על מזרח ירושלים חשובה לו.

"לא ייתכן שתהיה מדינה בתוך מדינה ויש לחוקק חוק עזר עירוני, שיאסור הדפסת סמלים כל שהם למעט סמל המדינה וסמל העירייה על תעודות ומסמכים של בתיה"ס במזרח העיר", סיכם אלי גבאי, והוסיף כי הוא מאמין שכל חברי מועצת העיר יתמכו בתביעתו אלו, הרשות זעקה לאומית.

לדבריו, אחריות עיריית ירושלים במקרה זה היא גדולה יותר מעיריות אחרות, מפני שבירושלים פועל מינהל חינוך (מנח"י) עצמאי המקבל ישירות על כלל מערכת החינוך בעיר.

אלי גבאי פנה ליו"ר ועדת העבודה בכנסת להעלות את הנושא בכנסת.

בעידוד שה"ח פרס, מדינאים זרים יבקרו באוריינט־האוז

שה"ח: מותר לאורחים לקיים במקום ביקורי נימוסין

מאת סופרנו המדיני

שר החוץ שמעון פרס קבע מדיניות חדשה ביחס לביקורי שרים מחו"ל באוריינט האוז. לפי מדיניות זו, כל ביקור שמוגדר כביקור נימוסין מותר, אך ביקור לצורך ניהול מו"מ מדיני אסור.

את המדיניות הזו הגדיר פרס לרגל ביקורו של שר החוץ האירי דיק ספרינג ב"אוריינט האוז". פרס הגדיר את ביקורו כביקור נימוסין בלבד, או ביקור בלתי פורמלי.

חוגים מדיניים אומרים, שכתואם למדיניות זו, יש להסכים לרוב הביקורים של שרים מחו"ל ב"אוריינט האוז", משום שאפשר להגדיר אותם כביקורי נימוסין. זוהי התחמקות מלמנוע ביקורות ולעצור את זרם האורחים המבקרים באוריינט האוז.

יש לציין, כי ב"ביקור הנימוסין" של שר החוץ האירי באוריינט האוז, פרשו לפניו פייסל חוסייני וחנן עשראוי את בעיית ירושלים והמו"מ המדיני, תוך הצגת עמדתם ביחס לבעיות אלה.

במרכז סבורים, שההגדרות החדשות של פרס ביחס לביקורים ב"אוריינט האוז", יש בהן היתר להפרת החוק האוסר פעילות פוליטית של אש"ף בירושלים.

לאחר היעדרות של שבוע נתגלה מקסים אגרונוב בקניון באשקלון

היה חברו של עמית מולכו שגופתו נמצאה שלשום

מקסים אגרונוב מרחובות, הנער הנעדר מזה כשבוע ימים נמצא אתמול בצהריים בקניון באשקלון, לאחר שביקש כסף לאוכל משתי נשים שהגיעו לערוך קניות במקום. השתיים הביאו אותו למשרד הרווחה בעיר ושם עובד המשרד שזיהה אותו, הזעיק את המשטרה.

תוך דקות הגיעו למקום צוות חוקרי נוער בפיקודו של סגן מפקד משטרת אשקלון פקד אבשלום גיספן ולקחו את הנער לתחנה, שם האכילו אותו והשקו אותו. לאחר שנח, הוזעקה משטרת רחובות. אחר כך, נלקח הנער לפארק הלאומי באשקלון והצביע על המקום בו לן מאז יום ראשון.

"הוא לן במיבנה פח ישן", סיפר פקד גיספן. "במקום מצאנו כל מיני פריטי לבוש וחפצים שלו. הוא סיפר, כי הגיע תחילה לאשדוד לאחר שחיפש מקום עם ים כדי להתרחץ. הוא נראה מאוד מתוח ומשך את תשומת לבן של הנשים שמהן ביקש כסף. חקירת הנער והטיפול בכל הפרשה הועברה לצוות חקירה מיוחד במשטרת רחובות.

במשטרה סבורים, כי מציאתו של אגרונוב תפתור את תעלומת רצח הנער עמית מולכו שגופתו נמצאה ביום ג' בפרדס סמוך לביתו ברחובות, כשעליה סימני דקירות סכין רבות.

כתב עתי"ם מוסר, כי בחקירה ראשונה של המשטרה לאחר העדרם של שני הנערים, התברר כי עמית מולכו ז"ל יצא ביום א' שעבר את ביתו כשבידו פיתות. לאמו סיפר, כי הוא יוצא לקטוף.

עוד התברר, כי הוא פגש, כפי הנראה, באותו יום את אגרונוב, אשר נהג מדי פעם להיעדר מביתו לתקופות ממושכות ולאחרונה אף התגורר סמוך לביתו של מולכו בבית נטוש, בפאתי הפרדס שממזרח לעיר.

המשטרה תבקש היום להאריך את מעצרו של נער בחשד שהיה מעורב ברצחו של עמית מולכו. התברר, כי החשוד עדיין קטין ורק בעוד שבועות אחדים ימלאו לו 18; לפיכך, חל איסור על פרסום פרטים אודות החשוד.

ועידת המפד"ל

(המשך מעמוד ראשון)

הצהרת המפד"ל ניתנה אתמול בוועידה את ראש הממשלה, יצחק רבין, על "דברי הבלע והרשעות" שהשמיע שלשום כאשר מירט את העלות הגבוהה של בטחון המתיישבים ביו"ש.

ראשי המפד"ל, שהתייחסו לדבריו של יצחק רבין בנאומים בוועידת המפלגה, שהתכנסה בתל אביב, עמדו על העיוות האיום שבדבריו ראש הממשלה.

"בושה וחרפה" – זעק ח"כ חנן פורת – "הוא מוציא את צה"ל מיו"ש ומפקיר בטחון המתנחלים והמתיישבים ואחר כך הוא מתלונן על העלות הגבוהה של הבטחת בטחונם".

ועידת המפד"ל דנה אתמול בשאלת בחירת מועמדי המפד"ל לכנסת.

בסיכום הדיון אמר ראש המפד"ל, ח"כ זבולון המר, כי הליכוד התפלג על רקע שיטת הפריימריס ושיטה זו עלולה לפגוע גם באחדותה של המפד"ל. "שלוש שנים נהגנו כבוד איש ברעהו והפריימריס יהרסו זאת".

ח"כ המר הוסיף, כי המדינה נתונה בבעיות מדיניות ובטחוניות קשות ביותר "ואנחנו נידרש להתעלם מהן ובמשך שנה ירוץ כל איש לנפשו להשיג "רייטינג" גבוה יותר".

להלן אמר ראש המפד"ל, כי "בתחילת הקאריירה נאמר לנו כי אם נעמוד על אמינותנו יצביעו בעדנו, עשינו זאת ועכשיו אומרים לנו הכל תלוי בפריימריס ואחרי הפריימריס ימצאו סיפור אחר".

ח"כ המר הזהיר, כי מאחורי הפריימריס עומד תהליך הפרטה של המדינה, הכל עסק, הכל שיווק ותועלת, ומעל לכל קיימת השחיתות הברורה הקשורה בנותני הכסף למתמודדים.

לעומתו, טען ח"כ חנן פורת, כי 120 אלף מתפקדי המפד"ל ניתן לסמוך עליהם וחייבים לשתפם בבחירת ההנהגה. "אי שיתופם יביא לתשלום מחיר משמעותי מאוד לתנועה של המפד"ל".

ח"כ פורת אמר עוד, כי שיטת הפריימריס חשובה במיוחד לדור הצעיר ואין ספק כי שיטה זו תגביר את ההיקף האלקטוראלי של המפד"ל.

את הדיון סיכמו יו"ר ח"כ יגאל ביבי (נגד הפריימריס) צבי הנדל (בעד) וח"כ אבנר שאקי (נגד). ניהל את הוועידה יו"ר נשיאות הוועידה, ח"כ הרב יצחק לוי.

יצויין, כי כל הדוברים הדגישו כי יקבלו כל הכרעה שתיפול בוועידה וכי אין הם רואים בשיטת הבחירות עילה לפלגנות.

בוויכוח הכללי אמר ח"כ שאול יהלום כי מחייבי הפריימריס אינם מסתירים כוונתם, שימוש בשיטה זו, כדי להרכיב רשימה מצביע אחד. "לדעתי, אם כך תנהג המפד"ל, היא תשבור את הראש ואינני חושב שאני נגד הקו הימני הברור".

עוד טען, כי הפריימריס נותנת יתרון לבעלי תפקידים מוכרים. "ריענון הרשימה אפשרי רק על־ידי הצבעה במרכז המפלגה".

זבוליה ספיר: שולל את הפריימריס. החוק בשיטה זו מדינה מתועלת. עוד אמר, כי ההצעות בדבר השיטה לבחירת המועמדים אינן ברורות דיין.

דוד ברזאי: אמר, שאם הציבור יחוש שאין מתחשבים בו, הוא לא יתחשב בנו בבחירות. מציע לגבש הצעה מוסכמת שתקח בחשבון את כל ההיבטים.

יהודה רצבי: שולל את ההתבטאויות המוכביות שאם לא ייערכו פריימריס אין כוחה של המפד"ל לא יתחזק. הוא התבטא נגד הפריימריס.

יואב לוי: סבור, כי הציבור הדתי לאומי רוצה בחירות מקדימות.

אבי קולה: "לא השיטה תקבע את כוחה של המפד"ל, אלא הרכב הרשימה וביכולתו של המרכז לבחור ברשימה טובה.

שרה שמורקן: אל לנו להיגרר אחר אופנות שלפריימריס היא אחת מהמאפיינות שלהן. התנועה שלנו אינה יכולה להרשות לעצמה את שיטת הפריימריס על כל תחלואיה.

יהודית שילה: אל לנו לסגור את ההחלטות בינינו. הציבור פתוח היום לשיבוע אם נעביר אותו בבחירות המועמדים הוא גם יצביע מפד"ל. אפשר לסמוך על הציבור שיבחר רשימה מאוזנת לכנסת כשם שבחר ועידה מאוזנת.

זאב שוורץ: באמצעות הפריימריס יישמעו יותר על המפד"ל וממילא הדבר יתן תוצאות גם בקלפי.

יהודה שמואן: בעד בחירות 60 מועמדים במאגל על־ידי המרכז והפריימריס לדרג אותם.

אפרים שוורץ: נגד הפריימריס משום שהיא תאפשר ל"ערב רב" להשתלט על המפד"ל.

יהודית היבבר: ביקשה להבטיח שילוב אשה ברשימה לכנסת – דבר שאינו מוצא את ביטויו בכל השיטות המוצעות.

זכריה מדר: הרע במיעוטו זו ההצעה השוללת את הפריימריס.

אליעזר שפר: הפריימריס תביא את המפד"ל למחלוקות ולהדיכוחים. מיצינו את הדמוקרטיה במיפקד ענק ובבחירות הצירים לוועידה ועלינו לעסוק בעיקר בשמירה על ארץ ישראל ודת ישראל.

הרב יחזקאל הפרימן: פריימריס היא שיטה לעשירים. המרכז מייצג ציבור רחב ביותר ואפשר לסמוך על שיקוליו בהרכבת הרשימה לכנסת.

אבי בולימן: ישנם הרוצים "פריימריס" אבל הם אינם מתחייבים להצביע בעד הרשימה שתבחר בשיטה זו לכנסת. בפריימריס מגרעות רבות.

הרב יהודה פליקס: על המפד"ל לחזור להנהיג את העם ולפעול בתוכו. המטרה היא להפיל את הממשלה העומדת בראשה, כל שיטה שתביא לכך – יש לאמץ אותה.

"פרופסור" ברוך: הציבור הדתי הוא שיכול לקבוע במי הוא רוצה כנציגו לכנסת וכאשר יבחר בנציג הוא יצביע בעדם. אפשר בהחלט לסמוך על השכל הציבורי.

התייחדות עם זכרו של הגרש"י ישראלי זצ"ל

ועידת המפד"ל התייחדה אתמול עם זכרו של גדול התורה והמשפט הגר"ש ישראלי זצ"ל.

רבה של גבעתיים, ראש "חבר הרבנים", הגר"י יוסף גליקסברג שליט"א וראש ישיבת "אור עציון", הגר"ח דרוקמן שליט"א נשאו דברי הספד וקינה עליו. השניים העלו קווים לדמותו הרוחנית, פעלו התורני הגדול והיקף תרומתו ליישום ההלכות התלויות בארץ.

הרב גליקסברג אמר בין היתר, כי מנעוריו עד יומו האחרון, עולמו וחייו היו בדלת אמות של תורה, הלכה ומחשבה ויראת שמים.

תלמידו הגר"ח דרוקמן שליט"א אמר כי הגר"ש ישראלי "היה אמנם קטן קומה אך ענק שאין דומה לו ברוח". "היה גאון אמיתי בתורה ובין היתר הגיה את היסודות ההלכתיים לקיום השמיטה וכל הארץ מגנה כמותו".

הרב דרוקמן עמד על תרומתו המקיפה בתחום הספרות התורנית והתמקד בדאגתו הרבה של הרב לפגיעה בשלמות עם ישראל וארץ ישראל. הרב דרוקמן גילה, כי בעניין זה התפלמס בנחרצות עם הגר"ע יוסף שליט"א, שעמו היה מיודד. (ראה כתבים לשבת).

פיס צ'אנס

הגרלה מיום 22.6.95

♣	♦	♥	♠
9	7	K	K

שערי הדולר בעולם

השערים נכונים ליום חמישי 22 יוני
שעה 2000 שעון ישראל בניו יורק

	נמוך	גבוה	אחרון	שינוי יומי באחוזים
ליש"ט*	1.5926	1.6121	1.5970	+0.0135
מרק	1.3819	1.4036	1.3992	+0.0157
פר"ש	1.1420	1.1624	1.1583	+0.0142
פר"צ	4.8385	4.9159	4.8955	+0.0475
ין	83.80	84.83	84.62	+0.6900
זהב*	388.55	391.00	389.15	-1.6000
כסף*	5.3000	5.4700	5.3200	-0.1500
מדד דאו ג'ונס	4,547.11	4,574.77	4,578.58	+27.6700
מדד המניות הישראליות בניו יורק	142.47	144.06	143.66	+0.6900

* השער בדולרים

הנתונים נמסרו באדיבות חברת קומסטוק טריידינג בע"מ
טל' 02־244863, פקס 02־244876

صورة عن الاصل

مكذا من الأصل

הצופה ★ ★ ★ ★ ★ מוסף של שבת

על פי התהום

מאת משה אישון

העיתון הסורי "תשרין", המשמש פה לנשיא חאפז אל אסאד, כתב השבוע, כי "ישראל צריכה לצפות להתקפות צבאיות נוספות על חיזבאללה בדרום לבנון, כל עוד נמשך הכיבוש של האדמות הלבנוניות". ובנשימה אחת מוסיף העתון דברי שבח לשר יוסי שריד, אשר קבע, כי רק "הסכם מדיני" ישים קץ לשפיכות הדמים בגבול הצפוני. העיתון הסורי, המשבח את דבריו של השר שריד, מדגיש, כי רבים בישראל, ביניהם גם גנרלים בצה"ל, חושבים כמו שריד.

הדברים נתפרסמו ב"תשרין" למחרת הפיגוע הרצחני של החיזבאללה בדרום לבנון, שכתוצאה ממנו נהרגו שלושה חיילי צה"ל. הם באים לאותת לישראל, בין היתר, שאין בדעתה של דמשק להפסיק את הפעילות החבלנית בדרום לבנון. זו תימשך – מבטיח שופרו של הנשיא אסאד – עד להסדר מדיני. וכל עוד לא הושג הסדר כזה, סוריה תוסיף לתמוך בארגוני הטרור ואף להסתייע בהם כדי להכאיב לישראל וללחוץ עליה כי תקבל את "תנאי הכניעה" המוכתבים לה מדמשק.

הסורים נהנים מאוד מהדברים שמשמיעים שרים בכירים בישראל, לפיהם כאילו תש כוחו של צה"ל ואין עוד ביכולתו להתגבר על ארגוני הטרור. זה – אומרים בדמשק – מקרב את הנסיגה הישראלית המלאה מרמת הגולן ומדרום לבנון כאחד.

הממשלה לא רק שוגה בכך שהיא טוענת כי אין פתרון, זולת הפתרון המדיני כדי להפסיק את הטרור המשתולל בגבול הצפוני המפיל חללים רבים. מי שאומר דברים מסוג זה למעשה משרת את האינטרסים של האויב, המנצל את "חולשת ידה" של ישראל כדי לרשום לעצמו הישגים מדיניים ואסטרטגיים גם יחד. בנסיבות אלה קשה לנהל משאו"מ עניני. והדברים אמורים עתה לקראת פגישת הרמטכ"לים של ישראל וסוריה בשבוע הבא בוואשינגטון.

אם חסרי אונים אנחנו במלחמה בטרור, ואף משלימים עם המעורבות הסורית המסייעת לחיזבאללה במלחמה נגד ישראל, נתקשה לגלות עמידה תקיפה בכל הקשור בהבטחת שלומה ובטחונה של המדינה.

ברגע שיד הסורים על העליונה, הואיל והם יודעים עלינו ואנחנו בקושי מצליחים להתגונן, הרי שבסופו של דבר דמשק תכתיב גם את תנאי השלום בינה לבין ירושלים.

לאמיתו של דבר, דמשק כבר הכתיבה לא רק את התנאים לפגישת הרמטכ"לים, אלא גם ציירה את מפת הגבולות בין סוריה לישראל. הדעה אומרת כי ישראל קיבלה את התנאים הסוריים לנסיגה מלאה מרמת הגולן. גם אם לכאורה מוסיפים להתווכח מסביב לשאלה: מהו קו הגבול, האם מדובר בגבול הבינלאומי שנקבע בשעתו בין סוריה לממשלת המנדט הבריטי בארץ־ישראל, או קווי הפסקת האש שנתחמו אחרי מלחמת הקוממיות, אין בכך כדי לשנות את העובדה שמדובר בנסיגה ישראלית מלאה מרמת הגולן, תוך התפרקות מהנכסים האסטרטגיים החשובים שהם "עיניים למדינה".

כך שכבר בשלב הראשון, עוד בטרם נתבררו פרטי השלום בין ירושלים לדמשק, ישראל הגישה על מגש כסף את רמת הגולן לידי הסורים.

★

לאור האמור לא ניתן להתייחס למשא־ומתן עם סוריה כאל משא־ומתן בין מדינות, ללא תנאים מוקדמים. לפנינו משא־ומתן שהתנאים שלו הוכתבו על־ידי דמשק, ולמעשה מובילים לכניעתה של ישראל לתכתיבים של חאפז אל אסאד.

יתר על כן, בשיחות עם סוריה נוצר מצב מוזר מאוד והוא גם בלתי מקובל בזירה הבינלאומית, בפרט כאשר מדובר במשא־ומתן בין מדינה שניצחה בשדה הקרב לבין מדינה שהפסידה במלחמה שהיא יזמה אותה. הכלל המוביל בעולם הוא כי המנצח מכתיב את תנאי השלום למנוצח. בשיחות בין ישראל לסוריה אנו עדים להיפוכו של דבר. הסורים שהובסו בשדה הקרב מכתיבים לישראל את תנאי השלום. ואם הם מכתיבים את התנאים, מה פלא שממשלת רבין מרוב רדיפתה אחרי "הסכם שלום" עם הסורים, למעשה ויתרה על הכל. היא מחזירה את ישראל כשלושים שנה אחורנית – אל גבולות שלפני מלחמת ששת הימים, בה זממו הסורים, בעצה אחת עם המצרים והירדנים, לחסל את מדינת ישראל ולהשליך את היהודים החיים בתוכה אל תוך הים הגדול.

למעשה, גם כיום לא הפכה השנאה היוקדת בעיניהם של הסורים ונשיאם חאפז אל אסאד – לגלוי אהבה למדינת היהודים. הם לא השתנו. אין לצפות ליחסים ידידותיים בין דמשק לירושלים. השקפותיו של חאפז אל אסאד שונים לחלוטין מהשקפותיו של יצחק רבין הרודף אחרי השלום. בעוד רבין מדבר על שלום, אסאד מעדיף להדגיש כי מדובר בהחלטה אסטרטגית שבאה לשרת את האינטרסים של סוריה. והקונוטציה שיש להחלטה אסטרטגית אינה עולה בקנה אחד עם שיר השלום...

על כן עלינו להתייחס בחשדנות יתירה להסכמתם של הסורים לחתום על הסכם שלום עם ישראל. לא זו בלבד, בטרם חותמים על הסכם מסוג זה דרושה חקירה ודרישה כדי לבדוק לא רק את כוונותיו של נשיא סוריה, אלא בעת ובעונה אחת גם את הבטחונות הדרושים כדי למנוע מהסורים כבוא יום שייראה בעיניהם כנכון לתקוף מחדש את מדינת ישראל.

ואין בטחונות טובים יותר ובטוחים יותר מהישארותו של צה"ל ברמת הגולן ובהמשך קיומם של הישובים היהודיים ברמה. רק כך ניתן להבטיח את צרכי הביטחון של המדינה. זאת גם אמר לפני כשלוש שנים בלבד יצחק רבין כאשר עלה לרמת הגולן כדי לבקש את תמיכתם של התושבים ברשימת מפלגת העבודה בבחירות לכנסת. רבין אז הכריז בצורה חד־משמעית: "אסור לרדת מהגולן, גם לא בתמורה להסכם שלום בין ישראל לסוריה... מי שמציע לרדת מהגולן מפקיר את שלומה ובטחונה של המדינה".

מאז לא חלו שינויים מפליגים בסוריה כדי לקבוע שאין עוד חשיבות בטחונית לרמת הגולן. אמנם, לאחרונה ראש הממשלה, רבין, ושר החוץ, פרס, מרבים להדגיש כי בעידן של טילים אין משמעות רבה ל"שטחים". אולם האמת היא שגם בעידן של טילים נודעת חשיבות רבה לשטחים. למדנו זאת במלחמת המפרץ בה לא חסרו טילים מסוגים שונים. אבל ההכרעה נפלה בשדה הקרב רק אחרי שהשריון של ארה"ב ובני בריתה החל מסתער על הצבא העיראקי שהתחפר לאורך הגבול. מכאן באנו למדים שגם בעידן הטילים הקונוונציונליים והבלתי קונוונציונליים נודעת חשיבות רבה, מבחינה אסטרטגית, לשטח שאתה שולט עליו.

ממשלתו של רבין אינה מוכנה להודות בכך. היא מוסיפה לפתח תיאוריות ביטחוניות שמטרה אחת להן: להרגיע את אזרחי ישראל ואף להוכיח להם כי השלום עדיף על שטחים. ועל כן בתמורה לשלום יש לשלם בשטחים...

★

העם אינו מקבל את ההסברים הללו. גם כיום, ערב פגישת הרמטכ"לים של ישראל וסוריה בוואשינגטון, למעלה משבעים אחוז מהמשתתפים בסקרים השיבו בצורה חד־משמעית כי אין לסגת מהגולן, אף לא בתמורה להסכם שלום מלא עם דמשק.

זאת גם דעתם של רבים, רבים מאוד מקרב יהודי ארה"ב. מסקר שנערך שם, בראשית יוני, עולה, כי שישים וארבעה אחוז מהנשאלים שוללים נסיגה ישראלית מרמת הגולן.

אולם הממשלה בראשותו של רבין, שיוסי שריד מנווט אותה, אינה מוכנה להטות אוזן קשבת כדי לקלוט מה דעתו של הרוב בעם על מדיניות הכניעה. היא מוסיפה לדרדר את המדינה אל פי התהום.

זה חייב להדאיג כל אחד מאיתנו. וכאשר דאגה בלב איש – ישחנה. אל לו להסתיר אותה. מחובתו להרים את קולו כדי להתריע על המחדלים של הממשלה הנושאים בחובם סכנות חמורות מאוד לעתידה של המדינה.

וככל שהקולות הללו ילכו ויגברו, יש יסוד לתקווה כי גם אמות הסיפים של הממשלה יזדעזעו. היא לא תוכל לחתום על "כתב הכניעה" לסורים בלא להתחשב בדעת העם.

רבין אמנם מבטיח להביא את ההסכם לאישור העם, במסגרת "משאל עם". אולם הוא רוצה לעשות זאת לאחר המעשה, בעוד הרוב בעם רוצה כי יישאל לדעתו בטרם ייעשה מעשה.

ובעניין זה, כידוע, נטוש ויכוח עקרוני בכנסת. אמנם הרוב בדעה כי יש לקיים "משאל עם" עכשיו, אך לא כולם מוכנים למרוד במצליפי הסיעות כדי להרים את היד בעד "משאל עם" עכשיו. בכל זאת יש לקוות כי ברגע שעניין "משאל העם" יעלה לדיון בכנסת, יימצא הרוב הדרוש הן כדי להקדים את "משאל העם" לחתימה על ההסכם והן כדי לקבוע כי יידרש רוב מיוחס על מנת להכריע בסוגייה זו הנוגעת לשלומה ובטחונה של מדינת ישראל.

★

הגיע הזמן שגם בדמשק יבינו שלא יוסי שריד מנהל את המדינה היהודית, וכי קיים רוב גדול בעם שאינו מוכן לרדת מהגולן. ואם פניהם של הסורים לשלום, עליהם להשלים עם נוכחותם של המתיישבים היהודיים בגולן, לרבות התצפיות של צה"ל במרומי הרמה ממנה ניתן להשקיף על דמשק.

מכל מקום, זה מה שדרוש לשלומה ובטחונה של מדינת היהודים. ובאין ביטחון, גם אין ערך להסכמי שלום.

אנו ניצבים בעת על פי התהום, בין שלום אמת לבין מלחמה חדשה שתבוא עלינו, חלילה, אם נוותר על היתרונות האסטרטגיים ברמת הגולן. כך עלינו לראות את ההתפתחויות מסביב לשיחות עם הסורים. אל לנו להשתעשע בחלומות פז כי הנה הולך ונפתח "עידן השלום" ביחסים בין ירושלים לדמשק.

סוריה ממשיכה להילחם בישראל בעזרת החיזבאללה בדרום לבנון, והפעם גם הודה בכך בטאונה הרשמי "תשרין", כי הטרור והפיגועים בישראל יימשכו, כל עוד יימשך הכיבוש...

ספק רב, אם יש בהתנהגות זו כדי להצביע על רצונה של סוריה לשלום.

כלל אחד ברור: כל עוד התותחים רועמים, אין מקום ל"שיחות שלום". חבל שממשלת רבין מתעלמת מכלל זה. ובמקום לשדר עוז רוח ונחישות דעת, להכות באויב, בחיזבאללה, והעומדים מאחוריו, היא משדרת חולשה בהכרזותיה החוזרות ונשנות, כאילו לא ניתן להפסיק את הפיגועים אלא במסגרת "פתרון מדיני".

מדיניות זו של ממשלת רבין מדרדרת את המדינה אל פי התהום...

הבורסה קורצת שוב

מאת יצחק דויטש

הבורסה בתל־אביב פורחת שוב ומזכירה ימים עברו. במשך כשלושה חודשים עלו שערי המניות הנסחרות בה בכ־30%. הגיאות המחודשת באה לאחר שבשנה הקודמת צנחו השערים בכ־60%.

מעליית השערים הנוכחית יהנו רק מעטים מבין אלה שצברו את ההפסדים הכבדים בשנה הקודמת. רובם המכריע יצאו וידם על ראשם, לאחר שהשערים התקרבו לתחתית הבור. יצאו בתחילה מהמניות עצמן, אחר כך מקרנות הנאמנות, ולאחר מכן היתה הנטישה הגדולה מקופות הגמל, הכל בהשפעת הנפילה בשערי המניות. עדיין רחוקה הבורסה מרמות השערים של סוף 1993 ותחילת 1994. אבל גם אילו חזרו השערים לרמתם הקודמת, לא אותם משקיעים יהנו מכך, משום שבינתיים המניות הללו החליפו ידיים. רוב הקודמים יכולים להוסיף לעצמם שברון־לב מכך שהגה המניות שמכרו בהפסדים כה גדולים צוברים עכשיו תאוצה. אבל אלה שהתמידו ואלה שנכנסו בחודשים הקודמים לשוק זה רושמים עכשיו רווחים מרשימים.

התאוששות הבורסה איננה תוצאה מהתפתחויות כלכליות חשובות שחוללו מפנה בה. זו גם איננה תוצאה ממאזנים חיוביים של החברות. הדחף להתפתחות הנוכחית הוא בעיקר בכניסתם של משקיעים זרים, על סמך הערכות כי האירועים הפוליטיים ישפיעו לטובה על הבורסה בתל־אביב. תחילה היו הרכישות הגדולות של מניות בזק ע"י חברת קייבל אנד ווירלס הבריטית, אך אח"כ הורחבו ההשקעות לקבוצות מניות נוספות. אפשר לראות קשר כלשהו בזרימת מטבע החוץ לארץ עם ההשקעות בבורסה. עוד יש הערכות כי מעבירי מטבע מרוסיה מצאו דרכם לבורסה בתל־אביב.

עד עכשיו לא היתה בגל הנוכחי נהירה המונית של הציבור הרחב לבורסה, אבל יש סימנים כי התעוררות הציפיות המחודשות מתחילה להגיע גם משקיעים קטנים.

★

באירועי הבורסה בשנתיים הקודמות אפשר להבחין בציוני הדרך הבאים: כאשר נוצרו ציפיות גדולות להבשלת התהליך המדיני וחתימת הסכם שלום החל ה"בום" הגדול בבורסה. תרגמו את השלום לצמיחה כלכלית ופריחה גדולה. למרות שהדברים לא התבטאו במאזני החברות, גילמו השערים את הציפיות הללו. מאוחר יותר כאשר התהליך התחיל אכזבה, הטרור התגבר ונערמו יותר ויותר קשיים בדרך, המגמה התהפכה; אז באה הנפילה.

ללא קשר עם עמדות פוליטיות, נעשות הערכות על התפתחויות בזמן הקרוב. נראה כי חוגים פיננסיים בחו"ל מעריכים שהממשלה תחתום על הסכם עם סוריה ותגיע את ההסכמים עם הפלשתינאים. המשקיעים הזרים בונים על כך את ההערכה שהבורסה תעלה מסיבות אלה, וכי יתחזקו במיוחד חברות מסויימות בעלות פוטנציאל צמיחה. תרחיש זה אפשר שיתממש ואפשר גם כי יקרה מה שקרה בשנת 1994. ראוי לזכור כי יש כיום שורה של נתונים חשובים במשק שהם בעייתיים מאוד: א) הגירעון הגדול במאזן המסחרי; ב) סכומי עתק של מטבע חוץ העלולים לשנות כיוון ולצאת החוצה; ג) הערבויות האמריקאניות והסיוע הכלכלי של ארה"ב נעשים מוגבלים יותר בסכומים ובזמן; ד) במצב התעסוקה יש הרעה; ה) גם כיוון האינפלציה איננו ברור חד־משמעית. אולם סימן השאלה הגדול הוא מה שיקרה בחזית המדינית הבטחונית. מה שאפשר לקבוע בודאות כיום הוא, שמס הבורסה עבר מהעולם לזמן רב ולא יטריד אותנו בשנים הקרובות.

★

כל עוד המדובר במשקיעים גדולים, הרי הם פועלים על בסיס רחב ועם אורך נשימה. מה שנוגע למשקיעים קטנים, הם נוטלים הימור מחודש. הבעיה בקרב משקיעים כאלה היא ששולטת שיטת העדר, פועלים עפ"י האופנה באותו זמן. במקרים רבים נכנסים בשערים גבוהים, משום "שהכל רצים" ולעומת זה יוצאים בעיצומן של מפולות, כאשר נראה שהכל בורחים, וכי השערים מתמוטטים. לאלה אין בדרך כלל אורך נשימה.

מעשה בסבתא שקראה בצאינה וראינה בפרשת מכירת יוסף. היא נאנחה עמוקות והביעה רגשי רחמנות על מה שאחיו עשו לו. לשנה הבאה חזרה לפרשה. הפעם, היא אמרה, אינני מרחמת עליו עוד. אם הוא לא למד לקח מהפעם שעברה, מגיע לו.

חתום על הצופה עתונך

ילצ'ין מחייך...

נשיא רוסיה בוריס ילצ'ין מחייך בפגישתו עם אנשי כספים ובפרלמנט מצביעים אי־אמון בממשלתו...

"דמוקרטיה" נוסח רבין ופרס

מאת ד"ר מרדכי ורטהיימר
(ואשינגטון)

המונח "דמוקרטיה" מקורו לטיני ומשמעותו "שלטון העם". בדמוקרטיות החופשיות של ימינו מבוטא רצון העם בבחירות שנערכות מדי פעם על־פי החוקים הנהוגים והמקובלים בכל מדינה. במזרח התיכון ניתן לקבוע כי מדינת ישראל היא כיום הדמוקרטיה החופשית היחידה, בניגוד למשטרים במדינות הגובלות עמה וביתר מדינות המזרח התיכון וצפון אפריקה. בכל אופן כך ניתן להגדיר את ישראל בהתבסס הן על הסדרים החוקיים כפי שנקבעו מאז הקמתה לפני כמחצית המאה והן על־פי ההיסטוריה הקצרה של המשטר הפרלמנטרי הישראלי שהבטיח שעקרונות היסוד של שלטון העם יתקיימו הלכה למעשה.

מאז הקמתה של ממשלת יצחק רבין ב־92' ובמיוחד בחודשים האחרונים נראה שחלה התדרדרות ברמת הדמוקרטיה הישראלית. הגענו למצב שקיימת סכנה ממשית של הנהגת "דמוקרטיה" נוסח חדש בישראל, דמוקרטיה נוסח רבין ופרס, הדומה יותר ל"דמוקרטיה" של מדינות האיזור...

בשבועות האחרונים היה זה ראש הממשלה שהעלה את נושא הדמוקרטיה בישראל לדיון ציבורי בהקשר למו"מ עם סוריה והנסיגה האפשרית מרמת הגולן במסגרת הסדר, אם יושג, עם חאפז אסאד. בנשימה אחת עם מס השפתיים שלו להליך הדמוקרטי בישראל, ש"לפני נסיגה משמעותית ברמת הגולן ייערך משאל עם בישראל", תקף רבין את האופוזיציה ואת חברי הכנסת קהלני, שפי ויסמן על העלאת הצעתם לשריין את "חוק הגולן" ו"חוק ירושלים", כך שכל שינוי בהם יחייב הצבעה בעד, של שבעים חברי־כנסת לפחות. הוא כינה את חברי הכנסת "פורעים" ואת ההצעה כולה כ"אנטי דמוקרטית". בנושא המו"מ עם סוריה הפגין ראש הממשלה את ה"דמוקרטיה" נוסח רבין, שבה תומך בכל לב שר החוץ שמעון פרס. היא אף מתבטאת במלים אותן השמיע רבין לאחר נצחונו בבחירות: "אני אחליט, אני אמנה, אני אנווט"... אני ולא אחר, אני ולא העם בישראל...

הדמוקרטיה בהתדרדרותה

ובאשר ל"שלטון העם" במתחייב בדמוקרטיה חופשית האמיתית, הוא פטר עצמו במלים המפורסמות שלו "לא מזיז לי". למען האמת העובדתית וההיסטורית, מן הראוי לציין כמה מהתהליכים שאותם יזם ראש הממשלה ושלהם קיבל את גיבוי ממשלת השמאל כדי להיווכח עד כמה התדרדר המשטר הדמוקרטי בישראל מאז עלה יצחק רבין לשלטון. לעתים מזומנות במהלך השנים האחרונות אנו שומעים מפי ראש הממשלה ומפי שר החוץ, שר המשטרה, שר המשפטים ושרי מר"צ הצהרות שהצביעות שולטת בהן, על הסכנה הנשקפת, כביכול, מצד המתיישבים בעזה, ביהודה ובשומרון, לדמוקרטיה הישראלית. חברי הממשלה גם מנסים בכל האמצעים העומדים לרשותם כולל כלי התקשורת הממלכתיים, "להוכיח" שהם הסוכנים על הדמוקרטיה הישראלית והמתיישבים היהודים הם אלה שמנסים לערער יסודותיה. על הצהרות דמגוגיות וצבועות אלה אין אלא לומר לחברי הממשלה ולעומד בראש: "טלו קורה מבין עיניכם". אם קיימת סכנה להמשך המשטר הדמוקרטי החופשי בישראל, הרי היא באה מצד ראש הממשלה, שר החוץ וממשלת השמאל הרומסים ברגל גאווה את עקרונות המשטר הדמוקרטי.

כל אחד בישראל זוכר את הכרזות־התחייבותו של יצחק רבין בעת מערכת הבחירות לכנסת ב־92' ש"מי שיסכים לרדת מן הגולן גם במסגרת הסדר שלום יסכן את בטחון ישראל". אין ספק כי אלפים רבים מתושבי ישראל שהתייחסו ברצינות להכרזה זו של רבין הצביעו עבורו בבחירות. אותם עשרות אלפים שהצביעו בעקבות הכרזתו זו עבור מפלגת העבודה לא התייחסו אליה כאמירת אגב, אלא כהתחייבות שאם ייבחר כראש ממשלה יפעל בהתאם להכרזתו זו, שגם עוגנה במצע מפלגת העבודה לכנסת. אולם רק חלף זמן קצר לאחר שרבין נבחר כראש ממשלה והתחילה הנסיגה בעמדותיו בנושא הנסיגה מן הרמה. רבין לא עמד בלחץ חבורת פרס־ביילין ומר"צ שהסבירו לו כי המפתח לשלום הוא בידי חאפז אסאד והוא לא יסתפק בפחות מנסיגה מהרמה עד לחוף הכנרת. רבין ידע שנסיגה מן ההתחייבות שנתן אישית ערב הבחירות וממצע מפלגת העבודה תפגע קשה באמינותו. הוא גם היה מודע, אם כי לא הודה, שיהיה זה אקט אנטי־דמוקרטי מובהק לבצע דבר כאשר אין לו אישור לגיטימי מן העם לנסיגה מן הרמה.

יתר על כן, כל הסקרים שנערכו מאז עלה הנושא הנדון לדיון ציבורי מצביעים על כך שרוב אזרחי ישראל מתנגדים לנסיגה. בסקר האחרון בשבוע שעבר, הגיע אחוז המתנגדים לנסיגה ל־66. מאז הגה מי שהגה את רעיון משאל העם שייערך בטרם ייחתם הסכם עם סוריה. לכאורה פתר בכך רבין את ה"פלונטר האנטי־דמוקרטי", אך מי שבוחן את רעיון משאל העם לאור העקרונות הבסיסיים של משטר דמוקרטי חופשי מגיע מהר מאוד למסקנה שאין ברעיון זה כפי שהוא מוצע על־ידי יצחק רבין, אלא הטעייה מכוונת של העם בישראל וכי זהו תרגיל אנטי־דמוקרטי מובהק המולבש באיצטלה דמוקרטית.

דניס רוס, ראש צוות השלום האמריקאי, גילה לפני מספר ימים את אשר סוכם בין האמריקאים, הסורים וממשלת ישראל, ואשר יצחק רבין הסתיר עד כה. לדברי רוס, משאל עם בנושא הנסיגה מן הרמה ייערך לאחר חתימת ההסכם עם סוריה ולא לפני כן. שר החוץ שמעון פרס אישר בדיעבד את דברי דניס רוס והוסיף "הסבר" משלו: הרי אין טעם לעשות משאל עם לפני חתימת ההסכם, רק אם יהיה הסכם, נביא אותו למשאל עם. אם העם יאשר אותו הוא יהפוך לאפקטיבי".

הכוונה והמשמעות של מהלך מתוכנן זה הם ברורים. אחרי חתימת ההסכם תופעל כל המערכת ההסברתית, הממלכתית לרבות השמאל הישראלי כדי לאיים במלחמה אכזרית שתפרוץ אם ההסכם יידחה במשאל עם. יתירה מכך, רבין ופרס ודניס רוס לא אומרים עתה מה יקרה מבחינה פורמלית אם העם בישראל ידחה את ההסכם, והאם ייכתב בהסכם שייחתם עם אסאד שהוא כפוף להכרעת העם במשאל עם.

רבין ופרס ואף האמריקאים בטוחים מניתוח הנתונים שבידיהם שבכל מקרה יהיה רוב בעד אישור ההסכם אם הנושא יובא להכרעה במשאל עם ולא בבחירות. הם שומרים לעצמם את "הנשק הסודי" שבאמתחתם ברמות 800 אלף הערבים, אזרחי ישראל, אשר ישתתפו במשאל העם. הערבים יכריעו באופן ברור את הכף לטובת אישור ההסכם עם סוריה ובעד נסיגה מכל רמת הגולן עד לשפת הכנרת. זהו המהלך השני, בנוסף למהלך עריכת המשאל לאחר חתימת ההסכם. שניהם יחד מהווים את תרגיל ההטעייה האנטי־דמוקרטי של רבין ופרס והשמאל הישראלי.

התוקף ותשובת המותקף

בשבועות האחרונים הוביל יצחק רבין אישית את ההתקפה על חברי הכנסת קהלני, שפי ויסמן שהחליטו לתמוך בהצעה לשריין חוק רמת הגולן. התקפת רבין נגדם הינה שלוחת רסן. הוא כינה אותם "פורעים" ואמר "אם אתם בטוחים שהעם הוא נגד נסיגה מרמת הגולן, מדוע אתם פוחדים להשאיר זאת להכרעת העם במשאל עם. רבין גם האשים אותם בכך שהמעשה שהם עושים אינו דמוקרטי משום שהם מונעים מממשלה נבחרת לנהל מו"מ לשלום. יש להצטער כי חברי הכנסת הללו, חברי מפלגת העבודה וגם מנהיגי האופוזיציה, לא נתנו לראש הממשלה את התשובה האמיתית והדמוקרטית ביותר והיא "אדוני ראש הממשלה, אתה מתכוון לעשות בנושא רמת הגולן תרגיל הטעייה אנטי־דמוקרטי מובהק שאין לו בסיס בעקרונות הדמוקרטיה. הוא

(סוף בעמוד 4)

אם שותים לא נוהגים

מאת הלל ויס

התיאום בין הכת השלטת ברוסיה לממשלת ישראל מדהים. מה שמתרחש ברוסיה בממשלה שבראשה עומד שיכור ידוע, אכן מתרחש גם במקום אחר. הנשיא בוריס רבין "אישר" במרכאות את פרישתו של גנראל אלכסנדר לבד, מפקד הארמיה ה־14 ומקבילו של האלוף אורי שגיא.

הצלחנו להאזין לשיחת טלפון שנתקיימה בין שני הגנראלים הפורשים באדיבותה של כתבת עיתון "הארץ" איזבלה גנור (20.6.95) וזאת על אף רחשי ההאזנה הבלתי פוסקים מצד שירותי הבטחון.

הגנראל אלכסנדר לבד סירב לפרק את הארמיה ה־14 כשבפיקודו כמצוות שר ההגנה פאוול גראצוב. ישנם גנראלים בישראל שנדהמו מתכניתו של רבין להפקיד את המתנחלים לידי ערפאת ואת כפר־סבא לכנופיות שבקלקיליה כפי שאישר המיניסטר פאהרוב.

★

בשיחה המוקלטת התבטא אלכסנדר לבד באופן בוטה וחזה שתוצאות הן להנהגת רוסיה והן לבני הערובה שבידי הצ'צ'נים, במקום בני ערובה אפשר לומר מתנחלים. אומר לבד: "שמע, אורי שגיא, במקרה הטוב הם יחסלו את מחצית בני הערובה. אבל בזמן האחרון משום מה לא מתממש אף פעם המקרה הטוב". כראיה לדבריו ציין את הצורה שבה ענה ראש ממשלת רוסיה למנהיג החוטפים שאמיל באסייב: "כן המפקד! הכל יבוצע". תגובה זו מעידה לדברי לבד שממשלה זו "איבדה את כבודה". ויהי זו התגובה השגרתית, הטיפוסית והצפויה של רבין במהלך תהליך השלום לתביעות הערביות. "כן, היו"ר"!

נראה שהולכת ונרקמת בעולם ברית שקרנים. יש כמה אירועים עתירי השראה המתרחשים ברוסיה. נכון, גם קלינטון שיקר בעניין חידוש ניסויי הנשק הגרעיני. אפשר להתנחם. השקר הוא האיסטרטגיה של הדיפלומטיה הפוסט־מודרנית.

★

העם הדרך לחיין ממשיך להיאבק. בבודיונובסק ניסו תושבים לחסום בגופם את הסתערות הצבא על בית החולים, כשם שבטיראספול שכבו 500 נשים על מסלול הנחיתה, כדי למנוע את בוא הקצין שנשלח להחליף את הגנראל המודח אלכסנדר לבד ולפרק את הארמיה שלו. יש הקבלה בין המצבים? שואלת איזבלה גינור. אני חושב שכן, עונה לבד. כי האנשים השתכנעו שאם תינתן יד חופשית ל"מנהלים מסויימים" ייערמו גוויות רבות ולכן הם מעדיפים להתגונן בגופם. הלא יש פתגם שהגבורה היא תוצאה של איוולת או פשע. וזהו בדיוק המקרה בשני המקומות. האזרחים מנסים למנוע שפיכות דמים עצומה.

גנור: השמועה סברה כי הממשלה התעלמה ממידע מוקדם על כוונות הצ'צ'נים ואיפשרה לפרשה להתרחש כדי שתהיה עילה להכריז על מצב חירום ולבטל את הבחירות לפרלמנט ולנשיאות בשנה הבאה. כן, נכון, גם בישראל זו תכנית אפשרית. יש יסוד למחשבה זו. ובעיקר, אלכסנדר לבד אומר כי נשיא רוסיה יצטרך לתת את הדין על שלושה דברים ועכשיו, שימו לב במיוחד מה הם הדברים. א. הסכם בלוזו' לפירוק ברית המועצות, המקביל להסכם אוסלו לפירוק מדינת ישראל. ב. הרפורמות הלא מחושבות שידרדרו את המדינה לקריסה כלכלית. הקבלה לנטילת הערבויות האמריקאיות והשימוש בהן לניוון העליה והעלאת הביקוש הפרטי בישראל כפעילות של שוחר ציבורי יום. ג. פרשת קופות הפנסיה וקופות הגמל לאחר התפוררות קופת החולים, פרשת ההסתדרות כבנק מלסטם מטעם העבודה עבור הפריימריס של נבחריה. והנקודה העיקרית, מלחמת צ'צ'ניה המקבילה לפרעות הערביות שתלכנה ותיגברנה בעקבות הכרזת צה"ל מיש"ע על־ידי הממשלה כפי שציין האלוף עמידרור. ובמדינה זו מה יהיה עתידך הפוליטי? שואלת גנור. על שאלה זו לא אענה, אומר לבד. כרגע אני עסוק בטיפול במצב המתוח שנוצר כאן. מפקד הדיוויזיה שלי הכפוף לי הכריז שביתת רעב במחאה על החלטת ילצ'ין להדיח אותי. קצינים רבים מוכנים להצטרף אלי.

גנור: אומרים שאם תצא הארמיה שלך מחבל הדנייסטר, כלומר, מיהודה ושומרון היא תהפוך לצ'צ'ניה שניה, כלומר לעזה.

לבד: זה ברור לי, ורב תודות שזה ברור גם לך, אבל כנראה זה לא ברור לפיקוד העליון.

גנור: למלחמה כזו עלולים להיסחף גם אוקראינה, רומניה ורוסיה? כלומר גם סוריה, מצרים ואיראן.

לבד: אנו עומדים על סף תהום של סכסוך כזה.

– מה תוכל לאחל כעת להנהגת רוסיה?

– כבר מאוחר לאחל להם משהו. הם הגיעו לאן שהגיעו. אין טעם לשתות בורז'ומי (מים מינראליים) כאשר הכליה נכרתה. אם שותים לא נוהגים.

כמ... תשבים... רבינו... הלבבות...

הצופה ... ראית. ולסגנון.

המפתח בדמשק

מאת יעקב אדלשטיין

שיגור הקטיושות לגליל והתקפת החיזבאללה על בוח צה"ל בדרום לבנון, שגרמה למותם של שלושה חיילים ולפציעתם של שלושה אחרים, הם חלק משרשרת של פיגועים מצד חיזבאללה בתקופה האחרונה. הסכם ההבנות שהושג לאחר מבצע "דין וחשבון" הופר מזמן. החיזבאללה לא שומרים עליו בטענות שהצד השני מפר אותו. וזה היה מלכתחילה הסכם רופף, תפור בחוטים דקים ומתפורדים. הסורים משחקים כאן משחק דו-פרצופי. שכן הם טוענים שלבנון היא מדינה עצמאית ואין להם השפעה על חיזבאללה, אם כי אין זה סוד שלבנון היא בת חסותה של סוריה, ואף הרכבת ממשלה בבירות נערכת בדמשק. סוריה אינה מרשה לממשלת לבנון לנהל מו"מ עצמאי עם ישראל.

המדיניות של הממשלה בישראל היא לא להסתבך בלבנון, למרות שמבחינה צבאית, מבצע צבאי להשתלט שוב על דרום לבנון, עד לנהר הזהרני, היה

גורם לירתיפת החיזבאללה עד מעבר לטווח הקטיושות. אולם מבצע כזה היה מסבך את ישראל בזירה הבינלאומית. וזאת נוכחנו שוב עם ההחלטה להפקיע חמש מאות דונם בירושלים, אשר גרמה לסיכוך בינלאומי. העולם הערבי שליט על גוש גדול של מדינות העולם השלישי המיוצג באו"ם, וכוחו רב כדי להניע מוסדות בינלאומיים לפגוע בישראל. החיזבאללה מעוניין בהרחבת התקריות בלבנון, עד כדי מלחמה. כדי להחריף את המתיחות.

ראש הממשלה דרש מהשגריר האמריקאי בישראל. שארה"ב תפעיל את השפעתה על סוריה לרסן את החיזבאללה בדרום לבנון. יש להניח שהממשל האמריקאי העביר את המסר לדמשק, אבל התשובה הרגילה היא תמיד בנוסח של הסרת אחריות לפעולות החיזבאללה. למרות שידוע לכל כי בידי דמשק האמצעים לבלום את פעולות החיזבאללה, שכן היא השלטת האמיתית בלבנון. לאחר מבצע "דין וחשבון" היתה זו סוריה ששימשה כתובת להידברות עקיפה עם ארגון החיזבאללה.

נשמעו הצעות לעמיד את סוריה במיצר: לדרוש הפסקת השיחות עם סוריה עד שתקבל על עצמה את האחריות להפסקת הגבול בלבנון. הסורים בעמידים פנים שהם מפרידים בין שתי הזירות - דרום לבנון ורמת הגולן. אך בעוד הם שומרים על שקט ברמת הגולן. הם מסתכלים בהנאה בפעולות ההטרדה נגד ישראל בגבול לבנון, כדי לאותת לישראל שאם היא רוצה שקט בלבנון, היא צריכה לבוא לידי הסכם אתם על רמת הגולן.

הרמטכ"ל, רב אלוף אמנון שחק, בפגישה עם עמיתו הסורי בוואשינגטון בשבוע הבא, צריך להבהיר כי הפעולות בדרום לבנון גורמות בישראל לאי אימון כלפי סוריה. וככל שחיזבאללה יוסיף לנהל מלחמה נגד צה"ל, כן יתרחק ההסכם עם סוריה. הלחץ בגבול לבנון לא יסייע להסכם, אלא להיפך, יפריע להשגתו. תהיה זו טעות מצד סוריה להאמין שהפעולות של החיזבאללה בלבנון גורמות ללחץ על ישראל להגיע לידי הסכם עם סוריה. נשמעה הצעה מרחיקת לכת להפסיק את המו"מ עם סוריה, כל עוד נמשכת הפעולה של החיזבאללה בדרום לבנון. עד עתה לא ניסתה ישראל לנקוט מדיניות כזו. ייתכן שהגיע הזמן לנסות קו מדיני כזה בשיחות עם הסורים.

גם בנושא לבנון מתברר שההסכמים בין ישראל לבין מצרים, ירדן ואש"ף, מגבלות את ישראל בתגובה צבאית נגד החיזבאללה. העולם הערבי יתאחד שוב נגדה ויוביל אותה לדיונים ולגינויים במועצת הביטחון של האו"ם, או יאיים עליה בהפרת הסכמי השלום. וזה כלם במדיניותה של ישראל, שעד להסכמים היתה חופשית להגיב תגובות צבאיות תקיפות נגד הפגיעות בה מן הצד הערבי.

שלום עם סוריה – קץ המשטר הסורי

בדרישה של מומחים לענייני סוריה נשמעה בימים אלה דעה מקורית האומרת שהשתהות של סוריה במו"מ עם ישראל קשורה למדיניות פנים סורית יותר מאשר למדיניות חוץ. שלום עם ישראל, גבולות פתוחים, תיירות חופשית, שגרירות ודגלים, חיסול המתח עם ישראל והציונות – פירושם ברור: תחילת הקץ של משטר הבעת הסורי.

סוריה קבעה לה מעמד בעולם הערבי כנושאת דגל הלאומנות הערבית והאיבה עם ישראל. היא מהווה כתובת לכל מהלך מדיני בעולם הערבי. היא צריכה להעניק כשרות לכל מהלך ערבי עם ישראל. בלי סכסוך ערבי-ישראלי, סוריה תיהפך למדינה נטולת חשיבות, ותאבד את מקומה המכובד בעולם הערבי, וביחוד בתוך הציבור הסורי. השליט הסורי, חפאז אל אסד, מוכר את שלטונו לציבור שלו כעובדה שהוא האיש ששומר על הכבוד הערבי. הוא האיש שלא נכנע לתכתיבים ישראליים, ואינו מוכן להסכם שלום עם ישראל באותם תנאים שעשו מדינות ערביות אחרות. אם השליט הזה יאבד את בסיס הטיעון הזה, באמצעות הסכם עם ישראל, הוא יאבד את בסיס התמיכה שלו, את כן השיגור של המסרים שלו לציבור הסורי.

על רקע זה אפשר להבין את תביעתו של השליט הסורי להסדרי ביטחון סימטריים עם ישראל, שישמרו על מתח ועימות, החיוניים למעמדה של סוריה באיזור ולשמירת משטר הבעת בסוריה. אסד רוצה לשמור על מעמדו כמוביל את העולם הערבי בעימות נגד ישראל.

חיסול הסכסוך הישראלי-ערבי פירושו החזרת סוריה למימדיה האמיתיים כמדינה ענייה ומפגרת. במלים אחרות: שלום בין סוריה לישראל יבטל את מעמדה המדיני של סוריה בעולם הערבי. לכן צריך אסד, לפי הניתוח הזה, להימנע ככל האפשר מהסכם עם ישראל. אם יסכים להסכם כלשהו זה צריך להיות הסכם הפסקת אש או שביתת נשק, ולא הסכם שלום, אחרת הוא משים במו ידיו את מעמד משטרו בסוריה.

לפי אותה מתיבות לכבוד הערבי, סוריה דורשת לנסיגת צה"ל בבת אחת מכל רמת הגולן, ולא לנסיגות תוך פרקי זמן ארוכים. בשעתו דובר על מבחן של עשרים שנה בהסכם עם סוריה. כיום מדובר על מבחן של ארבע שנים. אסד מוכן להסכים מקסימום למבחן של שנה וחצי.

על סמך ניתוח זה, סבורים שהסכם עם סוריה הוא הימור הרבה יותר גדול מכל ההסכמים שנחתמו עד עתה. על רקע זה אפשר להבין מדוע אסד אינו ממהר לחתום הסכמים עם ישראל. מאז ומתמיד היתה סוריה אחרונה לחתימת הסכמים, בנימוק שהיא נאלצה לחתום על ההסכמים לאחר שיתר מדינות ערב חתמו.

השיחות שיתנהלו בשבוע זה בוואשינגטון בין משלחות שתי המדינות תתחלנה בהו"מ על סידורי הביטחון. ובהמשך הזמן יתרחבו גם לנושאים אחרים. הצל על השיחות הללו יהיה עצם קיומו של המשטר הסורי.

סכנות בשלב השני

דיווים מרתקים התנהלו בשבועות האחרונים בין נציגי ישראל לבין נציגי אש"ף סביב ביצוע השלב השני של הסכם אוסלו, הכולל נסיגת צה"ל מן הערים הגדולות ביו"ש. ההסכם אומר שעד ל-1 ביולי יש ליישם את הסכם הביניים על יו"ש. עד לאותו תאריך צריך צה"ל לצאת מן הערים הגדולות, ואחר כך ייערכו בחירות למועצת הרשות הפלשתינית. במו"מ על הביצוע התברר שיש סכנות גדולות ביציאת צה"ל מן הערים הגדולות, ביחוד למתיישבים היהודיים. לכן הציעו נציגי מדינת ישראל ביצוע ההסכם בשלבים. נציגי אש"ף טענו שיש כאן הפרה של ההסכם ואיימו במשבר.

נציגי ישראל דורשים ליישם את ההסכם בהדרגה מתונה. להתחיל את הנסיגה במספר קטן של ערים, בלי האיזור הכפרי. רק בהמשך, בהתאם לנסיבות הבטחוניות, יתחיל השלב השני של הנסיגה משאר הערים. אש"ף היה מוכן לקבל הכנית כזו, בתנאי שייקבע לוח זמנים לנסיגה. נציגי ישראל מסרבים להתחייב ללוח זמנים. הם רוצים לבחון מה יקרה אחרי הנסיגה בשלב ראשון, ובעיקר כיצד יבלום אש"ף את פעילות ארגוני הטרור הקיצוניים.

השקט שהשתרר בחודשים האחרונים בזירת הטרור הוא שקט מדומה. לפי ידיעות, הגיעו ערפאת ומרעיו ל הסכם בלתי כתוב עם גורמי האופוזיציה, לפיו עליהם לחדול מפעולות טרור גדולות עד הין ביולי, אחרת הם מסכנים את נסיגת צה"ל מן הערים הגדולות. אנשי החמאס והג'יהאד הסכימו להתאפק עד תאריך הנסיגה בלבד. לבל יאשימו אותם שהם עיכבו את הנסיגה. אחר כך יחזרו לסורם ויבסיכו במעשי הטרור.

לפי התכנית שהכינה מדינת ישראל, תחולק הגדה לשניים עד שלושה אזורים. באחד מהם לא יהיו מתקנים צבאיים קבועים ובאחר יישארו הבסיסים. האזור הראשון יכלול את כל התחלים המיושבים בפלסתינאים. כ-450 נקודות יישוב. בכל השטחים הללו יישארו בידי צה"ל הסמכויות הבטחוניות, אבל הוא לא יהיה נוכח בהם בקביעות. השמירה על הסדר תהיה בידי המשטרה הפלשתינאית. יונהגו סיורים משותפים בין צה"ל והמשטרה הפלשתינאית. התנועה בין יישוב ליישוב תתנהל ללא הפרעה. האיזור השני – יכלול את היישובים היהודיים, את מחנות הצבא, ואת ... הלא בנר – יישאר בשליטה הבלעדית של מדינת ...

...ידים לא יהיו נתונים לשיפוט המשטרה ... בדיוק כמו היישובים היהודיים שנשארו

האינתיפאדה של ערביי ישראל החלה

מאת אליהו חן-ציון

משלת ישראל משלה את עצמה, באמרה, שהמאבק בנו מוגבל רק לערביי יהודה, שומרון ועזה. אף טעות בידי אלה, החושבים ומאמינים, כי המאבק בנו מתמקד בערבים-מוסלמים בלבד. כל מי. שעיניו בראשו וקורא נכון את המפה הפוליטית ומבין אל-נכון את עומק הבעיה הלאומית-דתית, חייב לבוא לידי מסקנה, כי המאבק המקיף דתות, עמים ומדינות והוא על עצם קיומנו כמדינה בארץ-ישראל.

קיים תיאום בין מדינות-ערב ומנהיגי הרשות הפלשתינית, על כל פלגיה וגווניה הרשמיים והמוסתרים. הללו מקיימים מגעים גלויים ומוסתרים עם ערבים – ישראלים – מוסלמים ונוצרים כאחד הפועלים בתאום מלא, לאורך כל החזית.

קיימים מגעים הדוקים של ערביי ישראל עם נציגים ממדינות-ערב, שעשו אתנו "שלום", ועם אלה שבוודאי עוד עלולים לעשות אתנו "שלום". קיים שיתוף פעולה של ערביי ישראל עם הכיתות הנוצריות, לגוונותיהן השונים, הרף המחלוקות והיריבויות המפלגתיות שבתוכן.

ראו כיצד הגיבו מצרים, ירדן ומרוקו "הידידותיות" וכיצד איימו עלינו, בחרפות וגידופים ובכמעט-מלחמה, על הפקעת 240 דונם של אדמות בבעלות של ערבים. לא קשה לדמיין מה תהיינה תגובותיהן על חילוקי דעות חריפים יותר, שהם בלתי נמנעים!

האם אין להגדיר את המצב שאליו נקלענו, כי העולם הערבי – גם אלה שחתמו עמנו חוזה שלום – ממשיך להיות כולו נגדנו?

ייתכן שרבים יגידו, שרואה אני צלהידים כהרים, ואולם, המעיין בתולדות האיסלם והאומה הערבית, יגלה, כי תקופה זו ממשיכה את המסורת הערבית של עויינות ואיבה לעם ישראל!

נותרנו "עם לבדד ישכון", ועלינו לדעת לזהות עם הברכה הזאת, כן, במפורש – הברכה הזאת. עלינו לנצל זאת להתחזקות עצמית, בתוכנו פנימה, על מנת שנוכל להתמודד עם האתגרים החיצוניים, שנאלץ לעמוד בהם.

מן הראוי לציין מספר אירועים ועובדות, הנותנים את התמונה האמיתית של המצב העגום, אליו נקלעה מדינת ישראל.

קיימים מפגשים קבועים בין מנהיגי ערביי-ישראל לבין אש"ף ב"שטחים" וברשות הפלשתינית, תיאום הפעולות של ערביי ישראל במסגרת האסטרטגיה והטקטיקה. בכך מובהר לעולם כולו ולממשלת ישראל, שלא תצליח להפריד בין הדברים במאבק, רק לפני שבועות מספר מצאו ערביי הצפון עילה לצאת להתכתשות, בבין הצגת הסרט "הפיתוי האחרון", שהוצג בעולם כולו ללא הפגנות. (לדעתי אין לפגוע ברגשותיהם של כל בני הדתות, "אפילו" של היהודים). בו בלילה יצאו אלפי פורעים בחיפה, בנצרת, בעיירות ובכפרים וערכו פוגרומים של ממש, בהם השתתפו ערבים מוסלמים לצד ערבים נוצרים, נגד מדינת ישראל.

משטרת ישראל "גילתה איפוק", בכדי לא לפגוע ב"תהליך השלום" – (וזכרו את התמונות כיצד מסתערים פרשי המשטרה ורומסים בפרסות סוסיהם מפגינים יהודים בלתי-אלימים נגד מדיניות הממשלה).

זה מכבר היינו עדים לשיתוף פעולה של תושבי רפיח ומספר תושבי תל-שבע הבדואית, להחדרת מאות ק"ג של חומרי-חבלה, מהרשות הפלשתינית ברצועה, להכנת מכוניות-תופת והפעלתן, כנראה, בבאר-שבע. לשמחתנו נתגלתה החוליה לפני הביצוע. אני מניח, שקיימים גרעיני-טרור נוספים, משותפים ל"פלשתינאים" ולערבים ישראליים.

רק לפני מספר ימים היה אירוע כשחייל בודד, בלתי שפוי, כנראה, ערך הפגנת-יחיד ועל-פי צו רמיזות-חולני, החליט לפגוע בפסלים והתמונות בתוך כנסיה ביפו. הוא לא הרג ולא פצע איש. להיפך, הוא גירש את הנזירה, שנתקל בה – לבל תיפגע חס וחלילה, על ידו.

ראו כיצד הגיבו אלפי פורעים נוצרים ומוסלמים ערביים בפרעות נוסח 1922, 1929, 1936 והאינתיפאדה, הנכנסת לשנתה השביעית.

אירועים חדשים משכיחים את הישנים:

לפני כשנתיים, תקפה קבוצה של ערבים ישראליים, חיילים סיירים שהתאמנו על-יד גלעד, דליה ועין השופט, הזכור כ"ליל הקלשונים". הם הרגו ופצעו חיילים ללא פרובוקציה או עילה.

עשרות אירועים אלימים של הרג, פציעה, פגיעה ברכוש אירעו בגבולות הקו הירוק ע"י ערבים ישראליים – בתקופת כהונתה של הממשלה הנוכחית. מרביתם בתאום עם הנהגת הפלשתינים תושבי יש"ע.

אין זה סוד, שקיימות התארגנויות של ערביי ישראל בגליל, ב"משולש הקטן" ובנגב – לרכישת אמל"ח רב ל"יום פקודה", (לראבוני גם בשיתוף עבריינים "שלנו").

ה"שאביבה" של ערביי ישראל מתאמנת בידי ובקרב מגע לקראת חידוש האינתיפאדה.

הערבים למדו לדעת כי האינתיפאדה מהווה "מכשיר עזר" רב השפעה על ממשלת ישראל ל"קצר תהליכים", ביישום הסכם אוסלו – שלב ב', ואח"כ שלב ג' – מסירת ירושלים המזרחית, כבירת פלשתין.

האינתיפאדה בביתנו פנימה – בתוככי הקו הירוק ע"י ערביי ישראל, עלולה להיות קשה יותר, מסוכנת יותר בחיי היום יום שלנו. חוששני, שממשלה אומללה זאת תגלה אותה חולשה, שגילתה בעבר ותביא עלינו צרות, שלא שיערום אבותינו.

אין ספק, שאנחנו עומדים בפתחה של תקופה מכריעת לגורלה של מדינת ישראל. ביטול ההפקעות של קרקעות לבניה בירושלים וההכרזה כי לא יופקעו קרקעות גם בעתיד, הם "דמו" למה שעתיד לקרות.

אינני יכול להשתחרר מההרגשה, כי גם ידי "הכס הקודש" בחושות במאבק זה ולאו דווקא "מטעמים דתיים" – אלא מטעמים פוליטיים ברורים של תמיכה במאבק הפלשתיני באופן הגורף ביותר, שאינו נוגע רק לירושלים.

והנה, בטרם התאוששנו מן המכות, שהונחתו עלינו ע"י ממשלת ישראל, נתבשרנו בידיעה המדאיגה, על הסכם הבנה עם סוריה עם העקרונות של סדרי-בטחון המתייחסות כבר אחרי פינוי רמת הגולן.

ממשלת ישראל הנוכחית איבדה כל שריד של כבוד לאומי ויהודי, "השתחררה" משארית המטלות, שמדינה יהודית וציונית קיבלה על עצמה בשם העם היהודי. ממשלה זו מוחקת את הקווים האדומים, שאסור לעבור אותם, ופרצה את קווי ההגנה, שעם הרוצה בחיים לא יוכל לוותר עליהם. התבונה והאחריות הלאומית מחייבת אותם להכריז על בחירות מוקדמות, אשר יביאו ממשלה חדשה, שתבוד לה דרך חדשה לקדם את ישראל אל יעדיה.

במוקדם – ואם חו"ח במאוחר – יבינו, לאיזה אסון לאומי גוררים את מדינת ישראל, שאפילו הם לא פיללו לכך.

חובה על עם ישראל לעצור בעדם בכל הכח, שהוא לא ... פרס לאלימות, ולהעבירם מהשילטון, המוליך אימים על קיומה של מדינת ישראל.

דברים כדרבנות

מאת דוד תמר

השחור והלבן

בתבנית "שחות ועידה", שהוקרנה בערוץ 1 בטלוויזיה ביום ז' בסיון (15.6), ראיין נסים משעל את ח"כ אריה דרעי. רובו של הראיון נסב על התקיפה, או התקיפה כביכול, שתקף מר ז'אק אביטל את השרה שולמית אלוני באגרוף בבטנה. ח"כ דרעי טען בהחלטיות ובנחרצות, שלאחר תחקיר ממושך ויסודי של עשרות אנשים, שנכחו באולם בזמן נאומה של גב' אלוני, בא למסקנה שלא היו דברים מעולם, ושזו עלילה, שהעלילה שרת התקשורת. כמובן שגב' אלוני לא טמנה פיה במטפחת ההלבנה את פניו של דרעי ברבים בלשון בוטה וגסה, כדרכה שלא-בקודש, שהיו בה במה קבין של אלימות מילולית.

בריון האשים ח"כ דרעי את השרה-הצרה לבית ישראל, הלוחמת הנמרצת והמצמצת למען זכויות האדם, בגזענות, בכך שתיארה את תוקפה כ"איש גדול שחור". כולנו שמענו זאת בטלוויזיה בקולה שלה. ברשימה "הפרובוקציה של אלוני" מאת מר להמאן, שנתפרסמה ב"הצופה" בערב-שבת שעבר, נאמר, שבראיון ל"מעריב" בכ"ב באייר (22.5) אמרה גב' אלוני: "גבר שחור בעל-גוף שהיה בקהל קם על רגליו, צרח צריחות ג'ונגל והכניס לי אגרוף". הגברת לא נתכוונה לומר, שהתוקף הוא תרזי, מכיוון שמר אביטל אינו כזה, לא בלבושו ולא באורחות חייו, כפי שאמר דרעי, וגב' אלוני לא חלקה על דבריו בנקודה זו. נסים משעל תמה על דבריו של דרעי ואמר לו, אתה מעיז לכנות בשם גזענית את הכהנת הגדולה של זכויות האדם?

יוחנן כהן גדול נעשה צדוקי בהיותו בן שמונים, ומדוע לא יכולה "כוהנת" זו ליעשות גזענית לעת זקנתה? ברם אליבא דאמת וקנתה של אלוני לא מביישת את ילדותה. כמעט כל אבירי שוויון הזכויות של מר"צ ושל "שלום עכשיו", שרוממות שוויון הזכויות וחופש הביטוי בגרונם, סובלים ומר"צ בידם. כל שוכני סביון וכפר שמריהו הרצליה פיתוח ורמת אביב והרבה הם אליטה כביכול של אשכנזים ולא יביאו לקהלם ולסביבתם בלב שלם ובנפש חפצה בני עדות לא-אשכנזיות, ואין צריך לומר תושבים ערבים. מלחמתם של האבירים הללו לחופש ולשוויון נערכת בחרב קהה ובידיים לארנקיות.

בזמן כתיבת שורות אלו נזכרתי בתמונות "בקרוב" של סרט, שהוקרנו בבית קולנוע בתל-אביב, שראיתי בהיותי צעיר לימים. הראו שם פעיל פוליטי בבריטניה, כמדומני חבר פרלמנט מטעם הליבור, שנשא נאום תוצב להגנה על מתן שוויון זכויות לכושים (אז קראו עדיין לשחורים כושים). יום אחד באה אליו בתו ובישרה לו, שהיא עומדת לשאת לאיש את חברה הכושי. אני רואה עד היום לנגד עיני את התמונה כיצד חוורו פניו של אותו לוחם למען מתן שוויון זכויות לכושים וכיצד נעתקו המלים מפיו. ותמונה זו לא לִמדה על עצמה יצאה אלא היא אספקלריא לאי-אמירה של לוחמי זכויות השוויון בקרבנו ברובם הגדול.

מהמגוחך היה הסברה של השרה אלוני לדבריה, שלאחר שקיבלה אגרוף בבטנה נעשה לה שחור בעיניים. כלום זה הסברה לדבריה, שבטסטו פעמים לאין ספור בתקשורת הכתובה והאלקטרונית שאיש גדול שחור תקף אותה? כאן גם אי-אפשר לטעון את הטענה, החביבה על פוליטיקאים, שהדברים הוצאו מהקשרם. כל תושבי המדינה ראו ושמעו את הדברים. אמנם ייתכן, שאכן נעשה לה שחור בעיניים, אבל זה לא מסביר ולא מצדיק את דבריה הגזעניים. הסבר זה שלה מבייש את האינטליגנציה שלה ושל הצופים והמאזינים והקוראים. כל השומע יצחק לה.

סיפור זה של השרה-הצרה מעלה בזיכרון ברמתו, עם כל ההבדלים המובנים בין שני המאורעות, שמענו בשעתו אהרן גומדי וטוביה אושרי, שנאשמו ונידונו לפני שנים הרבה למאסר עולם על חלקם ברצח הכפול בבית המטבחיים בחולון. כאחת מישיבות בית המשפט העיד שוטר, שצוותת לדבריהם של שני הנאשמים בבית-קפה בתל-אביב. הוא שמע אותם מדברים על הלבן, והכוונה היתה להירואין, והנאשמים אמרו לבית המשפט, שהם נתכוונו לכך, שהצבעים יצבעו את הדירה החדשה של אחד מהם בצבע לבן...

פגעי התקשורת

ברשימה "חכמי התקשורת", שנתפרסמה ב"דברים כדרבנות" (כו באייר – 26.5) הבאנו את דברי שאול שיף "בסוד שיח" (יב באייר – 12.5) ש"באחרונה קמה עמותה חדשה, ששמה לה למטרה לחקור ולבקר את אמצעי התקשורת בכל הקשור לאתיקה העיתונאית ומילוי אחר הוראות החוק", וכתבנו ש"לפי דבריו של שיף שם יוצא, שהעמותה תעסוק בעיקר בחוסר האיזון בתכניות החדשות והאקטואליה בשני ערוצי הטלוויזיה אבל לא בפגיעה בקודשי ישראל ובהידרדרות מבחינה מוסרית ברשות השידור הן בלשון הגסה וכן בתוכן החול והחולבארי".

שבוע לאחר מכן נתפרסמה במוסף לשבת של "הצופה" הכתבה של יפה גולדשטיין "פופוליסיקה או פרופוגנדה" (ד' בסיון – 2.6), המאשרת והמחזקת פי-כמה וכמה את הדברים שכתבנו. מן הכתבה אתה לָמֵד, שכל עיסוקה של עמותה – אגודה זו הוא בקיפוחה של האופוזיציה בתקשורת האלקטרונית. חברי העמותה מודדים ורושמים "זמן מסך או זמן שניתן ראיון או לכיסוי אירוע מסוים. האם האופוזיציה מקבלת את המגיע לה באופן יחסי כמחצית מקולו של העם?" ואומר ישראל מידד, מנכ"ל האגודה: "כאן יש לנו עבודת מחקר מקצועית לגמרי, עם מעקב רציני רצוף ומרעי ונתונים בדוקים".

הכתבת מביאה לאחר מכן "כמה מנתוני הצפיה בטלוויזיה, שערכה האגודה משך שישה שבועות (בחודשים מרץ – אפריל) תוך שהיא מכסה 100% של תוכניות החדשות והאקטואליה, כולל תכניות יומן השבוע בערוץ 1 בטלוויזיה, כלומר התוקידיות של האגודה חיללו שבת בצפיה ובהקלטה של תכניות, המשודרות והמוקרנות בשבת. במלים אחרות, אגודה-עמותה זו עוסקת כולה בקיפוחה של האופוזיציה בתקשורת בתחום האקטואליה, אבל אין היא מייצגת בכלל את הציבור הדתי, אלא את המחנה הלאומי הכללי, אעפ"י שהעומדים בראשה הם ברובם אנשים דתיים. כן אתה למד מן הכתבה, ששימת-לִיבה של האגודה נתונה כולה לשידורי הטלוויזיה בתחום החדשות ובאקטואליה ומתעלמת כליל משידורי קול ישראל וגלי צה"ל, בתחום זה, שהשפעתם גדולה פי-כמה גם בגלל הזמן הרב לאין שיעור המוקדש בהם לחדשות ופרשנותן מאשר בטלוויזיה.

כללם של דברים: יש להקים עמותה או אגודה אחרת, שיעמדו בראשה רבנים וראשי ישיבות ואנשי רוח ופובליציסטים דתיים, הידועים בציבור, כמו שכתבתי ברשימה הנזכרת וכן משפטנים דתיים ושופטים דתיים ברימוס, שיתרעו וימחו על הפגיעה בקודשי ישראל ודברי ניבול הפה הלשון הגסה והוולגארית בתקשורת.

ומעניין לעניין קרוב. לפני שבועיים, יא בסיון (9.6), פירסמה יפה גולדשטיין כתבה במוסף לשבת "מרד צרכנים": נגד פרסומות, העוסקת בעיקר בפרסומת של השלגון של חברת ויטמן. הכתבת מציינת "לראשונה, כמדומה, הזרם לא יצא מהציבור החרדי אלא מקרב המחנה הדתי-לאומי. שתי נשים עומדות מאחורי מסע ההתרמה הזה, שהן מכנות "מרד הצרכנים", עופרה לחיאני ויהודית שילת, מחנכות דתיות, האחת בצפון הארץ והשנייה באיזור ירושלים, שבלי היכרות קודמת התקשרו יחד לצורך המאבק הזה".

בריון טוען בעל מכולת ירושלמי: "מחרימים את ויטמן. יש להם פרסומת גועלית בטלוויזיה. ממש בושה. אבל את האמת, אני לא מבין למה נטפלו דווקא לויטמן. מה יש? הפרסומת של תפוזינה, או של קאסטרו, של כיתן או של סוני יותר טובה?"

תמיהני מדוע לא נזעקו שתי הנשים הנכבדות הללו למראה תמונות הפריצות והתועבה בפרסים ולמראה ולמשמע תכניות אחרות בתמונה ובמלל התעבות פי-כמה וכמה מן הפרסומות הנ"ל. אמנם אי-אפשר ליזום מרד של צרכנים כלפי הטלוויזיה, אבל אפשר להימנע מתשלום האגרה. מאות או אלפי צרכנים צריכים למחות באי-תשלום האגרה, בגלל שתכניות זימה ופריצות או בזיון של קודשי ישראל פוגעות ברגשותיהם הדתיים והמוסריים. משפטנים אולי ימצאו סעיפים בחוק רשות השידור שלפיהם הרשות אינה ממלאת את תפקידה להיות נאמנה למורשת ישראל. לפום צערא – אגרה, תשלום האגרה!

אין לי ספק שאם החרדים היו מחזיקים בבתיהם מקלטי טלוויזיה, הם היו מצליחים לצמצם עד למינימום את מראות הכיעור והפריצות ואת ניבולי הפה, שלא נראו ושלא נשמעו כמותם מעולם ברשות השידור.

כשבוע שעבר נמסר בתקשורת, שעורכי "מעריב" ו"ידיעות אחרונות" נחקרו במשטרה בקשר למודעות הזימה והתועבה בעיתוניהם, וש"מעריב" החליט להפסיק בינתיים את פירסום המודעות הללו עד להחלטת ועדת חוק ומשפט של הכנסת בנושא זה. גם במערכה זו פתח יהודי יחיד, היושב בלונדון.

בין בני לבין בן חמי

החייל הניאל קורן שירה לפני כמה שבועות בכנסייה ביפו כנראה דעתו נשתבשה עליו. צדקה עשה עימנו החייל, שירה בכנסייה ביפו ולא בכנסיית הקבר ולא בכנסיית המולד. אילו אירע המעשה חלילה במקומות הללו, כל העולם הנוצרי היה נסער ומזדעזע, כשם שכל העולם האיסלאמי נסער ונזדעזע בשעתו בזמן שמטורף אחד מאוסטרליה הצית את מסגד אל-אקצה. לדאבון הלב כלפי יהודים וכלפי מדינת ישראל מקיימים משנאינו – מנגינו את הפסוק האיש אחד יחטא ועל כל העדה יקצוף. מעשים פסולים של יהודים יחידים משמשים חומר דלק להסתה ולהצתת מדורות השנאה שלהם, שכל ישראל ערבים זה בזה. מצד שני הגיזמו שר הדתות ושר המשטרה וכן התקשורת הכתובה והאלקטרונית בדברי תגובה והתנצלות יתירה כאילו כולנו, כל תושבי מדינת ישראל, אשמים במעשה של בחור מבולבל אחד. כמה פעמים אירעו לצערנו מעשי הצתה של בתי כנסיות, שבהם נשרפו ספרי תורה וספרי קודש, שנעשו בידי נערים יהודים מבולבלים או בידי נערים ערבים, בעולם היהודי בארץ ובתפוצות לא נסער ולא נזדעזע. התקשורת האלקטרונית והכתובה הצניעה את הידיעות הללו בשולי החדשות ובעמודים הפנימיים, כגון הידיעה הקצרה באחד העמודים הפנימיים של "הארץ" ביום ט' בסיון (7.6), המודיעה ש"שני נערים ערבים נעצרו בחשד שהציתו בית כנסת בלוד ופרצה "אש ששרפה ספרי תורה, טליתות" ועוד.

ולא תהא תורה שלמה שלנו כפלחן שלהם?

השוחים אל מותם

ארץ ישראל נקנית ביסורים ובאסונות כבדים לעולים יוצאי חבר העמים, הן ברציחות והן מתאונות דרכים, הן בנפילת חיילים בקרבות בלבנון והן בטביעה בים, ביחס גבוה בהרבה לעומת מספרם באוכלוסיה. תמיהני אם ברוסיה אירעו להם אסונות מרובים כל-כך. קראנו ושמענו בתקשורת שמקרי טביעה לא-מעטים אירעו בגלל שהשילוט על איסור הרחיצה בחופים מסויימים נכתב רק בלשון העברית, שפה הזרה לרבים מהם. יש לקבוע מיד שילוט גם בשפה הרוסית. ואם בזכות שילוט זה יצילו אפילו נפש אחת, כאילו הצילו עולם מלא.

יש להניח, שתאונות הרבה נגרמות, מכיוון שהעולים אינם מכירים את כבישי ישראל ואינם בקיאים בחוקי התנועה. אמנם יש לתלות חלק מתאונות הדרכים בשכרותם של הנהגים מחבר העמים, הרגילים בשתייה מארץ מוצאם. לצערנו ולבושתנו נעשה ככל הגויים בית ישראל גם בתחום זה "ושתו ולָעו והיו כלא היו" (עובדיה טז).

יש למחות על התשדיר של משרד התחבורה, שסיסמתו "אם שותים – לא נוהגים". דהיינו אחד שותה והשני (או השנייה) נוהג. בכך נותנים לגיטימציה הכשר לשתייה עד דלא ידע. והשתייה לא כדת...

זוטות

לוח חיינו הוא הלוח הלועזי. לפיכך בכל הדיבורים הרבים על מימוש השלב השני של הסכם אוסלו ביום 1 ליולי לא שם שום אדם לב לכך, ש-1 ליולי חל בשבת. התאריך העברי של אותו יום הוא ג' בתמוז, יום הסתלקותו של האדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל. מי יתן וזכותו יגן עלינו לדחיית הסכם אומלל ומסוכן זה.

*

יום א', 18 ליוני, הוא כ' בסיון לפי הלוח העברי. ביום זה אירעו פורעניות גדולות בימי גזירות ת"ח, ונהרגו עשרות אלפי נפשות מישראל במיתות משונות ואכזריות. וכתב בעל מגן אברהם בשו"ע או"ח סוף סימן תקפ: "גם נוהגין להתענות עשרים בסיון בכל מלכות פוליך".

אילו ידעו זאת מארגני הכנס של דוד לוי ב-18 ליוני אולי היו דוחים כנס זה ביום אחד, הוא הדין בראשי האוניברסיטה העברית, שחגגו שבעים שנה לייסוד האוניברסיטה העברית ביום זה.

*

לאחרונה הזמינה רשת ב' של קול ישראל, לפחות פעמיים, את גב' באיה ליבוביץ, אשה המכונה כראביי רפורמי ומכנה את עצמה רב ולא רבנית, וכן היא נקראת בפי השדרנים, למסור ואולי אפילו לפסוק, את דעת ההלכה בענייני מין. לא יעלה על הדעת ברשות השידור לבקש חוות-דעת רפואית מאדם שהוסמך לרופא במזור, שמשרד הבריאות והרשויות הרפואיות אינם מכירים בו. הוא הדין בחוות-דעת הלכתית, שרשאים לומר במדינת ישראל רק רבנים אורתודקסים מוסמכים. על אחת כמה וכמה שרובם הגדול של הראביים הרפורמים בארץ ובתפוצות הם עמי-הארץ גמורים.

"דמוקרטיה" נוסח רבין ופרס

(המשך מעמוד 3)

אינו מוסרי ואנטי-לאומי ולממשלתך אין לגיטימציה כלשהי להוציא לפועל את כוונותיה בגולן".

למען האמת ההיסטורית והעובדתית יש לומר ובאופן ברור שעריכת משאל עם בו ישתתפו גם אזרחיה הערבים של ישראל אין לו בסיס דמוקרטי מוסרי ולאומי. ערביי ישראל כמעט ללא יוצא מן הכלל מצהירים כיום בגלוי ואף בגאווה שבראש וראשונה הם ערבים ורק אחר כך אזרחי מדינת ישראל. לגביהם הקירבה ל"אחיהם הערבים" גדולה יותר ועומדת מעל לכל קשר שיש להם כיום עם ישראל כאזרחי המדינה.

מבחינה לאומית הם יתמכו בכל הסכם ובוודאי בהסכם נסיגה שיסכים לחתום האפז אסאד או כל מנהיג ערבי אחר. ברור איפוא כי הערבים יצביעו כאיש אחד במשאל עם בעד נסיגה מרמת הגולן עד שפת הכנרת.

הבטחון של הגליל ושל כל מדינת ישראל לא ישמש כלל שיקול בהחלטתם להצביע בעד הנסיגה. וזה המסווה שעל האופוזיציה וחברי הכנסת קהלני, שפי ודיסמן להסיר מעל פניהם של רבין ופרס והשמאל הישראלי כדי לגלות את פרצופם וכוונותיהם האמיתיות שהן אנטי דמוקרטיות, אנטי לאומיות ואנטי מוסריות.

ועוד זאת: בימים אלה מתנהל דיון בסנט בעניין מינוי שר בריאות חדש בממשלתו של ביל קלינטון. אין זה נושא לאומי ברמה עליונה ובוודאי שאין הוא נושא בטחוני-קיומי לארה"ב. הרפובליקנים ברובם מתנגדים למועמד של ביל קלינטון למשרה משום עברו בביצוע הפלות מלאכותיות. אחד ממנהיגי הרפובליקנים, הסנטור גרהם, מאיים לנקוט צעד של "פיליבסטר" ולנאום ללא הפסק כדי למנוע הבאת הנושא להצבעה בסנט. לפי החוקה האמריקאית, לא ניתן להפסיק "פיליבסטר" אלא ברוב של שישים אחוז מחברי הסנט. מטרת החוקה האמריקאית בנושא זה היא ברורה. במקרה של דיון בנושא שעליו יש מחלוקת חריפה בציבור האמריקאי כגון נושא ההפלות המלאכותיות, לא מספיק רוב רגיל כדי לקבל החלטה בסנט, אלא יש צורך ב"רוב מיוחס" של שישים אחוז במקרה זה. איש אינו מעלה על דעתו שצעד כזה של הסנטור גרהם הוא אנטי דמוקרטי. קל וחומר בנושא שריון חוק רמת הגולן שהוא לדעת הכל נושא לאומי-בטחוני וקיומי של עם ישראל. יש הצדקה מלאה במקרה זה לחייב שינוי החוק רק על-ידי "רוב מיוחס" של שבעים חברי כנסת. זה יהיה אקט דמוקרטי לאומי ומוסרי ראשון במעלה וכל הטענות נגד צעד כזה, כאילו הוא אינו דמוקרטי, אינם אלא דמגוגיה.

בס"ד

פתח תקוה, סיון תשנ"ה יוני - 1995-6

פניה נרגשת

מהורי הנערה נועה אסתר שוורץ בת 17 וחצי תחי'
וחברי "הוועד הציבורי וידידי הקרן להצלת נועה אסתר שורץ תחי'"

אנו ההורים והחרדים לשלומה של נועה יצבים ופונים אליכם מעומק הלב, להמשיך ולסייע לנו להעניק לנועה את הטיפול הרפואי והאבחוני הקפדני, הדרוש על מנת לשמור על חייה, לאחר שכמעט 5 וחצי שנים היא מתמודדת בגבורה עם תוצאות מחלת הסרטן הקשה שפגעה בה בגיל 12, תחילה בגדל ימין ואח"כ גרורות סרטניות בשתי ריאותיה.

ללא תרומתכם האצילית לא ניתן היה לעמוד בכל התלאות והקשיים שעמדו בדרכנו במסע המופלא וההרואי להצלת החיים של נערה מיוחדת זו, אשר הישירה מבטה מול המחלה הנוראה, באמונה ללא סייג בהקב"ה, באומץ לב נדיר, תוך היותה דוגמא אישית ומופת למשפחתה, חברותיה, ולחולים אחרים ששואבים ממנה כח ועידוד.

נועה עברה סאת סבל ויסורים שלא תתואר, כולל 9 ניתוחים וטיפול כימותראפי קשה וארוך מאוד והיא זקוקה כל 3 חודשים למעקב רפואי בלונדון בבית החולים "Brompton" כמחלות ריאה, שם נותחה פעמיים בריאותיה ושם מצוי המיכשור האבחוני היחידי המתקדם. המשוכלל והיקר ביותר, הקיים היום בעולם, מכשיר "Imatron" והנמצא במספר מועט של מרכזים רפואיים חשובים באירופה ובארה"ב.

יצוין, כי נועה לא יכולה להיבדק במכשיר ה-MRI עקב שתל מתכתי בן 25 ס"מ המצוי ברגלה, היכן שבה החל הגידול הסרטני הראשוני ובמכשירי אבחון מסוג CT הקיימים בארץ, לא ניתן במקרה מורכב זה לגלות את האבחונים הדרושים והיו תקלות פעמיים בזמנים באבחון. על דעת רופאיה בארץ ובחו"ל סוכם, כי אסור בנושא זה לקחת סיכון נוסף שעלול להיות חריף קריטי ויש להקפיד על ביצוע המעקבים כל 3-6 חודשים בלונדון.

בחודשיים האחרונים סבלה נועה מהרגשה רעה מאוד, מירידה מתמשכת בתמונת הדם, סחרחורות קשות, עייפות וחולשה קשה מתמשכת, שפגעה בכושר תיפקודה היום-יומי.

לאחר התייעצות בין רופאיה בארץ ורופאיה בלונדון עברה נועה סידרה מקיפה ומתישה של בדיקות מקן הוהבר, כי ככל הנראה יש לנועה נזק מסויים בלב עקב הטיפולים הכימותראפיים שעברה תוך שימוש בחומרים כימותראפיים קשים הידועים כמרפאי סרטן אך גורמי נזקים אחרים בלתי ניתנים למניעה.

המצב של נועה כן היא מתפקדת עם חצי ריאה ימין ו-3/4 מריאה שמאל, הוא מצב של סיכון גבוה לריאות במקרה של כשל בתפקוד הלב ולפיכך אסור להזניח את הדבר ואנו פועלים עם מיטב הרופאים בארץ ביעוץ צמוד עם רופאיה בחו"ל לפתרון הבעיה.

מאחר ובמהלך 5 השנים נגרמו לנועה העדרויות רבות מהלימודים עקב בעיותיה הרפואיות אנו מוסיפים למנוע פגיעה למהלכן התקין של בחינות הבגרות, ונעיה מיד עם סיום בחינות הבגרות של נועה בעוד 3 שבועות אנו יוצאים ללונדון לבדיקות ריאות חשובות במיוחד במכשיר ה-"Imatron" ואצל מנתח הריאות והאונקולוגים המשגיחים עליה בלונדון. כמו כן נטפל בבאבי הבדך בגלל הממותה, הגורמים כתוצאה מהיכסך המתכת בכיפת הברך שהיא רקמה סחוסית ונטפל בבעית הרעשים החזקים באוזניים שגם הם נזקי הכימותראפיה ואשר הרופא לאחרונה מלונדון נמשיך בעיה לבריטניה/בריפשטיין, להמשך שיקום הנשימה בקליניקה אצל פרופ' הרלד מור מומחה בעל שם עולמי בשיקום נשימה. כושר תפקודה כיום הוא כ-65% מנורמה בגילה, והדבר מקשה על תיפקודה ותורם גם הוא לעייפות ממנה היא סובלת.

בעיה אנו מקווים שיחזור אחרי שנהיל תשניו הבילים, ונועה תתחיל בעיה בשירות הלאומי כמדריכה באולפנת בני עקיבא לבנות באפולה על מנת להעיז זאת בעיה, אנו זקוקים להמשך עזרתכם הישובה.

אנא סייעו לנו להעניק לנועה בריאות אושר ושמחת חיים.

סיוע דחוף ניתן להעביר ל"קרן להצלת נועה אסתר שוורץ תחי'", רח' הרב אנטרמן 8, פתח תקוה מיקוד 49270,
או ישירות לחשבון הבנק של "הקרן להצלת נועה אסתר שוורץ תחי'",
בנק המזרחי (20) סניף מס' 052, ככר העצמאות 12 נתניה מיקוד: 42271, חשבון מס' 531570
והי"ה ישיב לכם בשמחות ובבריאות כמגמולכם הטוב.

בהוקרה רבה ובברכה נאמנה,

חברי הוועד הציבורי וידידי הקרן להצלת נועה אסתר שורץ

ההורים
חיה ומשה שורץ והמשפחה

"חזקו ידיים רפות וברכיים כושלות אמצו" (ישעיה ל"ה, ג')
וכל המסייעין יתברכו בכל מילי דמיטב.

אנו מוקירים בכבוד את זכרו הקדוש של הרה"ג ר' שלמה זלמן אוירבאך זצוק"ל, שהיה מיוזמי ומראשי הוועד הציבורי למען הצלתה של נועה אסתר תחי'.

هكذا عن الأصل

על סדר יומנו / מאת יוסף (יוסקה) שפירא

במאבק על ארץ ישראל

כפיות טובה כלפי הבדואים

בתואר זה כינה שר השיכון "פואד" את יחסן של ממשלות ישראל לבדואים, אחרי נפילתם של שני בני הכפר זרזיר בלבנון. הוא צודק: הבדואים וגם הדרוזים מקופחים. הרווחה התשתית בכפריהם אינם מגיעים לרמה של המקבילים להם ביישוב היהודי. אמנם לא רק הממשלות אשמות גם הם עצמם אשמים. והתעסוקה בכפרים אלה? קשה להאמין שהמצב כל כך קשה כפי שסיפר סגן אלוף במילואים מאותו כפר, שיש משוחררי צה"ל שאינם מוצאים תעסוקה שנים מספר אחרי השחרור. איפה ההסתדרות? ואיפה ההסתדרות נמצאת כאשר מפעלי טקסטיל ישראליים מקפחים את בנות המיעוטים במתפרות שהם הקימו בכפרים הערביים, רבות מהן עובדות בתנאים אשר אינם מוכרים בישראל זה עשרות שנים.

חיים רמון נוסע לבדוק את המצב בירדן... אבל מסופקני אם הוא כבר התעניין בגורלם של אלה. בכלל לא שמענו מיו"ר "ההסתדרות העובדים החדשה" אמירות כמו השובות בתחום התעסוקה. הוא מתעסק עם החוקים, עם עובדי רפא"ל הדומיהם, אבל אל דלת העם הוא עוד לא הגיע. הוא טוען שהוא בא מתוכם, אבל מאז זרמו מים רבים בירדן...

אבל כלפי יהודים – שנאה

השר פואד התעורר "להכות על חטא" כלפי הבדואים אגב נפילתם של שניים מבניהם בלבנון. אבל לא עלה על דעתו להביע צער על השנאה המפעפעת בקרב חלק מחברי ממשלתו, בין חברי כנסת ועוד, כלפי חובשי הכיפה הסרוגה. בימים אלה של הזרמת המאבק המדיני גם מתריף מסע ה"דמוניזציה" כלפיהם.

הרהורתי על כך אגב ביקור תנחומים אצל חניכיי, רפי ודבורה רוזנר, אשר בנם הלל הי"ד נפל גם הוא באותה תקרית בלבנון. השר יוסי שריד סבור שאין מקום להתנחלויות, מותר לו לומר זאת ולהיאבק על כך. אבל היינו צריכים לשמוע באיזה טון של תיאבון ובאיזה טון של שנאה, אולי גם שמחה לאיד, הוא אומר שאת ההתנחלות בברקן צריך לעקור! פרס אומר זאת בציניות, הנשמעת כמרושעת, כאשר מדברים על עקירת אנשים מבתיהם. את בתיהם של אלה שבנו ביטוסדיה בלי רשיון הם החליטו לא להרוס עוד, מפחד התגובה של הערבים, תקדים מסוכן של כניעה. כך גם קרה עם פתח המנהרה שנחפרה ממערב להר הבית אל ויא דולורוזה. בגלל המחאה הערבית סתמו את הפתח "באופן זמני" עוד בימי ממשלת הליכוד. מאז לא העזו לפותחה מחדש. בתחום הזה אין "זכויות", כל כניעה מביאה את הבאה אחריה. במשא ומתן עם "הפלשתינאים" אנו רואים זאת כמעט כל שבוע. ויתרנו הסכמנו לדחייה של ביטול האמנה הפלשתינאית, מתוך התחשבות ב"קשיים" של ערפאת. מה התוצאה? ביטולה כבר אינו מוזכר. בימים אלה התחילו פעולות המחאה למען שחרור האסירים הבטחוניים הערביים. לא יעברו ימים רבים ... בערפאת. שחרור המחבלים והרוצחים ב"עיסקת ג'יבריל" יחוויר לעומת מה שממשלתנו עוד תעשה. בבית הכלא ימשיכו לשבת היהודים...

מים!

מתמוגגים מנחת... הספינקס הסורי הראה נכונות, הוא הסכים לחדש את שיחות הגנרלים, אשר הפסיק אותן כאשר אהוד ברק שכח את ה"נוסח" ואמר כמה דברי אמת. וגם אם הוא מהר, דבריו היו מגומגמים לדידו של רבידאחיו הנשיא אסאד. שר החוץ פרס מיהר להתנער מן הגולן. הגולן אדמה סורית הוא אומר במסקנות. לדידו יהודיה וקצרין ונמלא, הם שמות סוריים מקודשים... פרס, בחריפותו ובפיקחותו יכול להוכיח זאת. הוא גם יכול להוכיח שלא אמר זאת... רבין נלחם מלחמת חורמה בחוק שריון הגולן. הוא "משתגע" להוכיח לאסאד שהוא חוזר בו ממה שאמר לפני הבחירות...

אסאד דואג שיאמר במפורש שהוא אינו חוזר גם לגבול הבינלאומי אלא לגבול הדה־פאקטו של ערב מלחמת ששת הימים. אבל בענן האופוריה של "השינוי" שחל בסוריה מתעלמים מן האמירה המוצהרת הזאת וממטרותיה הברורות והמסובכות. אחת המטרות היא להחזיק בכל מקורות המים המצויים באזורים אלה: באל חמה – הירמוך, בצפון הכנרת – "הירדן העליון" והחוף המזרחי־צפוני של הכנרת, כדי להיות שותפים גם בה.

אסאד אינו רק איש דברים אלא בעיקר איש דמים. הוא שולח מסרים של דם דרך לבנון. הלל רוזנר והגששים השאם רזאל והאני מוחמד הי"ד, הם שלושה מסרים של אסאד לרבין! מה תשובתו של רבין? להמשיך באופטימיות במשא ומתן. כך גם עם ערפאת, הוא ימשיך באמנה הפלשתינאית ואנו נמשיך למסור לו את חבלי הארץ, חבל אחר חבל!

משפחת רוזנר

רפי ודבורה רוזנר חניכי בני עקיבא בפריז. הם עלו ארצה, פשיטא! אם איני טועה רוב בני מחזורם בבני עקיבא עלו. עוד קודם לכן הם היו בהכשרה ורפי שירת מיד לאחריה בצבא, בנח"ל המחודש, שבני עקיבא אם אינני טועה, לקחה בו את חלק הארי... רפי עסק בחינוך, עוד בגולה ועם עלייתו גם בישראל, גם בצה"ל ובעניני התעופה. השבוע הם ישבו שבעה על הלל הי"ד. הבית היה הומה מחברים, מידידים ושכנים שבאו לא רק לנחמם אלא להיות עמהם, האם אפשר לקחת חלק מכאבם. דבורה ורפי הקשיבו בצמא לדברי חבריו של הלל הי"ד שבאו לספר להורים על מה שהם עושים במוצבים בלבנון, על הרצון של החיילים להיות במוצבים המסוכנים ביותר, הם אפילו נאבקים על הזכות הזאת! רפי הביט בהם בעיניים מלאות תום, שפה בוחנה על ברכיהם אמר להם "אתם מלח הארץ"!

רפי המחנך סיפר על בנו הלל שהמשיך את דרכו בחינוך. אחרי סיימו את לימודיו בישיבת בר אילן בתל אביב התנדב לשרת שנה אחת את תנועתו את בני עקיבא. הוא הדריך שנה בסניף בני עקיבא ברעננה, לפני גיוסו לצה"ל. גם אחיו יונתן יבדל"א ממשיך בדרך זאת. גם הוא התנדב לשרת שנה לפני השרות הצבאי, בסניף בני עקיבא בפתח תקוה. בשעה שיונתן נבחן השבוע בבחינת בגרות בישיבה באו אל הוריו להודיע להם על נפילתו של הלל. באותה שעה ביקר בישיבה גם האח הצעיר יותר, אליעזר, שבא עם כתתו לבקר בישיבה לקראת המעבר מבית הספר היסודי אל הישיבה התיכונית.

הנה "עוד נמשכת השלשלת" ולפתע נקרעה ממנה במחי יד אחת החוליות החזקות. הגוף המשפחה מנסה למצוא נחמה, למצוא "מעקפים", אשר יאפשרו את זרימת "הרגיל והמובן", את המשך הגשמת הרעיון, את המשך השליחות לכלל, את המשך הפתיחות לכלל, את אהבת הכלל. זהו מסר אנשי אמונה!

הרבנים באמריקה

קשה לי לומר שנהניתי מן הדרך בה נאמרו הדברים של רבני ארצות הברית, על מדינת ישראל ועל איסור הנסיגה. קיים ויכוח האם נושאים מדיניים נידונים על פי פרמטרים הלכתיים. אף צד אחד לא יצליח לשכנע את השני. לכן הויכוח ימשיך להתקיים ועל שני הצדדים לקחת את העובדה הזאת בחשבון. הרבנים חייבים לנקוט כלפי ישראל אותה דרך ארץ שהם נוהגים כלפי השלטון בארה"ב. לשון בה הם נקטו השבוע אינה ראויה להשתבח בה, אינה מתאימה לרבנים. הצגת הדברים נעשתה במעין גאווה, ביחס של ביטול למנהיגותה הנבחרת והדמוקרטית של ישראל ולדמוקרטיה הישראלית. קשה לומר שרבנים וראשי ארגונים יהודיים המונהגים על ידי "בעלי המאה" יכולים ללמד את ישראל פרק בדמוקרטיה.

ומאידך טעו טעות חמורה כל הישראלים ששללו את זכותם של הרבנים בארה"ב לבקר את השלטון בישראל. היהודים אזרחי ארצות חוץ לארץ, אינם זכאים לבחור כל עוד הם בגלות, אבל זכות צעקה ומחאה שמורה להם. הגדיר היטב את זכותם הרב זבולון ליברמן, הרב האשכנזי המשמש בניו יורק כרב הקהילה האחלבית. זכות הצעקה והמחאה שמורה להם, משום שכמעט לכל אחד מהם יש בנים החיים בארץ. רוב ילדיהם עושים שנת לימודים אחת או יותר בישראל. בין הרבנים יש לא מעטים המתכוננים לעלות לישראל. העלייה היא אופציה רווחת ביניהם. הם גם מבקרים בישראל מספר פעמים בשנה ומעודדים את בני קהילותיהם לעשות כן. מי יכול לשלול מיהודים כל כך אינטנסיביים את זכות המחאה והצעקה.

ולא זו בלבד, מספר השעות והימים אשר יהודי אורתודוקסי משקיע ביהדותו ובפעילותו היהודית, הנו גדול עשרות מונים מהזמן שיהודי ריפורמי או קונסרבטיבי משקיע ביהדותו. ולרגל הירידה בילודה היהודית, בין אלה שאינם אורתודוקסים ולרגל ההתבוללות המואצת האוכלת בכל פה, יגדיל האחוז של היהדות האורתודוקסית בקהילה האמריקאית בקצב הולך וגובר. מדינת ישראל חייבת להתחשב ברבנים, לא פחות מהתחשבותם של אנשי השלטון האמריקאים בהם. מה שמבין מושל ניו יורק וראש העיר שלה יכולה להבין גם מדינת ישראל.

המכון לחקר המצוות התלויות בארץ

כאשר נכתב על הרה"ג שאול ישראלי זצ"ל לא הובלט כראוי חלק "החקלאי" של חייו. כפר הרא"ה היה המושב הראשון של הפועל המזרחי שהדתיות בו היתה מבוססת וקבועה. הרב ישראלי כיהן בכפר הרא"ה קרוב ל־30 שנה: אין ספק שייחודו הדתי של כפר הרא"ה מבחינה דתית באותן שנים השפיע גם מן הנוכחות הארוכה של הרב ישראלי בכפר. עם הקמת ישיבת בני עקיבא היה בה אחד הרמ"ים החשובים ביותר. בשנותיה הראשונות הוא לימד בישיבה את השיעור הגבוה.

שנה אחת הוא קיים בכפר הרא"ה, ולא בישיבת בני עקיבא, את "המכון לחקר המצוות התלויות בארץ". ריעננתי את זכרוני על המכון בעזרת שני חברים שהיו תלמידיו. האחד – דוד מכברי ("מושבניק") בן כפר חסידים, דור שני בהתיישבות הפועל המזרחי, חבר עין צורים עד עצם היום הזה ופעיל כאביו ע"ה, בהתיישבות הצעירה. השני – עובדיה חן ציון, גם הוא היה לאחר מכן חבר עין צורים והשבוע הוא סיים את עבודתו רבת השנים ב"מועצה לעליית הנוער הדתי".

לפי המידע שאספתי מהם, מהר' יצחק לב מהקבוצה הראשונה של תלמידי הישיבה. ומאחרים, הוקם המכון ביוזמתו של מיכאל חוני, שהיה אז ראש המרכז החקלאי, ה"הרצפלד" של הפועל המזרחי. חוני, ממנהיגיה האהובים של התנועה, דאג לא רק להקמת יישובים ולקיומם אלא גם לצד הרוחני. הוא היה חסיד "אלכסנדר" ושילב את אדוקות החסידות בעבודתו ואמרות חסידיות ברבים.

במכון שהתקיים שנה אחת בלבד, למדו חברי גרעינים קיבוציים בוגרי ישיבת בני עקיבא, אשר המשיכו בו אחרי שלמדו בישיבה וכן חברי קיבוצים שהיו באים בימי א' והיו לומדים במכון עד יום ה' וחוזרים לבתיהם. בין ה"קיבוצניקים" שלמדו במכון היו ה"חוסיד" מכפר עציון צבי טילמן ויעקב אלטמן, שהיה לאחר מכן מפקד גוש עציון. שניהם נהרגו במלחמה ההרואית של גוש עציון על שערי ירושלים. הי"ד לעינינו!

תלמידי "המכון" ישנו בבתי החברים בכפר הרא"ה, היו אוכלים אצלם שתי ארוחות ביום וארוחה אחת בישיבת בנ"ע. הרב ישראלי זצ"ל היה בעזר בספרות הקלאית רוסית, כדי ללבן את הצד הטכנאי של הלכות התלויות בארץ, כיניהן נושא הכלאיים. באותו זמן עמדה על הפרק שאלת הרכבה של עצי שזיף. היא הדריכה עם עלייתה של כפר עציון להרי חברון. אז היה מקובל להרכיב "רכב" של שזיף על "כנה" של שקד, הרכבה שיש בה איסור כלאיים מדרבנן. בעוד שלשזיף בשפלה נמצאה כנה אחרת, כיניהן בת שזיף־הבר, שחבר טירת צבי עסק בהתאמתה, לא נמצא פתרון לכנת השקד בהר. לא היתה ברירה אלא להרכיב את השזיף על בת שקד. השאלה הגיעה עד לרב הרצוג שמשאלות יצחק נקראה על שמו. אם איני טועה הוא התיר נטיעת עצים שהרכבת הכלאיים שלהם נעשתה על ידי גוי.

הרב ישראלי בעזר בחקלאים בני תורה, כיניהם חבר זיכרון ציון הסמוך לכפר הרא"ה, לדשואק. גם יהושע ברזכי, אז המזכיר של טירת צבי, היה אורח קבוע במכון. הרב ישראלי עמד בקשר עם מכון וולקאני שממנו היו באים להרצות בפני תלמידי המכון וללבן אתם את הצדדים המקצועיים בהלכות התלויות בארץ. החברים אמרו שהספר "ארץ חמדה" "הספר" של הרב ישראלי, כולל את השיעורים וההלכות, שנידונו ונלמדו בשיעוריו במכון.

חבל על דאבדין ולא משתכחין ואין באמירה זאת שום הגזמה!

המפד"ל

ב"ה

כ"ה בסיון תשנ"ה
23.6.95

שיריון חוק הגולן – מינימום דמוקרטי הוגן

המפד"ל תתמוך בשיריון חוק הגולן בכל דרך שיעלה לסדר היום. לא כדי לטרפד הכרעה דמוקרטית הוגנת, אלא להיפך: הדמוקרטיה מחייבת שההצבעות בעניינים כל כך מהותים וגורלים לעם ישראל ולארץ ישראל, יתקבלו ברוב מיוחס של חברי כנסת.

המשוכה המינימלית הזאת איננה מעניקה "זכות וטו לליכוד", ולא "מחסלת את המו"מ עם סוריה", אפילו אם הוא מתנהל לשיטתם של התומכים ברעיון "שטחים תמורת שלום". שכן לשיטתם, יש בשורות ש"ס ויהדות התורה, ואפילו בשולי הליכוד, אנשים התומכים ברעיון הנסיגה בתנאי שאין מדובר בהצעה חסרת אחריות לחלוטין.

המפד"ל סבורה שגם איש שמאל, אם הוא הגון, צריך לתת יד לחסימת האפשרות של הצעה מופקרת ובלתי אחראית, שתעבור בכנסת באמצעות סיעות חד"ש ומד"ע, ועל חודו של הקול הגנוב שבידי האופורטוניסטים הטירונים מסיעת ייעוד.

התנועה הדתית לאומית, המזכיר המדיני

סיכומו של שבוע

אחיזתנו בירושלים ובחברון – בסכנה!

הערבים "מצפצפים" על עמדות הממשלה ומדיניותה, לא רק בדיבורים ובהצהרות אלא גם במעשים, שבמקרים לא מעטים גובלים עם מרידה ממש. הממשלה יודעת, רואה ומחרישה.

רה"מ, יצחק רבין, חוזר ומכריז בפומבי ובהזדמנויות שונות, כי ירושלים תישאר מאוחדת תחת ריבונות ישראל. לשעות ספורות מתקבלים הדברים מפיו של רה"מ כמים קרים על נפש עייפה. לא עובר יום תמים ונשמעים הכרזות הערבים, שמוכיחים כי הם מוסיפים "לצפצף" על הממשלה ועל מדיניותה וממשיכים לפעול לבניית מדינה משלהם, עם ירושלים בירתה. מעשי בבירה שאלה של הערבים נעשים בידיעת הממשלה, בברכת חלק משריה ובהשראתם.

הכנסת־רבה החליטה למנוע הפיכתו של בניין ה"אוריינט האוס" שבמזרח ירושלים למעין "מרכז מדיני" שלהם. אולם כאשר שר המשטרה מחליט לבצע החלטה זו, מתייצבים פרס ושריד נגדו.

שרי הממשלה שבו וגילו את קלונם וחרפתם ברבים בעקבות ביקורו של השר האירי ב"אוריינט האוס". שר המשטרה הודיע על אפשרות לבטל את ביקורו של שר החוץ האירי, אבל השר שריד יצא נגד שחל. גם שר החוץ פרס יצא להגן על השר האירי ופסל התערבות השר שחל בטענת הבל: "מה לשחל ועניינים של שר חוץ?" פרס גם נתן לשר החוץ האירי ולערבים פתח מילוט מהבעיה וטען שהשר האירי רשאי לבקר ב"אוריינט האוס" "ביקור נימוסין" לא רשמי. ובדרך רמייה זו מיהרו הערבים ללכת במגמתם לסלול דרך להכרה בינלאומית במרכז לאומי־פלשתיני בירושלים שלנו.

כל הנ"ל הוא בגדר "פכים קטנים", שגם עליהם אין צדיקים רשאים לוותר. באותו שבוע חשף נדב העצני (ב"מעריב") פרשייה רבת עניין על מערכת חינוך לאומני־פלשתיני שאש"ף השתלט עליה במזרחה של ירושלים. טוב עשה שר החינוך לשעבר, המר, שהעלה את הפרשה המבישה והבאושה הזו של החינוך האש"פי במזרח ירושלים במליאת הכנסת כ"הצעה לסדר היום".

תחילה פורסמה ע"י אש"ף הודעת "צפצוף" על ממשלת ישראל ועיריית ירושלים, לפיה "יש לערבים עירייה ערבית נפרדת במזרח ירושלים", מלפני 67, הם אינם מכירים בעיריית ירושלים, בראשותו של אהוד אולמרט, ובעובדת ירושלים אחת.

כל הפעילות הבוגדנית ב"אוריינט האוס" הנבסית "להתנער" מאחדות ירושלים ומהסמכות העירונית שלה לא היו נעשים אילולא ה"הכשר" שקיבלו הערבים בשעתם במכתב מיוחד ששר החוץ, פרס, שרה להעביר, באמצעות שר החוץ הנורווגי, ולצרפו ל"הסכם אוסלו". לא בכדי פעל אז פרס כ"גנב בלילה", וניסה להעלים קיומו של אותו מכתב, שגורם נזק מדיני רב לישראל.

במכתב הנ"ל הבטיח אותו "בעל בית" בשם המדינה כולה, כי: "ישראל לא תמנע פעילות של מוסדות פלשתינים במזרח ירושלים". לכן גם אין ממשלת ישראל מנסה לפעול נגד הרחבת מערכת חינוך לאומני פלשתיני במזרח ירושלים.

"הבטוחה" זו של שר החוץ והתנהגות הממשלה הן המשמשות השראה ועידוד לערבים "לצפצף" ללא חשש על ממשלת ישראל, הודעותיה והחלטותיה.

תמוהה ומכאיבה גם התייחסות כלפי מעמדה ההיסטורי־יהודי של עיר האבות חברון.

מאז מעשה הטירוף בפורים תשנ"ד של הרג מתפללים במערת המכפלה, אין אנשי השמאל שבממשלה, בכנסת ומחוצה לה פוסקים מלהעלות את התביעה "לפנות יהודים מתל רומיידה", להרחיק יהודים מחברון, וכדומה. הפורעים החברונים "קנו" את הדיבורים הללו מיד. הערבים נוהגים כדרך הפתגם הערבי הידוע: "דאראבני ובאוקה (היכני ובכה) סבאקאני – ואשתקה" (הקדימני והתלונן). בפתגם זה השתמש שר החוץ משה שרת בימיה הראשונים של המדינה, בתשובה באו"ם לתלונה ערבית נגד ישראל.

לפני שבוע עלה הח"כ דהדושה לדוכן הנואמים, וברוב חוצפה חזר על טענת אנשי "שלום עכשיו" ותביעתם להוציא יהודים מחברון כדי להציל את השלום.

סגן שר הבטחון, מ. גור דחה תביעה זו והכריז שיהודים יישארו בחברון. חבל רק שסגן שר הביטחון וסיעת "העבודה" הסכימו להעביר את הנושא לדיון בוועדה, כאילו יש על מה לדון.

יומיים־שלושה אחרי כן נדקר צעיר יהודי בחברון ולמחרת – נדקר צעיר יהודי בעיה"ע בירושלים, "להוכיח" שנוכחות יהודים, היא הגורמת אי־שקט.

עמידתם הכנועה והמופקרת של רבין וממשלתו לגבי מעמדנו בארצנו, והמשך הדיונים למימוש הסכמי אוסלו והפקרת יישובי יהודה ושומרון מעודדים, במישרין ובעקיפין, פלשתינים לפעול נגד היישוב היהודי, הבנים הבונים השבים למולדת אבותיהם.

העם כולו תובע מן הממשלה, כל עוד היא בתפקידה, לפעול בדאגה כנה ונאמנה להבטחת בטחונם של כל המתיישבים היהודיים בכל אתר ואתר, בחברון ובירושלים.

יונה כהן

המוני כיפות סרוגות בהלוויית רב נערץ

רבבות ליוו השבוע למנוחות את הרב שאול ישראלי זצ"ל, גאון תורה, ראש ישיבת מרכז הרב וממנהיגיה הרוחניים המרכזיים של הציונות הדתית במשך עשרות שנים. במשך שעות ליוו המונים את הרב המנוח, ובלטו בהם חובשי הכיפות הסרוגות. בין המלווים היו תלמידיו תלמידי תלמידיו, שבאו לחלוק כבוד אחרון לרב הנערץ שגילם בצורה הנעלה ביותר את צירוף המלים "תורה והמדינה". בתמונה: הלוויה ליד ישיבת מרכז הרב. (צילום אפרים קילשטוק)

השמאלנים כועסים על צעדים חוקיים

הצעדים הננקטים באחרונה על ידי מתיישבי יש"ע, כמו החייאת שכונת "מעלה ישראל" שליד היישוב ברקן, פריצת הדרכים החדשות, בין היישובים, סלילת הכבישים, וכיוצא באלה של פעולות יזומות, מבוצעות במסגרת החוק, מכעיסים מאוד את "שוחרי השלום" השמאלנים, שלדידם – כל מה שיעשו הערבים, ראוי וכדאי, ומה שיעשו היהודים, פסול מלכתחילה.

תגובות העם "תפסן בתורות" בסיוע ביי"ב ולא אובייקטיבי של התקשורת. זעקות השבר על "ההשתוללות של המתנחלים", שאותם, כפי שהשר יוסי שריד קרא "לנפנף", יכולות אולי להניע את אמות הסיפים, אך לשלב הכרעה לא יגיעו, כי הפעם החוק ניצב לימינם של המתיישבים. יועצים משפטיים שבדקו ובחנו את ההליכים הללו מכל הצדדים סמכו ידיהם על צעדי המתיישבים. הפעם הכל שריר ומותר, ויזעקו ה"מתנגדים" עד לב השמים...

אך מפליא שדווקא היועץ המשפטי לממשלה, שלא אחת הביע על רקע קביעותיו ו"המלצותיו" המגמתיות הפוליטיות, מיהר להכריז ש"פלישת המתיישבים למבנים אינה חוקית", הגם שבשלב מאוחר הוא הביע נכונות לבחון מחדש את הצעדים הללו, תוך "לימוד הנושא" מיועציו המשפטיים של המתיישבים.

כך או כך נראה, ש"מהלכי השלום" המתוכננים של רבין וממשלתו, המבוססים בעיקר על "ויתורים על שטחים", עם כל המשתמע מכך לגבי עתידם של היישובים ביש"ע, חייבו את המתיישבים לצאת ולעשות מעשים בשטח, לנוכח ייאמר שכולם להם נקיטת צעדים חוקיים בהחלט, המבוססים על זכויותיהם של המתיישבים ועל יישום פרוייקטים מכוחם של סעיפים בתחום המוניציפלי של המועצות האזוריות, החוקיות והמוכרות של המימשל בישראל. כך שועקת הסבר המרומות של אנשי "שלום עכשיו" יהדהד בחלל ויתנדפו לכל עבר.

"הם פולשים, הם סוללים בשטחים כבושים וכל ההתנהלויות שלהן מיותרות" – קיקרו גם ראשי תנועת "שלום עכשיו", בתקווה שמאן דהו בממשלה יתרשם מקריאות המחאה שלהם ויפעל בהתאם. מעשיהם אינם שונים ממעשי הראשית שלהם, כשיצאו בשבת אחת כדי להבעיר את דלתות בתי היישוב אפרת בגוש עציון. בינתם הטרופה חישבה שבכך "ייותעו" מתיישביה הראשונים של העיר אפרת, אך אינה היא אפרת של היום והיכן הם "השמאלנים"...

את צעדי המחאה החוקיים של המתיישבים ביש"ע חייב כל המחנה הלאומי ללוות בעידוד ובנכונות לעמוד ולסייע להם בכל תחום נדרש. דווקא עתה, כשגורלם של היישובים ביש"ע נתון ל"חסדי" ממשלה ותרנית, חייבים שוחרי ואוהבי ארץ ישראל השלמה להתעורר מ"תרדמת התוך" ולזרז פעולות חוקיות בתחומם, שיקרינו על מעשיהם של המתיישבים. על כך, בכל מקרה, ייאמר "יפה שעה אחת קודם"!

חיים פיקרש

מפלגת דוד לוי

בכינוס תומכיו שנערך השבוע הכריז ח"כ דוד לוי על הקמת תנועה פוליטית שתהיה בהמשך הזמן מפלגה, אשר תתמודד בבחירות 1996 לכנסת. כיו"ר המפלגה החדשה יהיה לוי גם למועמד בבחירות הישירות לראשות הממשלה.

בכינוס רב משתתפים פנה לוי לתומכיו וביקש להירתם לאיסוף 50 אלף החתימות הנחוצות תנאי להצגת מועמדותו בבחירה ישירה. הוא הציג לפני תומכיו את לוח הזמנים הארגוני למפלגתו החדשה לקראת הבחירות. לדבריו, ועידת היסוד של המפלגה תתקיים עד סוף השנה בירושלים, וסמוך לכך ייבחרו מוסדותיה. ביוני 1996 ייבחרו מועמדיה לכנסת. שמה של המפלגה החדשה לא נקבע עדיין. יהיה מכרז בוראה על השם המתאים.

בהתייחסו לאישים שיצטרפו למפלגה החדשה, הגביל דוד לוי את סף הציפיות, ואמר: אנחנו לא מקבצים בשמות, ולא בדמויות. האנשים יקבעו את הרשימה. תהיה רשימה יפה המייצגת את כל עם ישראל". באותו כינוס מיעט לוי להתייחס לקרע בינו לבין נתניהו ולפרשיות העבר בליכוד והזכיר זאת רק ברמזים בלבד. את נאומו הקדיש כולו להתוויית הדרך הפוליטית החדשה, לוח הזמנים ועיקרי המצע.

למחרת הכינוס נפגש עם יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, משה קצב, והודיע לו כי הוא נשאר חבר הסיעה בכנסת. לכאורה, תרתי דסתרי. אבל ללוי יש חשבון. כחבר כנסת בודד אין הוא יכול להקים סיעה נפרדת, ולכן נוח לו לקבל רשות דיבור בכנסת במסגרת סיעת הליכוד, כך יהנה משני העולמות. יתפלג אך גם יתלכד.

מן הנאום אפשר היה ללמוד כי יש לו יומרות גדולות: להיות לשון המאזניים, שיקבע מי ירכיב את הממשלה הבאה. "אם נצא בבחירות עם שלושה מנדטים גם זה יספיק לנו", הסביר אחד מתומכיו. לוי דיבר על הקמת מפלגה עממית. לא מפלגה של כוכבים. אך למרות הכל אפשר היה להבין שהמפלגה תהיה בנויה על כוכב אחד, ששמו דוד לוי, כשאחיו מקסים תומך בו.

המצע של המפלגה החדשה עוד לא נוסח. אך מן הדברים אפשר להבין לאן נושבת הרוח. המפלגה הזו תתייחס בראש ובראשונה לנושאים יומיומיים: עבודה, שכר, רווחה, שוויון. אחר כך מדיניות גבוהה; ביטחון ושלום. לוי יעדיף לא להתייחס לבעיות דת ומדינה. בנושא זה הוא העדיף תמיד שלא להתבטא. הוא יעמוד מול רבין, פרס, נתניהו על בסיס נושאים חברתיים, לא פוליטיים. נושאים כמו שלום וביטחון יצטרך לוי להציג חלופה חדשה, אולי מפלגת מרכז. מעין המפלגה הפרוגרסיבית שהוקמה בשעתו וירדה מן הבימה.

באותו יום הכינוס לייסוד המפלגה עמד בראש החדשות אירועי דרום לבנון. לוי שקל בשל כך לדחות את הכינוס, שמא לא יתפוס כותרות. אך החליט בסופו של דבר לקיימו. סמלי הדבר שזו תהיה הבעיה שלו בעתיד אם יקים מפלגה חדשה; בעיות השלום והביטחון יעסיקו את הציבור יותר מאשר ה"ברוגז" בינו לבין נתניהו. כיצד הוא יבוא בנושא זה לפני הקהל? האם הוא יהפוך את מפלגתו לליכוד ב' בנוסח המזרחי?

י. א.

מצטברים נתונים שליליים

אולי מקרה הוא. אבל בימים האחרונים הצטברה שורה של נתונים שליליים לגבי מצב המשק.

הגירעון המסחרי עלה לקצב של 10–11 מיליארד דולר במונחים שנתיים. מדד חודש מאי עלה ב־1% – השיעור הגבוה ביותר מזה חצי שנה בניגוד גמור לציפיות שהיו. והנה בתחילת השבוע פורסם הנתון הקשה מכולם: עלייה גדולה באבטלה.

מספר דורשי העבודה, בניכוי השפעות עונתיות, גדל במאי ב־3.6% והסתכם ב־109.4 אלף לעומת 105.6 אלף באפריל. מאז ראשית השנה התהפכה המגמה בהתפתחות התעסוקה: בשנת 1994 היתה ירידה חדה באבטלה, אך מאז ראשית 1995 עלה שיעור המובטלים ב־12.5%.

נוספו מוקדי אבטלה חדשים – מעלות ושדרות, בנוסף לאופקים, קריית גת ומעלות, כאשר שיעור המובטלים ביישובים אלה נע בין 10% ל־12.1%.

שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, דיברה השבוע על "עלייה מדאיגה ומתמשכת במספר דורשי העבודה". הורדת מצבת המובטלים הובלטה כהישג הגדול ביותר של הממשלה, ואין זה משנה כלל אם הדבר נבע מתהליך כמעט אוטומטי של התערות העלייה בארץ. ועכשיו מתהפך. הגב' נמיר מייחסת את התהפכות המגמה לתעסוקה מוגברת של עובדים זרים ומציגה זאת כדבר שמתחייב מאילוצים בטחוניים. ניתן להבין כי מדובר ברבבות עובדים מעזה שמאפשרים את כניסתם כדי להבטיח רגיעה באוטונומיה. ספק אם זה הגורם העיקרי לעליית האבטלה. אבל אם זה הגורם, פירוש הדבר שהשכבות החלשות בישראל הן המשלמות את המחיר של מתן תעסוקה לרבבות עובדים מעזה.

מכל מקום הולכים ומצטברים נתונים מדאיגים בתחומים המרכזיים במשק. וזה בניגוד גמור להיאורים על הפריחה המשגשגת היוצאים מלשכת שר האוצר.

י' ס'

עיטורי סופרים וספרים

לדמותו של הגאון הרב שאול ישראלי זצ"ל

גאון בתורה ובמידות

מאת הרב יעקב הלוי פילבר

במודעות האבל שהודיעו על פטירתו של מורנו ורבנו הגאון מרן הרב שאול ישראלי זצ"ל הוכתר המנוח בתארים ההולמים את אישיותו: מרביץ תורה ברבים, פוסק הדור, זקן ויושב בישיבה, מנהיג הדור, אוהב ישראל וארצו. ואכן כל אחד מהתארים הללו וכולם יחד מציגים חלקית מאישיותו רבת הגוונים של איש מופת שחי בעולמנו כשמונים ושש שנה ונתבקש לישיבה של מעלה. אבל מכל התארים שנדפסו שבתה עיני התואר שהכתירה אותו משפחתו: 'גאון בתורה ובמידות', הגדרה קצרה וקולעת הכוללת בתוכה את כל התארים וממצה בצורה תמציתית את אישיותו של איש מעלה מיחידי הסגולה של דורנו.

בהשקפה ראשונה נראים שני התארים הללו כשתי מעלות נפרדות שבמקרה נזדמנו באדם אחד, גאונות בתורה בתוספת של גאונות במידות, כאילו האחת יכולה להתקיים גם ללא זולתה. אבל לא כך לימדו אותנו חז"ל: על הכתוב במשלי (ו כג) "כי נר מצוה תורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר" דרש רבי מנחם בר יוסי (סוטה כא א): 'תלה הכתוב את המצוה בנר ואת התורה באור... משל לאדם שהיה מהלך באישון לילה ואפילה, ומתיירא מן הקוצים ומן הברקנים ומן הפחתים, ומחיה רעה ומן הלסטים, ואינו יודע באיזה דרך מהלך. נזדמנה לו אבוקה של אור, ניצול מן הקוצים ומן הברקנים ומן הפחתים, ועדיין מתיירא מחיה רעה ומן הלסטים, ואינו יודע באיזה דרך מהלך. כיון שעלה עמוד השחר ניצול מחיה רעה ומן הלסטים ואינו יודע באיזה דרך מהלך. כיון שהגיע לפרשת דרכים ניצול מכולם. ושואלת הגמרא: מאי פרשת דרכים? ועל כך היא משיבה שלוש תשובות: א. זה תלמיד חכם ויום המיתה. ב. זה תלמיד חכם ויראת חטא. ג. זה תלמיד חכם דסלקא ליה שמעתתא אליבא והלכתא.

שלוש קבוצות ושלוש תשובות

המשל פותח ב'אדם שהיה מהלך', ואכן בניגוד למלאכי השרת שנקראו 'עומדים' שאינם יכולים להשתנות ממעלתם שנקבעה להם, נקרא האדם מהלך, יצור שיש לו בחירה חפשית ויכולת לשנות עצמו לטוב או למוטב, ככתוב (זכריה ג ז): 'ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה'. וכך כתב הגר"א בביאורו למשלי (טו כד): 'האדם נקרא הולך, שצריך לילך תמיד מדרגא לדרגא, ואם לא יעלה למעלה ירד מטה ח"ו, כי בלתי אפשרי שיעמוד בדרגא אחד'. ואכן מהלך האדם בנתיבות חייו, נאבק ומטלטל בין נטיות שונות המתרוצצות בו, מפעם לפעם הוא נסחף על ידי זרמים ומוסכמות חברתיות, ועם כולם הוא צריך להתמודד ולעמוד במבחן.

היכן הוא מקום הליכתו של האדם? על הכתוב בתהילים (קד כ): 'תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער' דרשו חכמינו (ב"מ פג ב): 'זה העולם הזה שדומה ללילה'. וכמו שביאר זאת הרמח"ל במסילת ישרים (פרק ג): 'חומריות וגשמיות העולם הזה הנה הוא חשך הלילה לעין השכל, וגורם לו שתי טעויות: הראשון, שאינו מניח לו שיראה המכשולות בדרכי העולם, ונמצאים הפתאים הולכים לבטח ונופלים ואובדים מבלי שהגיעם פחד תחילה. והטעות השני, והוא קשה מן הראשון, שמטעה ראייתם עד שרואים הרע כאילו הוא ממש טוב, והטוב כאילו הוא רע, ומתוך כך מתחזקים מעשיהם הרעים'.

יהודי האפילה הם אותם שנותרו ללא תורה וללא מצוות, הם נתונים לשלוש סכנות בדרך חייהם: האחת 'קוצים, ברקנים ופחתים', הם דומים למכשול שרק אם האדם יילך אליו הוא עלול להינזק. השנייה דומה ל'חיה רעה ולסטים' שגם שאם אין האדם מתקרב להם הם באים להזיק לו מרחוק. השלישית היא הספק של האדם אם יגיע עד סוף חייו אל מטרתו. אותם התועים שפרקו מעל עצמם עול תורה ומצוות, הם דומים לאדם המהלך באישון לילה ואפילה, שהוא חשוף לכל אחת מהסכנות הללו.

'נזדמנה לו אבוקה של אור', כאן אנו פוגשים בקבוצה השנייה שבעם ישראל, יהודים של מצוות, שהכתוב המשיל אותם לנר. ואכן מאירות המצוות את דרכי חייו של האדם, הן יוצרות לו מסגרות רוחניות ומתוות לו קווים אדומים שאין לחצות אותם, ושומרות על האדם שהוא לא יילך אל החטא. אבל קיום המצוות אינו מקנה לאדם השקפת עולם רוחנית מוסרית המאפשרת לו לצפות את הסכנה, ולהישמר מבעוד מועד מרעות הבאות אליו מרחוק. על החכם נאמר: 'איזהו חכם הרואה את הנולד' ועל שכנגדו נאמר: 'אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד'. יהודי המצוות הם ניצולים מן הקוצים הברקנים והפחתים, אך עדיין מתייראים מחיה רעה והלסטים, ואינם בטוחים בדרך חייהם.

'כיון שעלה עמוד השחר', עמוד השחר מקביל לכתוב 'תורה אור', כאן פוגשים אנו תלמיד חכם שהתמלא בתורה, האור התורה מאיר את דרכו, אדם זה אינו מוגן רק מהחטאים הנראים לעין כל אלא הוא יודע להישמר גם מאותן הדעות שאינן ממתינות עד שהאדם יבוא אליהן אלא מנסות לפגוע בו מרחוק. כיון שעלה עמוד השחר ניצול גם מחיה רעה והליסטים.

אבל ראה זה פלא, מדוע אדם שנר המצוה ואור התורה מאירים את חייו, אדם שהוא גדול בתורה וגם מקפיד על קלה כבחמורה, מדוע הוא אינו מובטח שיצעד בבטחה במסלול חייו אל מטרתו ושלמותו? והנה אומרים לנו חכמינו כי גם לאחר שהאיר לאדם עמוד השחר, לאחר שהוא התמלא באור של תורה, גם אז עדיין אינו יודע באיזה דרך מהלך. היש לך פלא גדול מזה?! ועל כך משיבים לנו חז"ל: 'כיון שהגיע לפרשת דרכים ניצול מכולם'. מהי פרשת דרכים זו?

על כך נאמרו שלוש תשובות בגמרא: האחת היא הפסימית ביותר, היא אינה מאמינה באדם אפילו יהיה תלמיד חכם היודע את התורה ומדקדק במצוותיה בקלה כבחמורה, גם הוא לא יהיה סמוך ובטוח בדרכו רק ביום המיתה, ביום האחרון של חייו ולא אפילו יום אחד קודם. התשובה השנייה היא אופטימית יותר, היא סוברת שאם התלמיד חכם הוא גם ירא חטא, כלומר שלא העונש הוא שמרחיק אותו מלחטוא, אלא הרתיעה היא מהחטא עצמו והוא נמנע מלעשותו בכל מקום ובכל מצב, מי שהגיע לדרגה כזו הוא מובטח שיעבור בשלום את מסלול חייו.

והתשובה השלישית סוברת שגם יראת חטא אינה יכולה להבטיח לאדם את עתידו הרוחני של האדם, שהרי רש"י פירש שם: 'שאם האדם זכה ליראת חטא אחר שזכה לתורה הוא ניצל מכולן – שהתורה מלמדתו דברי מצוה ודברי איסור וממה שהוא צריך לפרוש, ויראת חטא מונעו מלרדוף אחרי יצרו'. אבל אם המסקנה הלימודית שלו לא תעלה לפי ההלכה, עלול תלמיד חכם זה לפי מסקנותיו המוטעות להפוך מצוות לעבירות, ולהיפך, להפוך עבירות למצוות, ומה תועיל לו אז יראת החטא שלו אם אינו מזהה את העבירה כחטא. לכן רק תלמיד חכם 'דסלקא ליה שמעתתא אליבא והלכתא', שמסקנותיו הלימודיות הן לפי ההלכה רק הוא ניצול מכולם.

שמועה לאמיתה של תורה

מורנו ורבינו מרן הגר"ש ישראלי זצ"ל זכה דסלקא ליה שמעתתא אליבא והלכתא, וכמו שפירש זאת רש"י: שזכה שיסייעוהו מן השמים להתקבל דבריו בין חבריו להורות הלכה וכמשפט, הגיע לפרשת דרכים, כלומר זכה לכך, ניצול מכולם. וכאן צריך לברר מה מביא את האדם לזכות למידה זו. שהרי 'יום המיתה' ואפילו 'יראת חטא' הם דברים שהאדם יכול לזהות אותם ולדעת אם הוא הגיע אליהם. אבל איך ידע האדם אם מסקנות שמועתו הן לפי ההלכה, ומה על האדם לעשות כדי ששמועתו ופסקי ההלכה שלו יהיו לאמיתה של תורה? מוצאים אנו את רבי מאיר אומר: שכל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה (אבות פ"ו א), אלא שבכל הדברים הרבים שנאמרו שם אין איזכור ששמועתו תהיה לאמיתה של תורה. ואם כך מה יעשה האדם ויזכה לכוון את שמועתו לאמיתה של תורה?

תשובה לשאלה זו מוצאים אנו בביאורו של הגר"א למחלוקת רבי אליעזר וחכמים שנחלקו במסכת ב"מ (נט ב) אם לטהר תנורו של עכנאי או לטמאו. ושם מובא: באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו, אמר להם: אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח, נעקר חרוב ממקומו מאה אמה. אמרו לו: אין מביאים ראיה מן החרוב. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי אמת המים יוכיחו, חזרו אמת המים לאחוריהם. אמרו לו: אין מביאים ראיה מאמת המים. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי כותלי בית המדרש יוכיחו, הטו כותלי בית המדרש ליפול. גער בהם רבי יהושע, אמר להם: אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה אתם מה טיבכם. לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע ולא זקפו מפני כבודו של ר"א, ועדיין מטין ועומדים. ועל דברי הגמרא הללו מקשה הגר"א כמה קושיות: א. אם רבי אליעזר השיב להם כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו, מה ראה להביא אותות ומופתים, מאימתי מכריעים הלכה באמצעים כאלו? ב. ואפילו אם רצה להראות להם שהוא איש מופת ושיש לו כוחות על-טבעיים, מדוע לאחר האות הראשון, כשאמרו לו שאין מביאים ראיה מן החרוב הוא ממשיך להביא מופתים נוספים? ג. ועוד יש לדקדק בלשון חז"ל שאמרו: 'אין מביאים ראיה מן החרוב', או 'מאמת המים' וכו', מדוע לא אמרו בקיצור: אין מביאים ראיה ממעשי נסים? ד. ועוד מדוע תלה ר"א את האותות דווקא בדברים אלו ולא באותות אחרים?

בהשיבו על שאלות אלו מקים הגר"א כלל יסודי בעניין לימוד התורה: התורה היא עמוקה ונעלה והאדם בשכלו האנושי המוגבל אינו יכול לכוון לנקודת האמת של התורה אלא אם יזכה לסייעתא דשמיא, שהאדם הלומד יוכל לזכות לה רק אם תהיינה בו שלוש תכונות יסוד: א. הסתפקות במועט, ב. ענוה, ג. שקידה והתמדה. ולכן כשראה ר"א שאין מקבלים את כל התשובות שהשיב, חשב שאולי הסיבה היא מפני שהחכמים חושבים שהוא חסר את שלוש תכונות היסוד, שבלעדיהן עם כל כשרונותיו וידיעותיו של האדם אין הוא יכול לזכות לכוון לאמיתה של תורה. על כן אמר להם: אם הלכה כמותי חרוב יוכיח, החרוב שהוא מסמל את ההסתפקות במועט, כמו שאמרו: '...וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת', החרוב הזה יוכיח שיש בי מידת ההסתפקות במועט. כשראה ר"א שאין מקבלים ממנו ראיה זו, חשב ר"א שמא חושבים חכמים שהוא חסר את שאר התכונות, לכן אמר להם אם הלכה כמותי אמת המים, המסמלים את הענוה כמו שאמרו: 'למה נמשלו דברי תורה למים? לומר לך מה מים אלו מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך – אף דברי תורה אין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה', הם יוכיחו שיש בי מידת הענוה, וגם ראיה זו לא קיבלו ממנו. ואז הביא להם ראיה מכותלי בית המדרש, שהם מסמלים את מסגרת הלימוד שבמרכזה עומדת השקידה הלימודית שהאדם אינו מש מבית המדרש, הם יעידו שיש בי מידת השקידה.

מדבריו אלו של הגר"א למדים אנו יסוד גדול בתורה, שלימוד התורה לבדו, ואפילו יהיה האדם יודע ולמדן גדול, אם חסר הוא אחת משלוש התכונות הנ"ל, אלא הוא להוט אחר התאוות החומריות, או שאינו מתרחק מן הגאוה, או שאינו מתרחק ממידת העצלות בחכמה ואינו שוקד תמיד על דלתי בית המדרש, תלמיד חכם זה גם אם יהיה 'גדול בתורה' בפי ההמון, לא יזכה בסליק ליה שמעתתא אליבא והלכתא. כך שגאונות בתורה וגאונות במידות אינם שתי מידות נפרדות אלא שני רעים שאינם נפרדים, שהאחד אינו מתקיים בלי זולתו.

מורנו ורבינו הרב שאול ישראלי זצ"ל מלבד גאונותו בתורה, מלבד בקיאותו בכל חדרי התורה, מלבד היותו זקן היושב בישיבה ומרביץ תורה לרבים, שפסקי הלכותיו הגיעו לכל קצוות תבל, שהיה אהוב למעלה ואהוב למטה, שקיבל כל אדם במאור פנים ולב אוהב, נוסף למידות אלו ורבות נוספות. היה מוכתר בשלוש תכונות היסוד שמנה הגר"א, המזכות את האדם לכוון את לימודו לאמיתה של תורה. העולם הזה על כל מותרותיו היו רחוקים ממנו כל ימיו כרחוק מן הכבוד, עם היותו יושב בכבודו של עולם, כראש ישיבת מרכז-הרב וראש הכולל 'ארץ חמדה', שנקרא על שם ספרו ושלטיפוחו הקדיש פעילות רבה. זכה להערכה ולהוקרה מכל עבר, אך הוא מעולם לא נשא עיניו אל השררה, וראה בעבודתו הציבורית עבודת ולא התנשאות.

ועל כולם עלתה מידת השקידה שלו. עוד בילדותו, בסעודת הבר-מצוה שלו, נעלם לפתע, וכשחיפשו אותו מצאוהו באחד החדרים יושב ושוקד על תלמודו, כבר אז חשש לביטול תורה וניצל כל רגע ללימוד. שקידתו תוך מסירות נפש ממש נמשכה ברוסיה הקומוניסטית, וכך בישיבת מרכז-הרב בצילו של הכהן הגדול הראי"ה קוק זצ"ל, ומשם בעשרים ושמונה שנות רבנותו בכפר הרא"ה, ומעלין בקודש בבית הדין הגדול וכראש ישיבת מרכז-הרב וראש הכולל 'ארץ חמדה', בכל התפקידים הללו עם כל עיסוקיו הרבים לא פסק פומיה מגירסא. וכבר ידעו שבחדר הלימוד של הרב ישראלי האור אינו כבה עד השעות הקטנות של הלילה, כשהוא מקיים בעצמו את הכתוב לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה, ובזכות שקידתו ומידותיו התרומיות נתעלה להיות לאחד מגדולי פוסקי הדור.

הסתלקותו מאתנו הותירה חלל ריק, הורישה את יתמותו של הדור, שכל אלו מחייבים אותנו ביתר שאת לדבוק במידותיו התרומיות, ולמלא במאמץ משותף מעט מהחלל שהותיר בהסתלקותו מעמנו לגנזי מרומים.

גדלות בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה

ביום העצמאות תשנ"ב הוענק לגאון הרב שאול ישראלי זצ"ל פרס ישראל למדעי היהדות. אנו מביאים את נימוקי חבר השופטים, המבטאים את אישיותו ופועלו התורני של הגרש"ש ישראלי.

בזה הננו להמליץ על הגאון הרב שאול ישראלי שליט"א, זקן מועצת הרבנות הראשית, חבר בית-הדין הרבני העליון וראש ישיבת "מרכז הרב", בתתן פרס-ישראל למדעי היהדות בשנת תשנ"ב.

רב ותיק ומובהק זה תופס מקום-כבוד בשורה הראשונה של גדולי התורה ופוסקי ההלכה בישראל. רב כוחו בתורה-שבכתב בספריו המצויינים ורבה השפעתו והדרכתו בתורה-שבעל-פה, בפסקיו ובשיעוריו.

מרובה תנופתו הרוחנית מגוון ביותר. כרבו הראשון של מושב דתי (כפר-הרואה) התמחה במצוות-התלויות-בארץ, וחלק מפרי עיוניו ופסקיו מופיע בספרו "ארץ חמדה". עם תקומת מדינת ישראל, ליבן ובירר ביסודיות בעיות הלכה במדינה המודרנית, שבת, צבא, כשרות ובטחון, משפט, אישות, ורפואה וכו' – והללו מבוארים באריכות בספרו "עמוד הימיני".

הוא גם ערך את קובצי "התורה והמדינה" ו"ברקאי", ודן בהם דיונים בנושאים אקטואליים שהשעה צריכה להם.

ידיעותיו הרחבות הביאוהו גם לתחום פירוש המקרא, והוא משמש חבר בכיר במערכת "דעת מקרא".

תורתו שבעל-פה, תחילתה בשיעורים בהירים בתלמוד בפני הקובעים עתים לתורה בכפר הרואה, ובפני ראשוני תלמידי "ישיבת בני-עקיבא" הראשונה, שהיה בין מקימיה, המשכה בשיעורי מחשבת ישראל במדרשית נועם בפרדס-חנה, שהניבו את ספרו החשוב "פרקים במחשבת ישראל", וכן בהרצאותיו בכינוסי רבנים, וגולת כותרתה – בשיעוריו השבועיים בישיבת "מרכז הרב" בירושלים והדרכתו לאברכים לומדים ב"מכון ארץ חמדה", שהוקם בנשיאותו.

כיוצא בזה הסתעפה מערכת פסיקתו החל משאלות יום-יום באיסור והיתר כרב מורה-הוראה בקהילתו, המשך בבירור בעיות העם והמדינה ובפסיקה המשפטית במושב בית-הדין הרבני העליון.

וראוי לציין במיוחד כי כל האמור לעיל, נושא עליו חותם של אישיות יקרת מעלות ומידות, דמות רבנית נעימת הליכות, אשר תורמת רבות לאהבת ישראל וארץ-ישראל, נענית למשאלות הפרט והכלל, ומעמיד תלמידים הרבה לתורה ולתעודה.

זכות היא לנו להמליץ בפה מלא על הענקת פרס-ישראל להאי גברא רבה – הגאון ר' שאול ישראלי שליט"א.

ובאנו על החתום,

צבי נריה   הרב יוסף קאפח   הרב פרופ' צבי-אריה שטיינפלד

אליעז כהן

מיתת צדיקים המכפרת

שביבי נשמה גדולה ראיתי עולים
מתוך תכריכים לבנים צונפים
גוף קטן, מכר
שברי זעקה וקינה הרעידו צפרים
במעופן הדרורי בצד שביבי
הנשמות
שהמשיכו לעלות ולעלות
ולהצטרף לשאר שביבים קדושים
עליוניים
גם בהיותם במחצתנו מנסים
לפרוץ
בכבלי מסגרותינו, מסגרותם.
איני יכול לבכות תוך רכבת־עם
עזה ומיתמת מכוחו.
רק צנור דק מקלח פירצי
דמעות לארמלוות, אינסופיות
מתוך אבנים ירושלמיות
שבישיבתו
למתחתיו פניתי
מתאחר בשכרון דמעותיו.

פסקים ותשובות

מאת א. סופר

משפטיך ליעקב, פסקים ותשובות
מאת הרב צבי יהודה בן יעקב

שלוש פעמים ביום מתפללים אנו "השיבה שופטינו כבראשונה", אולם, שלא כבתחומים אחרים, בתחום זה של החזרת המשפט העברי לא נעשה הרבה. גם בין הציבור השומר תורה ומצוות רק מיעוט נזקק לדין תורה ורובם מעדיפים את מערכת המשפט החילונית. אחת הסיבות המרכזיות להעדפתה של מערכת המשפט החילונית, למרות העומס הרב המוטל על בתי המשפט והתמשכותם של הדיונים על פני שנים, הינה התחושה של חוסר אמון שחולקים נרחבים בציבור כלפי מערכת בתי הדין הרבניים. חוסר אמון זה נובע בין השאר מן ההנחה על פיה הדיינים אינם בקיאים דיים בחיי החברה והכלכלה המודרנית ולא יוכלו, על כן, להוציא אמת לאמיתה.

אכן, כבר כתב הגר"א, בביאור דברי הגמרא במסכת סנהדרין, כי הדיין זקוק לשתי חכמות: האחת – שיהיה חכם בתורה ויפסוק על פי דין תורה, והשנייה – שיהיה בקי בדרך ארץ כדי שלא יהיה הדין מרומה, וחזקה על היושבים בדין שמצויידים בשתי החכמות אלו. ברם, כדי שהצדק לא רק ייעשה אלא גם ייראה יש צורך בתנאי נוסף: העמקה ופרסום של פסקי הדין. בכל שיראה הציבור יותר ויותר פסקי דין מנומקים היטב, אשר בהם יבואו לידי ביטוי שתי החכמות אותן הזכיר הגר"א, כך יגדל אמונו של הציבור בדין תורה ונכונותו להעדיף דין תורה על פני השפיטה בפני בתי המשפט החילוניים.

מיגוון נושאים ופסקי דין

תרומה נכבדה לקראת השבת עטרה ליושנה יש בספר שלפנינו. מחבר הספר, הרב צבי יהודה בן יעקב, המשמש כבורר ודיין בבית הדין לענייני ממונות שעל יד המועצה הדתית רמת גן, מעלה בספרו על הכתב מיגוון של פסקי דין, מנומקים היטב, אשר נדונו לפניו ואשר מתוכם ניכרים הן בקיאות והעמקה בדין תורה והן ידע רב בתחומי המסחר והכלכלה. יש לציין כי חלק מן המאמרים כבר התפרסמו בעבר בקבצים שונים כגון "תחומין", אך עתה לקראת הוצאתם בספר עברו בחינה ועריכה מחדש.

מיגוון הנושאים הנידונים בספר הוא מרשים, כאשר בולטת בו במיוחד ההתייחסות לשאלות הנוגעות לחיי המסחר המודרני. כך, למשל, ניתן למצוא בו שאלה אודות מקח טעות במכירת תוכנת מחשב, שאלת דינו של בד שהוזק בניקוי יבש, דינו של מטמון שנמצא בחצר הבית, ועוד. בצד נושאים אלו מלובנות בספר גם מספר סוגיות שאינן קשורות ישירות לדיני הממונות כגון הישיבה תחת גגון סוכה בשעת גשמים, או דינו של מת שנקבר בטעות.

בסימן הראשון בספרו דן הרב בן יעקב בהתחייבות מוטעית מכוח חתימה על הסכם, כאשר השאלה הבסיסית הינה האם להעדיף את לשונו של השטר עליו חתם המתחייב, או את כוונתו, שיש להניח כי היא שונה מן האמור בשטר. המחבר מחלק בעניין זה בין שטר החתום על ידי המתחייב לבין שטר שאינו חתום על ידו: בשטר שאינו חתום קובעת כוונת המתחייב ולא לשונו של השטר, אך בשטר החתום על ידי המתחייב ניתנת עדיפות ללשונו של השטר, משום שהחתימה על השטר הרי היא כהתחייבות גמורה על כל הכתוב בו. אלא שהיות, שכאמור, הבסיס לעדיפות לשונו של השטר היא ראיית החתימה כהתחייבות של החותם, יהיה הדבר תקף רק ביחס להתחייבויות לטובת בעל השטר, ולא לזכויות צד שלישי הנובעות מפרשנות השטר. המחבר מוסיף שאף כאשר מדובר על התחייבות לטובת בעל השטר לא תהיה לחתימה משמעות מחייבת כאשר השטר נעשה על ידי עורך דין שאמור היה לייצג את האינטרסים של החותם אך זה התרשל בתפקידו וניסח חוזה שאינו עונה על המבוקש, או כאשר השטר נכתב על ידי פקיד בחברה שניסח חוזה שלא בהתאם להוראות מעבידו. אגב דיון זה מוסיף הרב בן יעקב לדון גם באחריותו של עורך דין שכתוצאה מהסכם פגום שעשה גרם נזק ללקוחו. המחבר מביא מקורות מדברי הראשונים והאחרונים הדנים באומן או בשולחני שטעה, והוא מסיק שעורך הדין לא גרע, לעניין זה, מן האומן ועל כן חייב לפצות את לקוחו.

סמכויותיו של בית הדין

נושא חשוב נוסף הנדון בספר נוגע לסמכויותיו של בית הדין. בקשר לכך דן הרב בן יעקב בסמכות בית הדין להוציא צווי עיקול וצווי עיכוב יציאה מן הארץ. הוא אמנם הסמיך את בית הדין הרבני להשתמש בשני אמצעים אלו אך ההלכה מציבה לכך סייגים: העיקול אינו מוגדר כ"דין" אלא כאמצעי שיש להשתמש בו רק במקרים בהם קיים חשש שללא העיקול יפסיד התובע את כספו, כאשר הקביעה מהי מידת החשש בה יפעילו אמצעי זה תלויה במנהג המקום: יש מקומות המעקלים אפילו בחשש קטן ויש המצריכים שטר ואמתלא ברורה. גם בנוגע לצו איסור יציאה מן הארץ מוצא המחבר מקורות מדברי הראשונים על פיהם ניתן לעכב את יציאתו של אדם לחו"ל כאשר היציאה עלולה לגרום לעיגונה של אשתו, וכן כאשר מטרת היציאה היא לצער את האשה על ידי מניעת עונתה. כמו כן מוכיח הרב בן יעקב מתשובת הרדב"ז שאף שלא ניתן לאסור אדם על אי פירעון חוב, ניתן לעכב את יציאתו מן הארץ אם קיים חשש שיציאתו מן הארץ נובעת מרצונו להשמט מפירעון החוב.

הדוגמאות אלו הינן מעט מזעיר מן הים הגדול המצוי בספר, ואין ספק כי יש בו בכדי להוסיף נדבך נוסף בביסוסו והאדרתו של דין התורה במדינה.

על "אלה תולדות" של אלזה מורנטה

בכל זאת רומן

מאת נעמי גוטקינד

שחקנים, פוליטיקאים, נואמים מקצועיים וכל מי שעולה על במה, יודע שמול קהל אסור בשום פנים להתייצב לצד ילד או בעל חיים. אלה – תמיד גונבים את ההצגה. ב"אלה תולדות" של אלזה מורנטה, שהופיע לא מכבר בהוצאת "הספריה החדשה" בתרגומו הנפלא מאיטלקית של עמנואל באורי, מככבים גם ילד וגם כלב, אוזפה רמונדו, הממזר, התולה במחלת הנפילה, שמספיק לחיות עד כמעט גיל שש, ובֶּלה, כלבת הרועים השעירה שלו, והשניים גונבים במובן את לבנו ונפשנו וכל קשת רגשותינו, מאימה ורחמים עד אהבה וצחוק.

ואם כבר ל"גנוב הצגה", מורנטה "גנבה" ב"אלה תולדות" את כל השבחים, ההערצה והתהילה הספרותית מבעלה אלברטו מורביה, שהיה ה"סלבריטי" (ידוען, קוראת לזה היום האקדמיה) והאח"מ בזיווג שלהם, רק עד לרגע שבו הופיע "היסטוריה" – שמו המקורי של הרומן "אלה תולדות". משהופיע "היסטוריה" הוכתרה מורנטה בכתר הגדול של "בכיר סופרי איטליה" שהיה מונח קודם לכן על ראש בעלה. האם תהילתה החדשה זירזה את גירושיהם או לא – אין זה מעניננו. אבל פרסים אחרים בתולדות חייה – ולחשובים ביותר לרומן הגדול שלה.

אגב, כותרת רשימה זו, "בכל זאת רומן", מכוונת כנגד האקסיומה הרווחת בתורת הספרות של ימינו, שהרומן הוא תופעה היסטורית, כלומר סוגה ספרותית שהגיעה לשיא פיתוחה בשלהי המאה ה־19 ובעשורים הראשונים של המאה ה־20 ואינה מתאימה עוד לקצבו האופייני של הזמן הזה. בעומק, ברוחב, בחוכמה, ביכולת התיאור והעיצוב, לא נופל "אלה תולדות" מהרומנים הגדולים ביותר של פעם, והוא מוכיח שאין סוגה אנכרוניסטית, יש רק סופרים מוכשרים יותר ומוכשרים פחות, וכשם שמשורר יכול לכתוב גם היום סונטה נפלאה על אף התמה ומוסכמותיה של השירה המודרנית, וצייר פורץ גבולות יכול להתעקש לצייר אבסטרקט או פיגורטיבי גם כשאינם באופנה – ולגרום למבקרים ל"הסיר את הכובע", כך יכול סופר לכתוב רומן קלאסי – ולצאת מנצח.

הסתרת ה"מום"

אידה רמונדו, אמו של הילד אוזפה, וגיבורת סיפורה של מורנטה, היא "בת כלאיים" לפי מושגי הפאשיזם והנאציזם בשנות ה־30 וה־40 בהן הגיעה לבגרות ולאימהות. אביה נוצרי קתולי ואמה יהודיה. משום שגדלה היכן ומתי שגדלה – היא מתייחסת אל יהדותה כאל מום, נכות, מחלה מבישה שיש להסתיר. את שני בניה הטבילה לנצרות, ומכל יודעיה, כולל הבנים, היא מסתירה בקנאות, עקשנות ואדיקות מופלגת, את ה"מום" שלה. היא עושה זאת מתוך יצר הישרדות פשוט, שלא תיפול בידי ציידי היהודים ברומא של מוסוליני ולאחר מכן ברומא הכבושה בידי הגרמנים, אבל גם מתוך בושה מולדת, עמוקה, שעברה אליה בירושה מאמא, ב"אות קין" זה שירבק ברמה.

באחד מפרקי הספר (עמוד 295), זמן מה אחרי תום מלחמת העולם השנייה, גודר נינו, בנה הבכור את אידה, לקיטון סגור בבית האומר:

"את יודעת אמא, מה אמרו לי?"

"ו..."

"שאת יהודיה!"

"הו, אני יודע מזמן, אמא! מישהו כאן ברומא אמר לי..."

"אבל זה לא נכון! זה לא נכון!"

"...הו, אמא, מה זה, אנחנו עוד בימי פונטיוס פילאטוס? או מה אם את יהודיה!"

גם דווידה סגרה, פרטיזן יהודי שנמלט מציפורני הגסטאפו, אחרי שעבר עינויים שהביאוהו אל סף השיגעון ואל מוות שהיה קבוע, ידידו של נינו, הוא יהודי מסתתר. האיש בוחר לו שמות בדויים שונים לאורך הסיפור והדרות להתעפשריותיו אלה מתקבל לעבודה במפעל מתכת, בזמן השלטון הפשיסטי ולאחר מכן גם מתקבל לפרטיזנים.

ובכן, גם אלזה מורנטה, הסופרת, היא "בת כלאיים" כמו אידה. עובדה זו ניסתה להסתיר בעקשנות רוב ימי חייה. באנציקלופדיות של תולדות סופרי איטליה – אין עליה כמעט אף פרט ביוגרפי. אפילו ליד שנת הולדתה – 1918, מצוי סימן שאלה. בראיונות סירבה בעקשנות לספר על הוריה ועל בית ילדותה ורק טענה שהיא "כל כולה משוקעת בספר". בכל זאת ידועים שאמה היתה יהודיה ואביה איטלקי נוצרי, שאם זו היתה מורה בבית ספר יסודי (כמו אידה), ושאלזה הקטנה, כמו אוזפה גיבורה, היתה ילדה משוררת ש"חשבה" ו"אמרה" לעצמה שירים, ושהיתה סגורה בבית בשנותיה הרכות, בבדידות, בזמן שאמה לימדה בבית הספר, כמו אוזפה. גם תיאורי העוני הכל כך אותנטיים שיש בספר הזה, עוני בגירסתו האיטלקית המיוחדת (זוכרים את "נס במילאנו" ו"רומא עיר פרוזה" מימי הקולנוע האיטלקי הגדול של סוף מלחמת העולם?), גם עוני זה היה מנת חלקה של המחברת, שגם אם לא סיפרה על כך, בעלה מוראביה תיאר אותו בהרחבה. פרקים רבים של חיי אידה ואוזפה בתקופת מלחמת העולם השנייה, המגורים בחורי עוני תנוקים או באולמות מטונפים של בתי מחסה ציבוריים – שאובים מן הזיכרון האוטוביוגרפי של מורנטה.

השואה והיהודים – טיפול יוצא דופן

אבל מיוחד במינו, מורכב ויוצא דופן – טיפולה בנושא השואה והיהודים. תקצר היריעה מלהקדיש לנושא את מלוא תשומת הלב שהוא ראוי לה. סטודנט לספרות יכול להגיש על מוטיב זה בלבד עבודה סמינריונית מרתקת.

אידה רמונדו, כבר סיפרתי, היא בת לנישואים מעורבים. כשעולים הפשיסטים לשלטון באיטליה נתקפת אמה היהודיה נורה בחרדה עצומה, ומתחילה לסבול מהזיות של רדיפה. הדבר התחיל כאשר "יום אחד הפיצו אי אלו בעלי מישרה זוטרים פאשיסטים... את השמועה הרשמית למוצא על מיפקד קרוב של יהודי איטליה. שכל יהודי יתחייב בו להצהיר אישית על יהדותו. מאותו רגע שב לא פתחה נורה את מקלט הרדיו..." (עמ' 44).

נורה אינה מתכוונת להסגיר לתושבי עיירתה את "פשע" מוצאה ולכן מתייסרת בפחדי "פושע נמלט" – "היה נדמה לה שהיא שומעת מן הרחוב דפיקות עזות בדלת הכניסה, או צעדים, או התנשפויות כבדות בחצר המדרגות..." בראייתה ההולשת דמתה לראות בלילות בצללי הרהיטים המוזיה ניצבות דום של מלשינים או שוטרי חרש המושים שבאו לעצור אותה במפתיע – כשמצבה הנפשי מתדרדר, נוכחת נורה הקשישה והחולה ששמועה כי יהודים מכל רחבי אירופה מהגרים לפלשתינה. על פלשתינה לא ידעה ולא כלום, "ידעה רק שהיא מולדתם המקראית של היהודים".

לילה אחד, מבולבלת יותר מתמיד, מחליטה נורה "להפליג לירושלים" כפתרון יחיד למצבה. היא יוצאת בשעה מאוחרת, שאיש לא יראה, וצועדת בשדרות לכיוון הים. שם, בבוקר, נמצאה ע"י דייגים, שנכבת טבועה במי אפסים...

אם זו האם – מה פלא שגם אידה, המתוארת כאשה שלא בקעה אף פעם מתוך ילדותה ושיחסה לעולם ולכל בריותיו הוא יחס של יראת כבוד ויראה מתם, כשל ילדים – נמצאת במצב של היסטריה קיומית לאורך כל "ההיסטוריה" המתוארת ברומן הזה (מעליית הפשיסטים של מוסוליני ועד כשנתיים אחרי מלחמת העולם השנייה).

כשמתפרסמים חוקי הגזע, אידה לא מוצאת בהם ידיים ורגליים. יום אחד "הרהיבה עוז ובקול מהסס של עבריין נמלט התעוששה להושיט את עצמה", שאלה אשה יהודיה שפגשה באיזור הגיטו ברומא מה בדיוק המשמעות של "עד דור רביעי" המחוברת בחוקי הגזע שהתפרסמו בכרוז ובעיתונים ובמודעות החוצב, וכת שיחה מסבירה: "בחוק הגרמני מחשבים את הדם על פי ראשים מיכסות ותריסרים. דור רביעי פירושו הורי הסב והסבתא... 8 הורי הסב והסבתא ועוד 4 סבים וסבתות שהם 12 ראשים... מתוך התריסר הזה, כל ראש אם הוא ארי, שווה למיכסה ארית אחת: נקודת זכות אחת. ואם הוא יהודי, הוא שווה למיכסה יהודית אחת: נקודת חובה ובסיכום הסופי חייבת התוצאה להיות שני שלישים פלוס אחד, שליש מתריסר הוא 4, שני שלישים הם 8 ועוד אחד שווה 9 וכל מי שמתייצב לפני הפוסק חייב להציג לפחות 9 מיכסות של ארים".

עם מתימטיקה הדמים הזו חוזרת אידה הנבוכה והנפחדת הביתה ומבלה לילה שלם בחישובים וציורי גניאולוגיה על הנייר. מורנטה משלבת בתוך טקסט הסיפור את תרשים הפתק של אידה, עם שמות כל הוריה וסביה עליו ומגלה שלבן שלה, נינו, יש תשע מיכסות אריות ולרגע רגעה נפשה. אבל, בכל זאת תגאיר של החוק החדש (והיא מתוארת כאשה שומעת חוק בכל לבה, נפשה ומאודה) "נותרו בעיניה נזילים ומעורפלים יותר מדי". והיא נזכרת שפגשה פעם מהגר אמריקני שסיפר לה, שבארצו די בטיפת דם שחורה אחת לגרום לכך שאדם לא יוכר כלבן אלא כבן תערובת שחור. מה עם טיפות הדם היהודי שבעורקי נינו בנה, האם יום אחד לא יגלו לה בכל זאת?

בהדפסת פתק החישוב המשפחתי של אידה ובתיאור תמימותה הנבוכה מול חוקי הגזע הלא אנושיים מצליחה אלזה מורנטה לעורר התקוממות אנושית נוגעת בלב הקורא יותר מעשרות עדויות ישירות על הזוועה הנאצית. זה כוחה של ספרות גדולה.

דיווחים "דמיוניים"

בהמשך – מתואר הגיטו ברומא, אליו נושאות אותה רגליה של אידה, כמעט למרות רצונה. בתוך הגיטו מתרוצצת שוטת השכונה, וילמה, בת הטוען של נזירות במנזר כלשהו, שנוהגת לדרך ברחובות ולהזהיר את אנשי הגיטו מפני הבאות, לפי מה ששמעה מפי "הנזירה שלה". וילמה מספרת, למשל, שבפולין מרססים יהודים בגאזים המכונים ציקלונים ושבשורות פולין ויערותיה, על כל העצים תלויים גברים, נשים וילדים, אפילו עוללים קטנים ביותר (עמ' 78), ובכל התחנות שעוברות בהן הרכבות נראים על המסילות "שלדים עוברים שיש להם רק עיניים". אבל דיווחים כאלה התקבלו כפרי דמיונה "אף על פי שלימים עתידה גם כאן המציאות ההיסטורית לעלות עליהם שבעתיים", מוסיף הערה קולה של הדמות המספרת. מורנטה בחרה לספר את סיפורם של אידה ואוזפה מזוית מיוחדת של בת שכונה אנונימית, אולי שכנה או ידידה, שלעתים קוזבות מעידה הערות בנוסח: נדמה לי ששמעתי על אידה כך וכך, או – אינני יודעת מה בדיוק קרה שם, או – השכנים סיפרו לי...

בין הסיפורים והמוכם – מתבלטת אידה כגיבורה בעלת תפיסה בינונית ומטה, דעת לא מעניינת, קטנה מכל בחינה, שדווקא בגלל תמימותה וקוצר השגתה, הופעת הנפשים נעשית עזה וברורה שבעתיים. בהסתיכאותיה הגבואושים להבין, למשל, מה פירוש להיות יהודי זמן הכאן, שומעת אידה את האשה שיהודים הם "לא ארים". מה זה "ארים" לא הבינה ודמיינה לעצמה שהם "משהו עתיק וגבוה, כגון ברון או רוזן". אחר כך גייסה את ידיעותיה משיעורי ההיסטוריה בבית הספר ודמיינה שארים הם הפטריקים של רומא הקיסרית, והם האיטלקי הוא הפלבאים. יצא מה שהיהודים הם "הפלבאים של הפלבאים" ולעומת יהודי, אפילו שלילית האופה הוא פטריקי ממש!

אחד הפרקים קורעי הלב ביותר, דווקא משום שהתיאור מופיע דרך עיניהם התמימות והלא מבינות של אידה ושל אוזפה הפעוט, מתאר את רכבת המגורשים במסילה צדדית בתחנת רומא. אידה נקלעת לשם כאילו במקרה, אחרי שבביקורה בגיטו מצאה את כל הבתים ריקים. ברכבת המתוחמה, אליה הגיעה בעקבות יהודיה ממכרותיה שרצתה לשם – נמצאים כל היהודים של הגיטו שנאספו במצוד והם מחכים לשליחתם לאושוויץ. היהודיה שנותרה בחוץ, משום שלא היתה בבית בזמן המצוד, זועקת ליקיריה כפלים שיפתחו לה, והופכת באגרופים פצועים על בריחי הברזל מבחוץ ומתחננת להיכנס, היא לא רוצה להישאר לבד, רוצה עם כולם. ובעלה מבפנים זועק לה לברוח, לוותר על הנסיעה, להציל את עצמה, אבל אשתו מסרבת לזוז: "אפתריטה!! אפתריטה!! בראצ'אלה!! פיתחו לי!! אין מה אף אחד? אני יהודיה! יהודיה! גם אני צריכה לנסוע! תפתחו! פאשיסטים! פאשיסטים!", זועקת האשה בייאושה. "לכי מכאן! גברת! אל תישארי כאן! יותר טוב בשבילך", צועקים לעברה כמה סבלים או פקידים איטלקים מרחוק. "אבל הם לא קרבו אל הרכבת, אדרבא, נראה שהם מקפידים להישמר ממנה כמפני חדר מתים או כאילו היכה בה הדבר", כותבת מורנטה. אידה, מכוסה ויעה כאילו היא קודחת בארבעים מעלות חום, ואוזפה הקטן המבולבל בזרועותיה, רואים הכל בעיניים קודחות, מבינים ולא מבינים. מעיניה הבוחנות של אוזפה הקטן נשקף מבט אימים שאין לתארו במילים, עד שאידה בורחת משם.

גם בחלומותיה חוזרים הפחדים. מאות ולומות, של כל גיבורי הרומן מתוארים כאן לפרטיהם. בחלומה של אידה היא לוחצה עד מחנק, לבושה יחידה, בין המון אנשים ערומים, פניהם פני גיר והם קופאים בלא קול ובלא מבט.

חוטים הנשזרים לכבל

החוטים הנצימים הדקים מהם רוקמת מורנטה את מציאות השואה היהודית, פרושים כרשת שתי וערב לאורך כל חמש מאות הדפים, ולאט לאט הם נשזרים לכבל הנכרך סביב גרונו של הקורא ומעיק עליו ועל מצפונו עד מחנק. מאחר ש"הכבל" הזה מתעבה כאילו בלי משים, משולב בתוך סיפור נפתל, פיוטי ואחר לחלוטין – האפקטיביות שלו, במיוחד כשמדובר בקורא הלא יהודי – עצומה. אין פלא שאחד המבקרים כינה את "אלה תולדות" כרומן השואה הגדול ביותר שנכתב עד כה. שיאו – בתצלומים ההיים על כריכתו של שבועון חדשות, שאוזפה בן החמש מתבונן בו כשהוא מחכה לאימו בפתח של קיוסק. לאט לאט, כמי מדרש תמונות דקדקני ומלומד (זוכרים את מדרש התמונות של רונית מטלון?) מספרת לנו מורנטה כמו אוזפה מתבונן ומה פשר הצילומים שהוא רואה.

התמונות בהן מדובר הינם צילומים ראשונים ממחנות המוות של הנאצים – גולגלות, עירמות גוויות, שורות של תלויים שמוטי ראש וכדו'. מורנטה מתארת אותם, כמו כל פריט, כל דמות, כל אביזר לבוש, כל פרח, עץ וציפור, באיטיות היסטרית של ציור ההיפר-ריאליסטי.

ההיפר-ריאליזם של תיאוריה משולב בתיאורים פיוטיים שעוצמתם אינה פוחתת לאורך מאות עמודים; היום תופעה אחת מיני רבות המייחדת את הרומן ועושה אותו מופלא כל כך. אשר לדימויים – הם מצטיינים במקוריות של דמיון יוצר פורה ועז במיוחד כאשר המציאות נמסרת דרך עיניו של אוזפה.

אוזפה הוא גם דמות בשר ודם, המתוארת באופן ריאליסטי, כתינוק רגיש, מפותח טרם זמנו, אוהב חיי האנשים, וגם דמות סמלית בר בבר. מחייל גורם

(סוף בעמוד 7)

בין הדף והמסך

● אתם ראיתם – הספר השלם

אתם ראיתם, פשטים ומדרשים, מסודרים על ידי שמואל יוסף עגנון. הוצאת שוקן / ירושלים ותל-אביב. תקסז עמ'

"לא מתוך עיניים רמות ולא מתוך רוח גבוהה קרבתי אל המלאכה לעשות ספר על מעמד הר סיני ומתן תורה, אלא לפי שריבה בהם התורה בקצרה, והיכול מיחזר על סדר המעשים לא מצאתי, לכך שמתי לבי לתור ולחקור מה משמיעים אותנו הכתובים ומה גילו בהם חכמים לענין מוקדם ומאוחר. לסוף לקחתי את נפשי בכפי והעליתי מקצת הדברים על הכתב, לפרש לי ולאנשים שכמותי סדר הדברים היאך היו במעמד הקדוש הזה שלא היה כמותו לא לפניו ולא לאחריו. ואם כי כבד היה ממני הדבר תליתי בטחוני שאם יש צורך בו מן השמים יסייעוני". במלים אלה פותח ש"י עגנון ז"ל את "מעשה הספר" שבראשית ספרו "אתם ראיתם", שיצא לאור לראשונה בשנת תשי"ח–ט'. אלא שאז יצא רק חלק אחד מהספר השלם – "פרשת מתן תורה". עתה יוצא לאור הספר בשלמותו, עם שלושת חלקיו האחרים – "עשרת הדברות", "על לוח לבך" ו"על התורה", שנמצאו בעזבונו.

זהו הכרך השלושה-עשר מעזבונו של הסופר הדגול, חתן פרס נובל, ועל הוצאתו לאור שקדו בתו חמדה, אמונה וחיים יהודה ירון. באחרית-דבר לספר הם מספרים כי שלושת החלקים שלא פורסמו עד כה נמצאו בעזבונו בתוך תיבה גדולה. בתיבה נמצאו תיקים שהכילו עותקים רבים, מסודרים לפי סדר ראשי פרקים, ובהם דפים ממקורות שונים, חלקם במכונת כתיבה, מתוקנים בכתב ידו של עגנון וחלקם כתב העתקה. חלק מהדפים היו מונחים ללא סדר. שלושת הספרים שהוסיפו עתה ל"אתם ראיתם" מן העזבון כוללים יותר מאלף ומאתיים קטעים והכנת והתנן מביעים תקווה כי הצליחו לערוך אותם בצורה נכונה.

בכל ארבעת הספרים לקוחים הקטעים ממקורות שונים – מהתלמוד ומפרשיו, ממדרשי הלכה ומדרשי אגדה, דברי דרוש ומוסר, קבלה וזוהר, מקורות חסידיים ואחרים.

הספר נקרא "אתם ראיתם" על שם הפסוק "אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם". הספר הראשון, "פרשת מתן תורה", מחולק לכמה חלקים: קודם למעשה בראשית, בחודש השלישי, ומשה עלה אל האלקים, והייתם לי סגולה, נעשה ונשמע, פרישה והגבלה, ויהיו אחד דייה, קולות וברקים, מעמד הר סיני, גילוי שכינה, מחיצות מחיצות, מתן תורה, עשרת הדברות, אתם ראיתם. הספר השני, "עשרת הדברות", כולל פתיחה ואחריה לקט על כל אחד מעשרת הדברות. הספר השלישי, "על לוח לבך", מחולק לחלקים: לוחות ראשונים, לוחות שניים, הארון, כשה, הספר "על התורה" מביא דברים על שבחה של תורה, על חמישה חומשי תורה ועל כל אחד מהם בנפרד, וכן פרק "ואהבת לרעך כמוך אני ה'".

הרשימה שבסוף הספר כוללת כ-350 ספרים ומקורות שעגנון השתמש בהם בארבעת חלקי ספרו. כתבי הקודש וכן משנה וגמרא אינם כלולים ברשימה זו. ואת נוסף לשפע ספרים נוספים שעיין בהם. יש לכך כדי להעיד על עבודת הענק שהשקיע עגנון בליקוט, סידור ועריכת הספר. ב"מעשה הספר" שלו הוא מציין כי השתדל להביא את הדברים כלשונם, וכתב בסגנונו המיוחד: "בתחילה רציתי לעשות כל הספר כולו תיבה אחת בלשון אחת ובסגנון אחד, שיהא אדם קורא והולך מראש ועד סוף, ואינו צריך לשנות ולקרות בפרק אחר מעין מה שקרא בפרק שלפניו או שלפני פניו, אלא לשם כך צריך הייתי להחטיב ולמחוק ולעקור ולקצור ולהרכיב מדרשות במדרשות ואמורות באמורות, ונמצאים נאים כלפי חוץ ומתבולים מבפנים, לכך מביא אני אותם בלשונם, כפי שנמסרו לנו מפי אומרם, שאפילו עשויים קטעים קטעים פירורים פירורים – ברוחם דבר אחד הם, שאפילו הללו כך והללו כך כולם ניתנו מרבותינו זכרונם לברכה, מפי ארון כל המעשים ברוך הוא".

★

סיני, ירחון לתורה ולמדעי היהדות, בעריכת יצחק רפאל, כרך קטו. הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים. 96 עמ'

מרן הראי"ה קוק זצ"ל, הן בעת כהונתו כרבה הראשי של יפו לפני מלחמת העולם הראשונה והן כאשר כיהן כרבה הראשי של ארץ-ישראל, פעל בצורה נמרצת למען שמירת השבת. רוב האיגרות שנתפרסמו בנושא זה בעבר מתייחסות למעשיו של הרב עד שנת תרפ"ה (1925). בקשר לפעילותו של הרב למען השבת בשבע מעשר שנותיו האחרונות, תרפ"ו–תרצ"ג, גילה ד"ר חיים פלס: 23 מכתבים בשלושה תיקים של הקק"ל שבארכיון הציוני המרכזי. ארבעה מכתבים אלה שכתב הרב עצמו להנהלת הקק"ל, הקימת לישראל ולירד הקק"ל, מנחם אוסישקין, מפרסם ד"ר פלס לראשונה בחוברת האחרונה של "סיני", ומציין כי בחומר ארכיוני זה יש כדי לשפוך אור חדש ומעניין על פעילותו של הראי"ה קוק זצ"ל למען השבת באר"י בעשור האחרון בחייו. חומר זה מספר על תגובותיו של הרב על שש פרשיות של חילולי שבת על אדמות הקק"ל – בשכונת בורוכוב שברמת-גן, בקיבוצים גבת, הגבעה, מרחביה, המתיחדה, מזרע ובכפר-סבא. מובאות כאן גם כמה מהתגובות למכתביו של הרב. במכתב להנהלת הקק"ל על חילול שבת בשכונת בורוכוב ברמת-גן כתב הרב בין היתר: "ואודיע לכ' שאם לא יעשו צעד נכון לגדור בעד פרצות שעוברות כל גבול, אהיה אנכי צריך לצאת במכתב גלוי, בקול גדול, ומפציר מאד לאזני כל ישראל, וצר לי מאד לעשות מצבי פעולה שתוכל לפגוע במשיות במפעל הגדול של הקק"ל, שאנו כולנו כ"כ מבקשים את טובתו וכבודו...".

עוד בחוברת זו של "סיני": פרק מקרא מאוצר הגניזה (יהודה רצהבי), תשובת רב שרירא גאון לרב שמריה ב"ר בסוגיית ר' חנינא סגן הכהנים (שרגא אברמסון), על מיני כתבי דין בהלכות הרמב"ם – עיון בהל' סנהדרין א, א"ד (יעקב בלידשטיין), תנאי בית דין ומעשה בית דין – לבירורו של מאמר ר' יוחנן "הטוען אחר מעשה בית דין לא אמר כלום" (ישראל פרנצוס), לארבע הרוחות לכ' הרוח – למשמעות הביטוי "רוח חכמים נוחה" (יהודה שביב), ויהי ערב ויהי בוקר – הבריאה והמבוין (משה מ. בן-דוד), מפתח לחידות "דברי כינושים" (יצחק הארטסקי ז"ל), פנקס הקהילות (יצחק אלפסי).

★

● הפואמה העברית והתגבשותה

הפואמה העברית מהתהוותה ועד ראשית המאה העשרים, מחקר בתולדות ז'אנר, מאת יהודית בר-אל. הוצאת מוסד ביאליק, ירושלים. 215 עמ'

הפואמה היא אחד הז'אנרים המרכזיים בשירה העברית מראשית המאה הי"ט (תקופת ההשכלה) ועד לימינו. הפואמה העברית היא שיר ארוך המספר סיפור כלשהו. ליצירה הראשונה מן הסוג של השירה הסיפורית, שכונתה לימים בשם "פואמה", נחשבת בחקר הספרות העברית היצירה "ברוריה", מאת שמואל מולדר (1825). ד"ר יהודית בר-אל בספרה זה חוקרת את תולדות הז'אנר של הפואמה העברית מראשית התהוותה ועד לסוף העשור השני של המאה העשרים. המחברת מציינת, כי מגמתה בספר לתאר את תולדות הז'אנר של הפואמה בשלבי התהוותו וצמיחתו הראשונים, לעקוב אחר היקלטותן של מתכונותיו הראשונות במערכת הספרות העברית ולבחון את התפתחותן והתגוונותן ואת התפקידים השונים שהן ממלאות במשך כמאה השנים הראשונות לקיומן במערכת זו. בספרה זה מציעה ד"ר בר-אל גם דרך מחקר בתולדות ז'אנר בכלל: מנגנוני התהוותו וצמיחתו, עקרונות התפתחותו, תפקידיו במערכת הספרות לתקופותיה ויחסיו לז'אנרים אחרים הכלולים בה.

הפרק הראשון של הספר מעוה קודם לפואמה העברית – הפואמה של הז'אנר. שלושת הפרקים הבאים סוקרים את התהוותה והשתלשלותה של הפואמה העברית בתקופת ההשכלה: השנים 1825–1860, 1860–1881, 1880–1902 (תקופת חיבת ציון). על סף המאה העשרים, כתוצאה מן התהליכים ומן המנגנונים שקבעו את התפתחותו, היה קיים במערכת הספרות העברית ז'אנר מבוסס היטב, של שיר ארוך שציזו הוא סיפורי. תכונות היסוד העקרוניות שלו הן הגמישות והפתיחות בכל הרמות – בתכנים הסיפוריים, במתכונות ובדרכי המסרה שלהם, באתוס ובאווירה ובתבניות העיצוב הלשוניות שלהם.

הפרק האחרון של הספר עוסק בהתפתחויות המרכזיות שחלו בז'אנר של הפואמה למן השנים הראשונות של המאה העשרים ועד לשנת 1917 לערך, כלומר עד לשנים שסביב מלחמת העולם הראשונה, המציינות מפנה בשירה העברית בז'אנר זה בכלל זה. כן משורטטים בפרק זה קווי התפתחותה של הפואמה בהמשך הדרך.

★

● לכתוב בצורה תכליתית

מתן כתיבתך לתכליתי, כתיבה אפקטיבית למנהלים ואנשי מקצוע, מאת ד"ר שלי כץ. משרד הבטחון – ההוצאה לאור. 184 עמ'

ד"ר שלי כץ מעידה כי בשנות עבודתה בהנחיית קבוצות של עובדים, שעסקה בכתיבה מקצועית והדרכת לקוחות, שמה לב לתופעה מוזרה: אנשים שהוציאו מתחת ידיהם פיתוחים מתוחכמים הגיעו לפתרונות יוצאי דופן, התקשו בכתיבת המסמכים בעבודתם. כתוצאה מכך, כתיבתם אינה מייצגת את איכות עבודתם. והבעיה אינה מצד ידיעת הלשון וכללי הניסוח והפיסוק.

הספר שלפנינו מדריך מנהלים ואנשי מקצוע בשיפור מיומנות הכתיבה האפקטיבית. הספר מחולק ל-13 פרקים, שניתן לקרוא כל אחד מהם בנפרד ללא צורך בקריאת הפרקים האחרים. בפרק "כתיבה בהירה", למשל, ניתנות הנחיות שימושיות לכתיבה נכונה ובהירה, המבוססות על העיקרון של קיצור זמן עיבוד המידע במוחו של הקורא, ולאו דווקא על כללי דקדוק, תחביר ולשון. הפרקים האחרים עוסקים בכתיבה לתכלית, כיצד מפענח הקורא את המידע שכתב הכותב, תהליך כתיבה יעיל, כתיבה עבור קהל יעד, ארגון רעיונות במבנה לוגי, יצירת השתלשלות רכיים ורצף בטקסט, הצגת נתונים מספריים, הכנת דו"ח, המידע החדש לקהל המשתמשים במוצר, כתיבת הוראות, עיצוב המסמך ובדיקת איכותו.

ש. יהושע

מדוע אסר האפיפיור את תרגום התנ"ך?

מאת ד"ר נפתלי אילתי

התנ"ך תורגם פעמים רבות לצרפתית. היו פה ושם הערות מסויימות, אך כללית לא היו בעיות של אנטישמיות בגלוי. אך לא כן בהוצאה החדשה של התנ"ך בצרפתית. בתנ"ך שפורסמו לאחרונה הכמורים, האחים ברנאר ולואי הורו, "התנ"ך של הקהילות הנוצריות"[1] עם מבוא של ההגמון מונסיניור ז'אן-שארל טומא, מודים הכמרים המתרגמים שנפלו טעויות בתרגום שלהם, אף טעויות חמורות, אך ללא כל כוונות של אנטישמיות, ללא כל רצון לפגוע ביהודים וביהדות.

בשיחה עם היומון האריסטוקרטי "לה פיגארו" (6.3.95), חזר האב לואי הורו על הטענה שלא היה להם כל מגמה אנטישמית והם יהיו מוכנים להסביר לנשיא הקונסיסטואר המרכזי ז'אן כהן את הטעויות שנפלו בתרגום הזה.

אלא, שז'אן כהן איננו האיש המוסמך לדון ולהתווכח עם כמרים בנושא תיאולוגי כמו תרגום התנ"ך. הוא איש כלכלה ויושב בכמה ועדות כלכליות של האיחוד האירופי.

הדברים הגיעו עד לוותיקאן. ארגונים יהודיים פנו לאפיפיור במחאה על השימוש בספר התנ"ך, אשר חלקים ממנו משמשים בכנסיות כציטטות אנטישמיות נגד יהודים וישראל. בספר התנ"ך המתורגם הזה מוזכרים גם פשעים עתיקים של היהודים, ובין השאר מאשימים הנוצרים את היהודים בחטא של "רצח האל", רצח ישו.

יש לזכור שנושא זה נדון בהרחבה בוותיקאן שניים, בשנת 1961, שיזמו היה האפיפיור יוחנן העשרים ושלושה, והסתיים בשנת 1971 בימיו של האפיפיור פאולוס השישי. בזמנו הוחלט להוציא חטא זה מכל ספרי התפילה של הנוצרים. ואילו בתרגום החדש של התנ"ך נזכר מחדש הפשע של רצח האל. מוזכרים עוד חטאים מהסוג הזה אשר ראשי הנוצרים האשימו בהם את היהודים, וותיקאן שניים החליט להוציא אותם מספרי התפילות של הנוצרים.

יש גם לציין, שההגמון של העיר ורסי, ז'אן שארל טומא, שיבח בהקדמתו את הכמרים הורו על הוצאתם של התנ"ך בפרסום מוקסון המחיר זול לכל נפש, בציינו כי התנ"ך הזה הוא פרי עמלם של האחים המיסיונרים ברנאר ולואי הורו. הוצאה זו עברה בדיקת מומחים ידועים. הוצאה זו קצרה הצלחה עצומה באירופה ובאמריקה הלטינית. יותר מעשרים מיליון עותקים כולל התירגומים, כבר הופצו. עיקר עבודת התירגום החדש של התנ"ך נעשתה בצ'ילה, שם היה האב ברנאר מיסיונר במשך שנים.

בעקבות מכתבי ביקורת רבים הבטיחו הכמרים הורו שינויים בהוצאות החדשות. הם טוענים כי יש עמודים שהוחלפו במזיד ע"י אנשי בליעל כדי להאשימם באנטישמיות. הם מציינים כי הדגישו כי בורא העולם יתברך בחר בעם ישראל – כעם הנבחר.

על השאלות: האם צריך למחוק במקומות רבים דברים קשים שנאמרו על ידי הנביאים על בני ישראל? האם צריך למחוק מהאבנגליה של יוחנן מה שאמר ישו על היהודים? השיבו הכמרים מתוך הסבירו שכשם שהנביאים אמרו דברים קשים על היהודים במטרה להחזירם בתשובה, כך הם דברי ישו על היהודים, במטרה להחזירם לדרך הישר.

החטא של רצח האל

ההסתה הנוצרית נגד היהודים התבססה בראשיתה על שתי נקודות יסוד אלה: 1) אין ליהודים זכות קיום, כי הברית החדשה ממלאת את מקום התנ"ך. 2) היהודים רצחו את ישו.

מראשית התהוותה עשתה הנצרות מאמצים להוריד את היהדות ממעמדה. הלוא עצם השאיפה להמיר את דת היהודים בנצרות מוכיחה שהנוצרים מתייחסים ליהודים כסוטים מהדרך הישרה, וכי העובדה שהנוצרים מסרבים להעניק ליהדות מעמד שווה מבחינה רוחנית מצביעה על כך שהתקרבות יכולה להיות רק בין דתות בעלות מעמד שווה.

האשמה הכבדה ביותר על היהודים היתה, שהם רצחו את ישו. הדבר בא לידי ביטוי אצל מתתיה: "ויענו כל העם לאמור דמו עלינו ועל בנינו (כז – 25). על אף מה שנאמר באבנגליון של לוקאס "ויאמר ישו אבי סלח להם כי אינם יודעים מה הם עושים" (כג – 31). מכאן המגמה אצל הנוצרים הראשונים להקטין את אשמת הרומים בצליבת ישו ולהטיל האשמה על היהודים. האשמה של רצח האל התחילה עוד במאה הראשונה לספה"נ, ולכן לא מדובר לא על פונטיוס פילאטוס ולא על חיילים רומים, אלא על היהודים רוצחי האל. לפי פטרוס, רק היהודים אשמים בצליבתו של ישו, ודעה זו התפשטה אצל הנוצרים. יוחנן הוא היהודי המזכיר באבנגליון שלו את הצבא הרומי: "ויהי כאשר צלבו אנשי הצבא את ישוע" (יט – 23).

אבות הכנסייה קבעו את השיטה המסורתית של הנצרות והיא: היהודים חיים כעבדים בין העמים, ללא כבוד, ללא חופש, הגיעו למצב הזה שמונים שנה אחרי שצלבו את ישו, עם חורבן ירושלים וגלות ישראל. שיטה זו נמשכת בימי ביניים ועד לזמנים מודרניים אצל הנוצרים, האומרים: "היהודים חיים בעוני, כי צלבו את ישו" רק וותיקאן שניים ביטל את האשמה הזאת מעל היהודים והחליט להוציאה מספרי התפילה כמו שהוליס בתפילת יום השישי הקדוש את התפילה של "היהודי" Perfidis שפירושו ה"יהודי הנוכל".

איסור האפיפיור להפצת התנ"ך בתרגום החדש

ותיקאן שניים הוליס לאסור ספרים עם ביטויים אנטי-שמיים. ואת ועוד, ותיקאן שניים, אשר האפיפיור יוחנן פאולוס השני השתתף בו, הוליס להוציא מספרי התפילה והלימוד כל ביטוי הפוגע ביהודים וביהדות. לפיכך כינס האפיפיור יוחנן פאולוס השני ועדת מומחים אחרי שקיבל מכתבי מחאה מאירגונים יהודיים, לבדוק את התרגום החדש בצרפתית וציווה לגנוז את התנ"ך עם התירגום החדש הזה.

במצב הדברים השורר היום בותיקאן, כאשר שורר מתח בין הקרדינאלים האיטלקים לבין האפיפיור הפולני אין להשתומם על שועדה שבדקה את התירגום הצרפתי החדש של התנ"ך בצרפתית לא הקפידה כל כך אם התירגום הזה תואם במלואו את הרוח החדשה השוררת כיום בותיקאן. בפרט כשמדובר בספר כמו התנ"ך, שאפשר להגניב לתוכו כל מיני ביטויים קשים נגד היהודים, היהדות וישראל.

אך כשהתחילו להגיע מכתבי מחאה נגד התירגום הצרפתי החדש של התנ"ך, ציווה האפיפיור למנות ועדה של מומחים לבדוק את התירגום הזה. כשהתברר, שאכן מוצאים בו ביטויים הפוגעים ביהודים ומדינת ישראל, נאסרה הפצת התנ"ך עם התירגום הצרפתי החדש, אף על פי שמיליונים ממנו כבר הופצו בעולם.

גם שאלות אישיות

בין השאלות הרבות, שנשאל האב לואי הורו היתה השאלה: האם התעשרו מהתפוצה הגדולה של התירגום הזה? הוא ענה: אם המדובר בהצלחה רוחנית וביחסים שנוצרו בינינו לבין תיאולוגים ואנשי המדע, היתה לנו הצלחה גדולה מאד. אנחנו ידועים כיום בעולם, ולטובה, למרות אי אלה שגיאות שנפלו בהוצאה שלנו ופגעו ביהודים וישראל, ואנו מתקנים בכל הוצאה חדשה דברים טעונים תיקון. בכל זאת, מעמדנו אצל התיאולוגים לא נפל, כיוון שלא היו לנו כוונות לפגוע באף אחד.

אך אם מדובר בעושר כספי, לא התעשרנו בכלל, כי אני ואחי לא קיבלנו אפילו אגורה שחוקה אחת מהפצת הספר הזה. כל הכספים הנכנסים מרכישת התנ"ך עם התירגום שלנו מועברים מיד לקהילות הנוצריות העניות.

את העבודה הקשה הזאת עשינו בעצמנו ובעזרת מתנדבים. הוצאות נסיעות והוצאות אחרות הקשורות בתירגום התנ"ך הוצאנו מכיסנו הפרטי.

רצינו – אמר האב לואי – לתת תנ"ך לעם, שיופץ ברבים במחיר זול, אשר כל אדם יוכל לקנות אותו. את הרווחים העברנו לקהילות נוצריות עניות בארצות שונות. ככה, למשל, הועברו מאה אלף עותקים לפרו בדרום אמריקה בחינם. מבחינתנו – אומר האב לואי – הוא להפיץ את דבר השם.

1) Bernard et Louis Hurault, Traduction Française editée Par Médias paul, Paris, 1994.

2) ראה ספרי מחקרים בתולדות האנטישמיות בצרפת, הוצאת מורשת תש"ם, תל אביב עמ' 176.

3) J. Isaac, genèse de l'antisémitisme, Paris, 1956, PP. 36-45.

בכל זאת רומן

(המשך מעמוד 6)

שאנס את אידה – נולד אותפה, כבן כלאיים משולש: יהודי, גרמני ואיטלקי-קתולי... מסבתו ומאימו גם ירש את עצביו החולשים ואת הנטייה למה שיתפתח אצלו כמחלת נפילה חשוכת מרפא ממנה ימות לפני הגיעו לגיל שש. אך עד ליום מותו – הוא גורם לכל יודעו להתאהב בו. על עיני התכלת הסורקיזיות שלו, פוסקת הרופאה המטפלת במחלתו שהן "יותר מדי יפות". כל מראות היקום, מכוכבים וסטניות ועד התיקנים שמאחורי כיור דירת אמו העלובה, משמחים אותו וגורמים לו לצחוק באושר.

מורנטה מגיעה להישג ניסי כמעט, באותם פרקים בהם העולם בראשיתו, כמו שהיה ביום השביעי לבריאה בעיני אדם וחוה – מוצג דרך עיניו של אותפה.

בקטעים אחרים נזכרתי ב"בריכה" של ביאליק. יפי התיאור בולט שבעתיים על רקע המציאות הנוראה והמדכדכת שבה גדל הילד. ברובע עוני, בזמן מלחמה, כלוא חנב חייו כרית שבמרומי הקומה החמישית, בודד לנפשו. רואה את העולם דרך החלון בעיקר יום אחר משלשלת שכבה תבל למטה, ממרומי דירתה, כדי שרוכל הבצל והשום יכניס לסלה מירקותיו. "אניטה שרצתה לחסוך לעצמה את הירידה והעליה במדרגות, שילשלה אליו מן החלון סלסילה תלויה בחבל. אותפה עמד על דרגש ועקב מן החלון אחר מסעה של הסלסילה מוקסם כאילו מדובר בחללית העושה את דרכה בקו כדור הארץ ירח וחזרה, או למצער כניסוי הראשון של גליליאו ממגדל פיזה".

בעיני אדם הראשון, רואה אותפה את השמים וכל צבאם, וכשמסבירים לו שאלה "כוכבים" בלשונו, לשון התינוקות: "חבים", הוא מתחיל לכנות כל ענן, ציפור תולפת, טיפת מים שקרן שמש מוזהרת בה, ואפילו ג'וק שאור חוזר מגופו הקשיח – בשם "חבים". לשון התינוקות של אותפה, תפעות הטבע המתגלות אליו כמעין מראות אלוקים לנביאיו, השירים שהוא מחבר ו"חושב" לעצמו, מוצאו הרב-גזעי, מחלת הנכפים שלו, ידידותו העמוקה, המיוחדת עם כל בעלי החיים ואהבתו העצומה אליהם, כל אלה הופכים את הילד לדמות סמלית, עמוסת משמעות בחינת "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז". מורנטה אכן מתכוונת להעצים את זוועות הקיום במאה העשרים דרך "העוללים". וגם אידה היא "עולל". כמוטו לספרה, מתוך שיר של סזאר ואל חו, בחרה בשורה: "לאנאלפאבית, לא אני כותב". המוטו השני שלה: "אין שום מילה בשפת אנוש שבכוחה לנחם שפני ניסיון שאינם יודעים מדוע מתו". ציטטה מפי ניצול הירושימה.

השקפת עולם אנרכיסטית

בין פרק לפרק משולבים תקצירי תולדות המאה העשרים משנת 1900 עד שנת 1967, בסגנון כמו עיתונאי, אבל בעיבוד מיוחד של מורנטה, המשקף את השקפת עולמה השמאלנית, האנטיסטאליניסטית. בעצם – לא שמאלנית אלא אנרכיסטית, כמו זו של גיבורה הפרטיזן היהודי הקודר דווידה סגרה.

קשה לעשות צדק עם רומן מורכב ועשיר כל כך – ברשימה קצרה בעיתון. לתיאורי הפרטיזנים ומלחמתם

– עוד לא הגעתי וגם בנושא בעלי החיים נגעתי רק בחטף. מורנטה מצליחה להאניש את בליץ, כלבו הראשון של אותפה ואת בלה, הכלבה האימהית השנייה שלו, המגוננת עליו ומשוחחת איתו בשפתו, בצורה שאיש לא עשה זאת לפניה. "הטוסה" של מגדלי מוכר ספרים היא רק משל, הכלב בלק של ש"י עגנון הוא דמות מיתולוגית, ואילו בליץ ובלה, וגם החתולים וכדויות, הפוקקים את הדפים הללו, קמים לתחייה לא כתוליפי אדם, אלא כיצורים לעצמם, כבעלי חיים חושבים, מרגישים ואוהבים, בעלי חוש שדרה מוסרי העולה בהרבה על זה של ההולכים על שתיים. בעולם של שואה, של פאשיזם ונאציזם, לא פלא שכלבים וחתולים מעוצבים בכל כך הרבה אהבה, הבנה, חום והערצה. המילה אהבה מופיעה בספר בזה רק פעם אחת, בהקשר למה שבלה כלבת הרועים השעירה חשה כלפי אותפה!

אותפה, תמציתו וסמלו של הספר, מעוצב במידת מה בקווים נוצריים. בצדק רואה בו פרופ' מנחם פרי משה מתנסיך מישקין של דוסטוייבסקי ב"אידיוט". אתה מאושר יותר מדי, אתה לא מהעולם הזה, אומר לו אחד המבוגרים סביבו. הילד שרואה רק אור ויופי, אבל שנפשו הרגישה חולה משום מחלת המאה השחורה שלנו. כשאותפה מת – מתה גם בלה, שנאלצים לירות בה כי היא חושפת שיניים ומסרבת לתת לשוטרים לגשת לפגרת גוויתו, ומתה גם אידה, מת בינתה, שכן היא שוקעת בשיתוק קטטוני מול דמותו הקפואה השוכבת על הריצפה בתוקף הנפילה האחרון.

אידה חיה עוד תשע שנים בבית חולים לחולי נפש אחרי מות בנה, אבל לאמיתו של דבר, כותבת מורנטה, גוועה באותו יום שני של יוני 1947 בו מת בנה, ובו ביום "באה לקיצה ההיסטוריה העלובה של אידוצה רמונדי". אבל "ההיסטוריה העלובה" של המאה שלנו – לא תמה. ולכן, בחבו של הסיפור מופיע תקציר עיתונאי נוסף של השנים 1948 עד 1967 שמורנטה חותמת אותו בבבואת השחור על עולמנו הנוכחי, בו "המכונות משעבדות את האדם במקום לשרתו. העבודה בשירות התעשיות ורכישת מוצריהן הופכים להיות התפקודים העיקריים של הקהילה האנושית... מוצרים מלאכותיים (חומרים פלסטיים) זרים למחזור הטבע, הופכים את האדמה ואת הים למזבלה של אשפה שאיננה מתכלה... אמצעי התקשורת ההמוניים... מפיצים תת תרבות כנועה ומנוונת". וכן הלאה וכן הלאה, כשאת הפרק הזה מקיים מוטו של שיר של מיגל הרנאנדז האומר:

ילד מת, מת שלי

איש אינו חש בנו באדמה

שבה אתה מחמם את הקור"

אותפה המיתולוגי שלה אמור אכן לחמם את קור האדמה עליה אבותו פוסעים ב"היסטוריה" של המאה העשרים – אלא שמותו ממיס עלינו, בזמן הקריאה, קור מקפיא כאילו שב עידן הקרח ולכד את העולם. החור באוזון (יש למורנטה גם התייחסות להרס האקולוגי שממיט האדם על סביבתו) ועשן משרפות אושוויץ משהלבים לגיהנום שבו יצורי אור ויופי כמו אותפה – נחרץ גורלם למות צעירים וחולים בטרם בגרות, רק כך להיצבל.

מי שלח יד בכתב־היד

מי לא אוהב שערוריה ספרותית עסיסית, ואם לא בתוכם של ספרים וסופרים – לפחות שתע־סוק בכתבי יד עתיקים? ובכן, שערוריה כזו מסעירה בימים אלה את אנשי ספריית הוותיקן ב־רומא כמו גם את המימ־סד האקדמי בארצות הברית.

העומד בראשה הוא אנתוני מלניקס, פרופסור לתולדות האמנות מאוניברסיטת אוהיו, חוקר בעל מוניטין, שהציע באוהונה למכירה שני דפים מכתב יד מן המאה ה־14 לסוחר עתיקות אמריקני. אותו סוחר משכיל, המתמחה בספרים נדירים, זיהה מיד שמדובר ביצירות שלא ייתכן שהן מסתובבות באופן חופשי בשוק, ושמקומן במוזיאונים או בכספות.

כדי שלא להסתבך במסחר ברכוש גנוב, לא נרתע מהעובדה שההיסטוריון מפורסם נתן לו את הדפים, ושלח את תצלומיהם להיסטוריון ג'יימס מארו מאוניברסיטת פרינסטון, לחוות דעת. מארו התייעץ בספרני הוותיקן ומהר מאד התברר לו שהדפים הללו אכן חסרים בכתב יד משנת 1330 שתוכנו עיטורי הקלאות ומלחמה. ערכם אגב – כחצי מיליון דולר!

מרגע גילוי האבידה בוותיקן – פרצה הסערה. מסתבר שפרופסור אנתוני מלניקס היה דמות מוכרת ואהובה במרחבי ספריית הוותיקן. ששמורים בה מאה וחמישים אלף הספרים וכתבי היד הנדירים, העתיקים והיקרים ביותר בעולם. כל כך רבים את אמונם של הבישופים האחראים על האוצר, עד שאלה אפשרו לו לשבת ולחקור בספרייה זו כל קיץ, גם כשדלתותיה היו נעולות בפני סטודנטים, מלומדים ותיירים אחרים.

אגב, כתב היד שבו מדובר, הוזמן ע"י ההגמוניסט והמשורר הגדול פטרוקה והכתב המוניטין העוקף שלו.

מספרות העולם

עד כמה קשה לעקוב אחרי מצבם של כתבי יד עתיקים תעיד העובדה שמלניקס גנב (אם גנב) את שני הדפים הם מדובר בשנת 1987 (מאז לא נגע בכתב היד הזה) האחריו קראו וחוקרי ביצירה זו לפחות תריסר חוקרים אחרים – בלי שאיש מהם גילה שחסרים בה דפים. ורק כשהציע באוהונה את שני הדפים למכירה – נתגלתה השערוריה.

בוותיקן עדיין לא יודעים כיצד להתייחס למלניקס האם לתבוע את העמדתו לדין, אבל שני הדפים, נשלחו בחזרה ע"י סוחר העתיקות – לרומא. מה שכן החולט שם זה להקשות שבעתיים מכאן ואילך על כל חוקר המבקש לשבת לבד בתקופת הפגרה ולעיין באוצרות הספרייה. הנזק שעולל מלניקס איננו אם כן לכתב היד, ששוקם כאמור, אלא לגאוות עמיתיו בעולם, חוקרי כתבי היד.

בסט סלר על ספר־דיסק

אין ספק שבסינגפור אוהבים את השר הקשיש והבכיר לי קואן יו. עובדה שהביוגרפיה של האיש נמכרה, בשבוע הראשון להפצתה, בשלושים אלף עותקים והמהדרים אף רכשו במהירות את שלוש מאות העותקים הממוספרים והחתומים בידי השר יו, שכל אחד מהם עלה 7500 דולר (מחיר. ביוגרפיה לא חתומה עולה שם רק 43 דולר)!

אבל הצד הפיקנטי שבמידע הזה שייך לאיך ולא למה. הביוגרפיה של לי קואן יו: הודפסה לא על נייר אלא על תקליט קומפקט־דיסקדום. פרט לכך – מדובר בספר רגיל לכל דבר, עם שלוש מאות צילומים המתעדים את חיי גיבורו, חלוקה לפרקים, ציטטות מנאומים, ביומנים ומכתבים וכן הלאה. יש גם איורים גרפיים וקטעים מיומני חדשות המתעדים רגעים מיוחדים בקריירה הפוליטית שלו. אלא שהקוראים בספר־דיסק הזה אינם מדפדפים בניירות אלא מדפדפים על גבי המסך. כרגע – העובדה עדיין מושכת תשומת לב ומצריכה התייחסות מיוחדת.

יש להניח שבאלף הבא – זו תהיה הנורמה וכאשר המו"לים יפרסמו הוצאתו של ספר חדש, יכין כל ציבור הקוראים את מכשירי הקומפקט שלו, כמובן מאליו.

★

מבט חדש על המשבר האפריקני

קול אומוטוסו היה פרופסור מכובד בניגריה מולדתו, כאשר ספר שפרסם בה: "לפני עלות השחר", לפני כשבע שנים, הפך אותו למנודה.

אומוטוסו ניתח בספרו זה את ההשפעות ההרסניות של השלטון הקולוניאלי על ניגריה המודרנית והוכיח שהן עדיין ניכרות בה. ידידיו, וגם ראשי השבטים הגדולים בניגריה וכמובן שרים ואנשי ציבור – כעסו על הדיוקן הלא מחמיא שמצאו בספר ובעיקר על כך שהוכיח כי ניגריה והוקה מעצמאותה אביתית (בהתהוד שלה) ולכן השם: "לפני עלות השחר". כלומר שנים הדוק אומוטוסו מעמד בכוסה הביקורת הארצית שהוכתה בו, עד שלפני כארבע שנים הוליך להגר. כמוסיף חטא על פשע – בחר להגר ל... דרום אפריקה.

הנה, בימים אלה, יצא ספרו החדש, "עונת הגבירה הזהבה – מבט חדש על המשבר האפריקני", והוא מיקד שוב תשומת לב כללית ביבשת השחורה ובמיוחד בניגריה.

אומוטוסו משווה בספר את דרכה של ניגריה לעצמאות (ניגריה עצמאית מזה שלושים שנה) לדרכה של דרום אפריקה ומראה את עדיפותה של הדמוקרטיה החדשה בדרום אפריקה על פני השלטון הדיקטטורי במולדתו.

"אמיץ ומקורי", פוסקים המבקרים של דרום אפריקה, לבנים ושחורים, על הספר, ואילו בניגריה סוב חורקים שן. אומוטוסו מציג תופעות של שחיתות, של פערים עצומים בין עניים לעשירים, ואף מתנבא שבדרום אפריקה יצליח הניסוי של הדמוקרטיה הדו־צבעונית והשחורים בה יגיעו די מהר לרווחה של מעמד בינוני וישוו ללבנים.

אומוטוסו גם מתאר, ושולל, בסיונות שלש מדינות שחורות באפריקה לשחזר מיתוסים עתיקים של עצמאות ממלכתית בימים עברו וגאווה בתרבות השבטית הפרימיטיבית והוא רואה בהם חלק מהסיבות לכשלונן של המדינות הללו. במקום לחתור לשחזור האימפריה האפריקאית הנכחית – מוטב שניגריה ושכנותיה ייכנסו סוף סוף לעידן הדמוקרטיה והטכנולוגיה המערביים.

לספר, שיצא כמובן בדרום אפריקה, אין איסור הדפסה או הפצה בניגריה, בטעמים מובנים ואילו אומוטוסו הצטרף עתה לרשימת הסופרים שאם יגיעו למולדתם – יועמדו לדין, אם לא גרוע מזה.

לפרשת השבוע קורח

הזמנת נתבע לדין תורה

מאת הרב רצון ערוסי

דבר מעניין ביותר אנו מוצאים בדברי חז"ל, שאת הלכות הזמנת נתבע לדין תורה וכל הנלווה עימה דרשו מפסוקים שבפרשת קורח. למרות שהמחלוקת של קורח ועדתו (שהיא בהחלט ראויה להיחשב כנושא שפיט), לא טופלה במסגרת משפטית של בי"ד דלמטה, אלא רק בבי"ד של מעלה.

ואמנם עיון במקורות מלמדנו. שעל פני הדברים קיימת זרות בעובדה, שחז"ל דרשו הלכות משפטיות הקשורות לבי"ד של מטה, דווקא מפרשה שטופלה רק בבי"ד של מעלה (זרות שקיימת בד"כ בספרות הדרוש והמדרש). בכל זאת נראה, שבמקרה דנן, מעבר לגישה הדרושית המדרשית. התכוונו חז"ל בדרשתם להבליט את היקה הגדולה בין בי"ד דלמטה ובין בי"ד דלמעלה במשפט התורה.

קורח ועדתו הוזמנו לדין בבי"ד של מעלה

אכן לקורח ועדתו. לרבות דתן ואבירם. היו טענות קשות, באופן מיוחד נגד משה, שהיה נשיא הסנהדרין (בהעלותך) והיה גם במעמד של מלך (מדה"ג, דברים, לג, ה), וגם נגד אהרן שהיה כהן גדול. עיקרי טענותיהם: "רב לכם" – "הרבה יותר מדי לקחתם לעצמכם גדולה" (רש"י), "כי כל העדה כולם קדושים" – "כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה. לא אתם (=משה ואהרן) לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלוקיך. כל העדה שמעו" (רש"י). "ומדוע תתנשאו (=משה ואהרן) – "אם לקחת אתה (=משה) מלכות, לא היה לך לברור לאחיך כהונה" (רש"י).

והנה טענות אלה של קורח ועדתו. נגד משה ואהרן, לכאורה היו יכולות להתברר בדין תורה, בבית דין. שהרי מבחינה עקרונית מלך ירא ה', דן ודנין אותו (רמב"ם, סנהדרין, ב. ה, שם, מלכים, ג, ז), והכהן הגדול ג"כ דן ודנין אותו (רמב"ם, כלי המקדש, ה, ח). ולכן על קורח ועדתו היה לתבוע את משה ואהרן לדין תורה, ובוודאי שמשה היה מרביץ הרכב, שהוא לא ישב בו.

אבל קורח לא עשה כן. הוא העדיף את הזירה הציבורית, "ויקהלו על משה ועל אהרן" – "שהקהילו עליהם קהלות, ואמרו באו ונודיע לכם מעשיו של בן עמרם" (מדרש ילמדנו). זאת משום שכנראה הוא רצה לעשות מחלוקת, "ויקח קורח" – "ואתפליג קורח" (אונקלוס), ופנייתו למשה לא היתה תרבותית, אלא מתגרה. "ויקומו לפני משה "בעזות פנים" (מדה"ג).

ובכלל עצם ערעורו על מנהיגות משה (=מלכות) ואהרן (=כהונה), יכול היה לנבוע בשל אחת משתי סיבות. האחת, שקורח חשד במשה ואהרן. כמי שהוליכו את העם שולל ונטלו לעצמם שררות. באילו ה' הוא שהעניק אותן שררות. ואם זוהי הסיבה לערעור. הרי שבית הדין הוא המוסד השיפוטי המתאים לבירור עניין זה. והסיבה השנייה, שבעצם קורח ועדתו כפרו בתורה מן השמים, ולא היו מוכנים לקבל, שבאילו היא המינויים לשררות היו מן השמים (ירושלמי, סנהדרין, י, ה"א). ואם זו הסיבה, אין פלא שקורח ועדתו לא תבעו את משה ואהרן לדין תורה. שהרי כל בי"ד שדן לפי דין תורה. אמון על עיקר מעיקרי האמונה, שהתורה מן השמים. ולכן, כנראה בגלל סיבה זו העדיף קורח את הזירה הציבורית.

אולם משה ואהרן בוודאי יכלו לתבוע את קורח ועדתו לדין תורה, בגין העובדה שקורח ועדתו הוציאו דיבה עליהם. אבל מאחר שהם הבינו שמגמת קורח ועדתו היא המחלוקת. וכי הבסיס למחלוקת היא כפירתם בתורה מן השמים, לכן הזמינו אותם לבי"ד של מעלה, כדי שה' יגלה ויפרסם את האמת. "וידבר אל קורח ואל כל עדתו לאמר. בקר ויודע ה' את אשר לו. ואת הקדוש והקריב אליו. ואת אשר יבחר בו יקריב אליו".

ומאחר שכנראה דתן ואבירם לא היו נוכחים באותה שעה, לכן משה שלח להם שליח. "וישלח משה לקרוא לדתן ולאבירם בני אליאב". שליחות זו היתה כדי להזמינם לבי"ד של מעלה. "ושדר משה פולין לזמנא לבני דינא רבא לדתן ואבירם בני אליאב" (תרגום יב"ע).

הלא אלה דברי רב אחאי גאון בעל השאילתות (קורח, קמז, מירסקי): "דאילו מאן דאית ליה מילתא דדינא בידי חבריה, יהיב ליה זימנא לבי"ד, ושמע דינא בהדיה... דהכי אשכחן בקורח ועדתו. דבשעתא דאמר ליה לאהרן. משה מן דעתיה הוא דיהיב לך כהונה. ולא מרשותיה דקודשא בריך הוא, ואנן נמי בעינן למיהוי כהני... אמר להם משה, ושמנכון (= הנני מזמינכם לדין) לקמי קודשא בריך הוא, בהדי אהרן למחר...". יש מפרשים, משה רבינו ע"ה היה שליח השם, להזמין לפניו קורח ועדתו" (חידושי הריטב"א, מו"ק, טז, א, ד"ה אמר).

הזמנת נתבע לדין תורה בבי"ד דלמטה

כאמור, את הלכות הזמנת נתבע לדין תורה בבי"ד דלמטה למדו חז"ל מפרשת קורח ועדתו. "אמר רבא, מנלן דמשדרין שליחא דבי דינא ומזמנינן ליה לדינא (=מנין שבי"ד שולח שליח ומזמין את בעל הדין לבוא להתדיין בפניו בגין תביעתו של פלוני), דכתיב, וישלח משה לקרוא לדתן ולאבירם בני אליאב" (מו"ק, טז, א).

תוקף ההזמנה הוא בכך שהשליח מזמין את הנתבע בשם בית הדין שהזמינו לדין. "ומנלן דמזמנינן (=נתבע) לדינא?". וגם עניין זה למדו חז"ל (שם) מקורח, "דכתיב, ויאמר משה אל קורח אתה וכל עדתך". "לקמי גברא רבא (=לפני בי"ד שלפניו ידון העניין)? דכתיב, לפני ה' דקבעינן זימנא (=שבהזמנה צריך לציין מועד הדיון)? דכתיב. מחר".

אולם לא רק את ההלכות העיקריות של הזמנת הנתבע לבי"ד דלמטה. למדו חז"ל מההזמנתם של קורח ועדתו, ודתן ואבירם, ע"י משה רבינו. לפני בי"ד של ה'. אלא גם הלכות אחרות נלוות שהתעוררו בגין אותה מחלוקת תמורה.

שהרי דתן ואבירם סירבו להיענות להזמנה. "ויאמרו – לא נעלה" ("לא נעלה לשער בית דין". מאור האפלה) ולא עוד אלא שהם השמיצו את משה. והאשימוהו שהוא העלה אותם מארץ זבת חלב ודבש (=מצרים!) כדי להמיתם במדבר וכדי להשתרר עליהם. וכי הוא לא קיים את הבטחתו שיביאם אל ארץ זבת חלב ודבש. ולא נתן להם נחלת שדה וכרם. והם סיימו את דברי התרסתם העזותם. בדברים הבאים: "העיני האנשים ההם תנקר – לא נעלה". כלומר, שאפילו ינקר עיניהם (רש"י), או יהרגם הם לא יעלו (מדה"ג).

לאור תגובתם זו של אלה שהוזמנו לדין מתעוררות שאלות הלכתיות רבות. ראשונה שבהן. הרי בבל דור ודור יש דתן ואבירם. ואם כן מה דינו של נתבע שלא מציית לבית דין, או עוד יותר אם הוא משתלח בבי"ד ומזלזל בו? שניה שבהן. דינו של השליח. שהרי מפיו אנו חיין. בכל מה שקשור לסירוב הנתבע לבוא לדין, ולתגובתו. הכלום השליח נאמן? הכלום מותר לשליח לספר לבי"ד את תגובתו של הנתבע. מבלי שהשליח עובר על איסור לשון הרע?

ואמנם הגמרא. שם. נתנה תשובה חיובית לשאלה השנייה, והיא למדה מעניין דתן ואבירם. ששליח בי"ד נאמן, ורשאי לומר את תגובת הנתבע. מבלי שיחשוש לאיסור לשון הרע. במו כן הגמרא נתנה תשובה גם לשאלה הראשונה, שבידי בי"ד לנדות את המסרב להתדיין בפניהם.

וכך נפסק להלכה. שאסור לנהוג קלות ראש בשליח בי"ד, ושהשליח של בי"ד נאמן כשנים לענין הנידוי... וכי אין שליח בי"ד חייב באמירה דברים משום לשון הרע. וכל המצער שליח בית דין, יש לבית דין רשות להכותו מכת מרדות" (רמב"ם, סנהדרין, כה, ה; שו"ע. חו"מ. יא. א). וכן גם לקנסו בקנסות כספיים (מו"ק, שם).

המשפט לאלוקים הוא

אכן ראוים בעליל. שחז"ל השוו את דיני בי"ד שלמטה לפרשת קורח ועדתו. שכאמור היתה כולה בטיפול בי"ד שלמעלה. ולא בכדי השוואה זו. כי חז"ל רצו שנדע את יסודותיו של בית דין שלמטה שדן לפי דין תורה, שהיא תורה מן השמים. בי"ד כזה, מקור סמכותו הוא ה'. המשפט שלפניו הוא דן הוא משפט התורה שניתנה מן ה'. ולכן נקבע בהלכה. "יודע (=הדיין) את מי הוא דן, ולפני מי הוא דן. ומי עתיד להיפרע ממנו. אם נוטה מקו האמת, שנאמר. אלוקים נצב בעדת אל. ואומר. ראו מה אתם עושים. כי לא לאדם תשפטו. כי לה'. כל דיין שאינו דן דין אמת לאמיתו, גורם לשכינה שתסתלק מישראל" (רמב"ם. סנהדרין, כג, ח).

והואיל ומקור סמכותו של בית הדין שדן לפי דין תורה. הוא ה', והוא דן לפי תורת ה'. הרי שלבית דין כזה, היתה מאז ומתמיד סמכות לדון. גם כשבעוונותינו הרבים איבדנו את ריבונותינו על ארצנו (וכל שכן שזכינו לה מחדש) ולכן מאז ומתמיד כל מי שלא ציית דינא אפילו בגלות. הרחק והפרש מקהל עדת ישראל. עד שישב בתשובה. ורפא לו. ובשל סמכותו האלוקית של בית דין שדן לפי דין תורה. זכינו להיות כעם ריבוני. גם כשהיינו בגלות. כאילו היינו מדינה בתוך מדינה. כלומר. משפט התורה הוא ששימר בנו את תודעתנו הלאומית מדינית עד שנגאלנו.

ומן הדיין לבעל הדין. על בעל הדין לדעת. שאם הוא נתבע לדין תורה וסירב להופיע לדין, ויותר מזה. אם גם, חלילה, זילזל בבי"ד. הרי הוא זילזל בכבוד ה' ובתורתו. והוא נחשב בקורח ועדתו בשעתו.

ועל מדינת ישראל לדעת. שעצם תקומתה מחדש היתה, כפי שראינו. בזכות משפט התורה. ואם חלילה היא תמשיך להתעלם ממשפט התורה, היא מאבדת את זכותה המוסרית להתקיים כמדינה יהודית. ולכן תפילה שה' ישיב שופטינו כבראשונה. במהרה. או רק אז. נקרא עיר הצדק קריה נאמנה.

מפעלי תעשיה תובעים מהממשלה למנוע גביה של אגרת רציף

התאחדות התעשיינים, הלתא גליל תעשיות, פלגת, תעשיות צמר אוסטרלי, עלית תעשיות ומבע תעשיות פרמצבטיות, עתרו לבג"ץ נגד שר התעשייה, רשות הנמלים והרכבות, משרד האוצר – אגף המכס והמע"מ, ממשלת ישראל וועדת הכלכלה של הכנסת.

העותרים מבקשים מבית הדין הגבוה לצדק שיוציא צו על תנאי למנוע מהם גביה רטרואקטיבית של החזר אגרת הרציף במהלך שנת 1994; להאריך את תוקפן של תקנות הנמלים – החזר אגרת רציף ביצוא משנת 1987; למנוע שימוש באגרות הנמל, לרבות אגרת הרציף – לרכישה, מימון פיתוח והפעלה של רכבת ישראל; להשיב את כל הכספים שהועברו הזול משנת 1987 לרכבת ישראל במקום ליעודם החוקי, או לחילופין, להקצאת הכספים ליעודם החוקי; להעמיד את שיעור החזר אגרת הרציף, על 80%; ולהחזיר את כל כספי ההחזר של שנת 94' שנגבו מהם רטרואקטיבית, שלא כדין ובניגוד להסדר הקבוע בתקנות ההחזר.

העותרים גם מבקשים מבג"ץ לתת צו ביניים שיורה להמנע מלנקוט בכל פעולה או צעד כל שהוא לגביית החזרי אגרת רציף שניתנו להם, במהלך שנת 94', עד להחלטת בית המשפט בעתירה זו.

במסגרת המדיניות לעידוד היצוא, התקין שר התחבורה את תקנות ההחזר בינואר 87'. תקנות אלה קבעות החזר אגרת רציף ששולמה בגין יבוא חומרי גלם ומוצרי ביניים, המשמשים ליצור מוצרים ליצוא.

על פי תקנות ההחזר, המייבא חומר גלם או מוצרי ביניים במהלך התקופה הקובעת, ומייצא את המוצר המוגמר עד שישה חודשים לאחר תום התקופה הקובעת, זכאי להחזר אגרת הרציף ששולמה ביבוא חומרי גלם או מוצרי ביניים בשיעור הקבוע בתקנות.

אתמול בבורסה

רגיעה בבורסה

מאת מוטי זמבו

ירידות שערים מתונות היו אתמול בשוק המניות ובמדד הקובע של מניות המשתנים נקבעה ירידה של 0.28 אחוז לרמה של 192.66 נקודות. מדד מניות המעוף ירד אתמול ב־0.27 אחוז לרמה של 194.72 נקודות. בבריטיב היתה מגמה מעורבת. בסיכום שבועי קלה מדד מניות המשתנים בבאחוז.

מניית טבע ריכזה אתמול מחזור של למעלה מ־7 מיליון שקל ובסיכום היא רשמה עלייה של 0.75 אחוז. בזק עלתה באחוז במחזור של כ־6 מיליון שקל וכור ירדה ב־0.75 אחוז.

באג"ח המדינה היתה אתמול נטייה קלה לירידות קלות. למק"מים היו ביקושים גדולים יחסית. הדולריות נסחרו ביציבות.

בסיכום שבועי אפשר לציין את התרחקות מעגל ה"שחקנים" בבורסה תוך כדי מחזורי עסקות "יפים", ביניהם נציגיהם של משקיעי חוץ, בעיקר ברכישות סלקטיביות.

נזיר אביההים גלמרש בן 20 מאזור הכפר מרגה באיזור ג'נין, נהרג ביום חמישי בנפילה ממקומה תעשיית באזור רמת פולג בנתניה.

שערי המניות ביום 22.6.95

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
ציקלון 1	6210	374			
ציקלון 5	3968	203			
קנבסטיין	6155	184			
תאת 1	601	4148	+34	+6.0	+11697
תאת 5	329	208928	+15	+4.8	+510851
תדאה	1383	27538	+78	+6.0	+77800
תדיראן	523	27786			
אי פי	860	31300			
תעש.אקשטן	391	87039	+1	+.3	+12741
אחים גולדס	200	34332			
מתאיקה 1	393	1339	-4	-1.0	-1576
מתאיקה 5	* 354	1178			
נגב קרמיקה	405	8571	+2	+.5	+5869
רשפים 1	1161	2768			
רשפים 5	927	18637			
מטלול 1	1245	3024	+42	+3.5	+2550
ליפסקי רשת	2283	2037	-89	-3.8	-3477
מקסימה 1	1158	1747	+3	+.3	+1686
מקסימה 5	1071	1354	+13	+1.2	+4646
מגן 1	1410	1304	-4	-.3	-704
מגן 5	1337		-27	-2.0	-2108
פריקלס	1965	14333	-10	-.5	-7673
קרס	6568				
קליין	526	5689			
תיא	1041	4921			
מקסולטר	* 582	3581	+4	+.7	+3599
* ביצוע חלקי 97.3%					
דפרון	2219	150	-22	-1.0	-597
מלט 85	462	1799	-1	-.2	-3531
קרול	1201	17041	-24	-2.0	-19171
תעל	32728	66			
אגרין 1	107	12330	+1	+.9	+15329
גולן	799	17900	-16	-2.0	-23158
חמישה יוד	326	1940	+6	+1.9	+7109
פז תן	538	14517			

חברות להשקעה ולאחזקות

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
אנייש	* 5952	484	+187	+3.2	+346
* ביצוע חלקי 83.8%					
אלגר	4652	1447			
אפריקה 0.1	362184	251	-5515	-1.5	-298
גחלת	6514	90	-167	-2.5	-3392
דנבאר 1	* 2954	1001	+161	+5.8	+2075
* ביצוע חלקי 92.0%					
דנבאר 5	2423	41299	+93	+4.0	+17642
חלפמן 01	79897	12			
אמפא	* 99332	12	+739	+.7	+17
* ביצוע חלקי 84.4%					
צבי אקרשטט 1	984	1723			
צבי אקרשטט 5	933	15262	-5	-.5	-16672
חירון 1	9254	450	-697	-7.0	-651
חירון 5	9272	363			
יצוא	1404	21909	-11	-.8	-14343
כלל ישר 50	7995	221			
מגור 01	2262	444	+108	+5.0	+2782
מגור 05	1954	815			
סהר השקעות	2003	258	+68	+3.5	+487
סמנות הספ	1014	700			
פז השקעות	7421	2563	-94	-1.3	-3087
פמה 01	1094	5170	+32	+3.0	+1064
כור 1.0	25345	14675	-192	-.8	-1894

חברות חיפושי נפט וגז

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
מגן 1	2509	15491			

מקבילה - חברות וסוכנויות ביטוח

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
הסנה	— הפסקת מסחר —				
י.מ.ק.ל	1096	3812	+16	+1.5	+1285
קפל	218	19465	-2	-.9	-9469
אלייטק	* 345	16306	+23	+7.1	+26756
* ביצוע חלקי 62.4%					
אלייטק	* 345	16306	+23	+7.1	+26756
* ביצוע חלקי 62.4%					
כלל מחשבים	12230	746	+470	+4.0	+1681
משב	466	78106	-5	-1.1	-39920

מקבילה — נדל"ן בינוי ופתוח

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
בריקר גת	1616	777	+137	+9.3	+960
דנבאר משא'	5074	2747	+75	+1.5	+2843
מליבו 1	832	4041	+8	+1.0	+20927
מליבו 5	840	14858	+16	+1.9	+181279
ליונשטין 1	917	2683			
עדי	6084	245	-156	-2.5	-420
אטאס	1499	45708	+40	+2.7	+26747
שמן	14025	551			
סופר	126	4923	-6	-4.9	-6923
פלינטן	615	1583	-6	-1.0	-5182
משאבות סלע	106	256229			
מ.ל.ט	1318	150			
גל תעש' 1	160	27489		-.3	-28109
תמן	* 2833	1733	+185	+10.0	+3419
* ביצוע חלקי 44.6%					

משתנים

מניה	שער	שינוי בנק'	שינוי ב-%	מחזור בשקלים
הבינלאומי	37504	-765	-2.0	84684
פי.בי.	46685	+116	+.2	474469
בזק	778	+8	+1.0	3966050
כלל סחר	784	-10	-1.2	35788
שופרסל'	5645	-14	-.2	202695
דלק	8817	-67	-.7	651148
אורים	3664	+27	+.7	879292
נכסים בנין	20861	-105	-.5	37455
הכשרת ישוב	961	-22	-2.2	230660
חב' כלכלית	991	+7	+.7	716488
מבני תעשיה	483	-1	-.2	969120
קרור הם 5	2105	-76	-3.5	50520
פולגת ב	266	+1	+.2	96480
אורדן	462	+2	+.5	423360
כלל אלקטרו	32538	-329	-1.0	716496
אלביט	24224	-183	-.7	1834387
אלרון	10206	-51	-.5	458469
אגן	4807			
טבע	108521	-820	-.7	4839953
ים המלח	877	-13	-1.5	525120
פטרוכימיים	1648	+12	+.7	1230939
תא"פ 1	1115			
מפעלי נייר	16081			
כלל תעשיות	1784	-27	-1.5	725634
אי די בי פת'	5349	-27	-.5	497709
אפריקה 1	343573	-4349	-1.2	165176
תלישראל 1	24715	+245	+1.0	451395
תלישראל 5	23833	+59	+.2	84083
מפעלים השק	8924	+44	+.5	268574
דיסק' השק'	20152	-307	-1.5	1071237
כלל ישר' 10	8034	-20	-.2	383922
פריון	10601	+79	+.7	192630
פז נפט	84	+7	+9.7	202350
יואל	126	+6	+5.0	465460
נפטא	498	+13	+2.7	374536

בנקים למשכנתאות

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
אדנים	376694		-3805	-1.0	-15
כרמל	651	6665	-8	-1.2	-7038
פיתוח ומשכ	20444	663			
משכן	35815	899			
עצמאות	74771	73	-187	-.2	-83
בינ"ל למשכ	43859	50			
טפחות מב ש	178359	2	-5991	-3.2	-17

מוסדות מימון ענפיים

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
שלמון	8997	1590	-91	-1.0	-1295
מוסד השק'	7347	1480	-227	-3.0	-2882
מרכ קבלן 5	1626	600	+74	+4.8	+6100
ליסינג	41780	105	-528	-1.3	-118

חברות וסוכנויות ביטוח

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
איילון בטוח	588	5015	-12	-2.0	-2836
הדר 1	* 817	16025	-10	-1.2	-33839
* ביצוע חלקי 94.4%					
הדר 5	774	1483	-18	-2.3	-14980
הפניקס 01	2680	7649			
הפניקס 05	2540	928	-127	-4.8	-2487
המסמודראל 1	* 1553	14			
המסמודראל 5	1479	1760			
מנורה 1	* 964	5057			
מנורה 5	909	898			
סהר ביטוח	650	3			
סקוריטס	* 1772	1586			
צור שמיר	99	323360			
ציון 5	10706 מ		-1190	-10.0	-612

מסחר ושרותים

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
יער	605	32367	-3	-.5	-14823
מאיר עזרא	1865	15279	-38	-2.8	-19880
קריסטל	1619	500	-16	-1.0	-2061
אמתא	1045	3789			
תל. מימון	* 3163	1840	+31	+1.0	+1846
* ביצוע חלקי 94.1%					
מגן	763	58378	-32	-4.0	-74545
גני הדר	237	4819			
מלונות דן	1860	4920	+23	+1.3	+6810
חוף אלמוג	1384	189	+20	+1.5	+5428
ים סוף	574	16563			
רי.סי.אל	781	4188	+19	+2.5	+17112
מלל	327	34362	-3	-.9	-9734
תים	* 2421	9185	+76	+3.2	+13869
* ביצוע חלקי 98.9%					

נדל"ן, בינוי, פיתוח וחקלאות

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
אלחב	1720	5049	+17	+1.0	+4582
ארזים	211	11035	-1	-.5	-6175
אלקון	1360	4853	+13	+1.0	+4397
בית הזהב	288				
ברנוביץ 1	* 879	3556	+21	+2.4	+3115
* ביצוע חלקי 95.1%					
ודעד 01	180	12670	-1	-.6	-18377
גב ים אגוח	176	18236	+1	+.6	+48501
יעקד 1	143 מ		-16	-10.0	-88544
ירדן	554	11450	+14	+2.6	+14138
ישפרו	2959	680			
ישראלום	2813	199			
ישרס 0.01	5984		-60	-1.0	-500
ישרס 0.05	* 5392	188			
כהן פיתוח	* 449	12840	+6	+1.4	+6131
* ביצוע חלקי 91.3%					
לוסיד 1	3582	2898			
מתם	2186	1294			
מאגרי בניה	3117	8400	+113	+3.8	+20375
מישאל	289	55335			
מנרב	10520	166	+155	+1.5	+166
ליפשיץ 5	146	36230	+12	+8.9	+217320
נאות אביב	1665	1989	-34	-2.8	-1594
נכס אזורים	583	11680	+6	+1.0	+26932
אזים טפר	13997	127			
קרדן 1	315	8509	-19	-5.7	-7910
קרדן 5	305	88042	-13	-4.1	-202774
קמור	386	15391	+18	+4.9	+19541
רוגובין 1	1306	2000	+50	+4.0	+2296
רוגובין 5	1281	2300	-26	-2.0	-6570
שיאנסית	1391	3801	-28	-2.0	-3624

חקלאות

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
מהדרין	16353	3028	-506	-3.0	-2446
גבעי הדרים	6813	548			
פרי אור	6663	71	-206	-3.0	-1360

חברות תעשיה

מניה	שער	מחזור במניות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	היצע/ביקוש
דובק ש	13549	654	+134	+1.0	+332
דובק מ	14059	182	+796	+6.0	+1582
עלכל 1	272	64912	-1	-.4	-18105
טמפו	1453	19016	-37	-2.5	-24094
מכפרסט	5845	1008	-104	-1.7	-1540
עלית 5	1310	77043	-23	-1.7	-61125
קרור הם 1	2306	1400	-29	-1.2	-2400
שלמה אגבל	10190	296			
ארגר	156	52682	-5	-3.1	-63009
אפיס	749	8791	+16	+2.2	+46292
ארגמן	451	3133			
דלתא גליל 3	1625	5454			
ויטלט 1	473	1505	-1	-.2	-4804
חדירן	18635	60			
זיקית 1	* 3823	200			
זיקית 5	3651	624			
לודזיה 1	1363	790			
לודזיה 4	1247	189			
פולגת א	265	29933	+1	+.4	+12968
פינטר	1959	2050			
סנרגה נבר	391	3081	-7	-1.8	-3941
תנודין	2457	107720	-76	-3.0	-61334
אורדן	462	194899	+2	+.4	+99017
אלומית	11270	35	-143	-1.3	-131
כבלים	1763	53178			
התכוף 1	382	1801	-1	-.3	-1151
התכוף 5	170	8600			
דיקה 1	1929	1082	+14	+.7	+546
דיקה 5	1761	5531	+4	+.2	+2765
כבלי ציון	476	10237	-10	-2.1	-24103
נחושתן 1	1078	1642	-11	-1.0	-2982
נחושתן 5	748	11218			
פקר פלדה	13973	2128			
קליל 1	2667	4571			
קליל 5	2583	3928			
ת.ברית	1061	28977	+11	+1.0	+9150
אלקו	9982	2563	+25	+.3	+504
אירית	278	32975	+9	+3.3	+130184
חליק	262 תב	2254			
ספקטרון 1	397	20384	+17	+4.5	+69517
פימטנג 1	9368	719	-467	-4.7	-852
פימטנג 5	7009	6048	+137	+2.0	+2213

ישראל וסין חתמו על שיתוף פעולה בנושא המים

מפעלים משותפים יוקמו בקרוב בסין

מאת חיים פיקרש, כתבר "יהצופה"

בלשכתו של שר החקלאות הישראלי, יעקב צור, נחתם הסכם לשיתוף פעולה בתחום המים בין ישראל וסין.

את הצד הסיני ייצג בחתימת השר הסיני למקורות מים, צ'ו יובנג. בטקס החתימה התגיני השתתפו גם נציג המים גרעון צור שאירח את סגן שר המים הסיני.

על פי ההסכם ישתפו שתי המדינות פעולה בטכנולוגיות הדשות של השקייה וחיסכון במים. סין, מתכוונת להשתמש בידע הישראלי להגדלה משמעותית של הקלאות השלחין ולהביא לתוספת של 50 מיליארד קוב מים בשנה.

עוד נקבע בהסכם ששתי המדינות ישתפו פעולה בפיתוח וניהול מקורות מים חדשים ופיתוח ענפי החקלאות באזורים צחיחים בסין.

במהלך שהותם של האורחים מסין נחתמו הסכמים מסחריים להקמת מפעלים בסין. בין אנשי העסקים שחתמו, היו – איש העסקים שאול אייזנברג ויוסי מימן. בכוונת חברת אייזנברג להקים בסין תחנות כוח הידראוליות כחלק מפרויקט השקייה הגדול של סין. חברת מרחב בבעלותו של יוסי מימן חתמה על הסכם להקמת מפעל ליצור שמן ויבוש ירקות בסין.

יו"ר השלטון המקומי: ערי הפיתוח ומגזרים אחרים זקוקים לנח"ל

יו"ר מרכז השלטון המקומי וראש עיריית כרמיאל, עדי אלדר, אמר ביום חמישי כי אם התנועה הקיבוצית ושליחיה בכנסת החליטו להותר על הנח"ל בקיבוצים, אין פירושו של דבר שהנח"ל איננו דרוש מאוד למיגזרים אחרים בחברה כמו, למשל, ערי הפיתוח.

בישיבה שהתקיימה במרכז השלטון המקומי בתל־אביב אמר ע. אלדר כי איש לא הוסמך לקבוע, כי צה"ל חדל להיות צבא העם. "אין כל ספק שהנח"ל הוא תרדהתגית של צבא העם. חייליו לא רק מתגרבים בהתיישבות. מזה 30 שנה הם גם פעילים בערי הפיתוח", הוסיף אלדר.

עוד אמר יו"ר השלטון המקומי כי ערי הפיתוח זקוקות מאוד לשירותם של מתנדבי הנח"ל בתחומי החינוך, קליטת העליה והנוער. אלדר קרא לכנסת ולממשלה לגנוז מיד את ההצעה לפרק את הנח"ל והדגיש, כי אם צעירים נפלאים אלה אינם רצויים עוד בקיבוצים, אין לחסל בהזדמנות זו את הנח"ל ויש להעבירו לערי הפיתוח ושיקלטו את כל גרעיני הנח"ל בשמחה ובהתלהבות.

פרוט שערים לקרנות — בנק המזרחי

שם קרן	מספר קרן	מחיר יהודה	מחיר פדיון	אחוז שינוי
אוורגרין מניות	5120779	113.40	112.92	-0.20
המרה	5120274	863.13	853.54	0.20
חלמיש	5120050	226.95	224.41	
לשם	5120076	1,106.52	1,094.11	-0.07
סלע	5120134	1,033.75	1,024.84	
עדית	5120175	3,030.51	2,995.49	-0.12
עמדה שלהבת	5120159	170.30	169.04	-0.20
עמדה כוללת	5120019	165.84	165.21	-0.08
עמדה משתנים	5120118	1,464.81	1,448.06	-0.26
עמדה אג"ח מדינה	5120092	885.29	877.50	-0.12
עמדה כר"ם	5120035	1,661.68	1,655.55	0.03
עמדה פז	5120431	132.79	131.31	
עמדה מעוף	5120498	146.13	144.84	-0.27
עמדה יצוא	5120597	65.94	65.14	-0.13
עמדה שני	5120555	77.89	77.40	-0.10
עמדה שנהב	5120654	76.13	75.68	0.31
צוק	5120373	259.20	257.92	0.03

אולפנא תורנית מודיעים
ישוב חשמונאים

דרוש

א. מרכז חינוכי – בתפקיד ניהולי

הכישורים: 1. בוגר מוסדות תורניים.
2. תואר אקדמי.
3. נסיון בתחום הנ"ל.

ב. מחנכות, מורים מקצועיים ולבורנטית בעלי תואר אקדמי ונסיון.

לפרטים: ד.ב. מודיעין ת.ד. 1515 טלפון 08-261585
מיקוד 73127 פקס 08-264051

בס"ד

הרבנות הראשית המועצה הדתית כפר־סבא

מכרז מס' 1/תשנ"ה

לתפקיד: 1. **רב שכונה** (עבור שכונות המזרחי, עליה וגאולים – יוצאי תימן)

2. **רב שכונה** עבור שכ' מזרחי א', חצרות הדר, מרכז – יוצאי אשכנז).

התנאים הדרושים:
א. הסמכה לרבנות.
ב. תעודת כשר לרב שכונה מהרבנות הראשית לישראל.
ג. כתב הסכמה מהרבנים הראשיים לכפ"ס.
ד. בקיאות במנהגי העדה.
ה. הרב יהיה חייב לקבוע את מגוריו במקום כהונתו.

הערות:
1. דרגת השכר תהיה בהתאם לתקן שיאושר לתפקיד ע"י המשרד לענייני דתות.
2. תנאי העסקה לפי הוראות הרבנים הראשיים והמועצה הדתית. ישנה גם אפשרות לתוספת תפקיד למועמד המתאים.
3. שאלון ופרטי המכרז ניתן לקבל במשרדי המועצה הדתית, רח' ויצמן 140 כפ"ס קומה ב'.
4. מועמדות בצירוף תולדות חיים, תעודות, המלצות ונסיון בתפקיד יש להגיש לפי הכתובת הנ"ל עד ליום חמישי, ח' תמוז תשנ"ה (6.7.95).

בכבוד רב

ד"ר עמנואל סלה – ראש המועצה הדתית

המכללה האקדמית יהודה ושומרון
קדומים - אריאל
מכון המחקר

יום עיון
יהודה ושומרון לאחר הסכמי אוסלו-קהיר

יום שלישי, כ"ט סיון תשנ"ה, 27 ביוני 1995
בקמפוס מכללת יהודה ושומרון באריאל

התכנית

9:30	פתיחה יו"ר: ד"ר יעקב אשל, מנהל מכון המחקר פרופ' יוסף בן-שלמה, אוניברסיטת תל-אביב יהודה ושומרון - ערש האומה העברית ותכלית קיום הציונות
10:15	מושב א': היבטים משפטיים יו"ר: ד"ר אשר מעוז, אוניברסיטת תל-אביב
11:45	מושב ב': היבטים בטחוניים יו"ר: מר אריה סתיו, מערכת "נתיב"
13:00	הפסקת צהרים
14:00	מושב ג': היבטים מדיניים יו"ר: פרופ' אלישע האס, אוניברסיטת בר-אילן
16:30	סיום

הסעה מאורגנת תעמוד לרשות המשתתפים מירושלים, תל-אביב, פתח-תקוה ונתניה. פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון 03-9065140

-הציבור מוזמן-

נופש משפחות אריאל
לציבור הדתי לאומי
בכפר סילבר / חוף אשקלון

הנופש כולל:
◄ 5 ארוחות ליום (בהשגחת הרבנות, משגיח צמוד במקום)
◄ טיולים משפחתיים כל יום באזור
◄ שחיה נפרדת בבריכה ענקית (פרטיות) ובחוף אשקלון
◄ רכיבה על סוסים
◄ סרטים למשפחה באולם ממוזג
◄ חוגים תורניים ומרצים אורחים
◄ לילדים - חוגי מחשב, אומנות וספורט

תאריך:
י"א באב (7.8) - ט"ו באב (11.8)

המחיר:
180 ש"ח למבוגר ללילה,
150 ש"ח לילד (עד גיל 12)

לפרטים והרשמה:
טל. 02-669540 (דינה)
פקס. 02-665113

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט
מינהל התרבות — האגף לתרבות תורנית

חודש המורשת היהודית
סיון - תשנ"ה

כמדי שנה מתקיימים במסגרת "חודש המורשת היהודית" שפע של אירועים הקשורים למורשת ולתרבות היהודית – בהגות ובמחשבה, בהלכה ובספרות, בהסטוריה, באמנות, במוסיקה...

שבוע ה' – מבחר אירועים

מיום ראשון, כ"ז בסיון תשנ"ה 25.6.95, שבוע אחרון ל"חודש המורשת היהודית"

יום שני, כ"ח בסיון תשנ"ה 26.6.95, טבריה, קרית שמואל, מרכז פדגוגי רח' ברוריה, שעה 10:00–16:00
יום עיון בנושא "מורשת הישוב":
הצגת פעילות ומחקרים, הארכיון והמוזיאון כאמצעים להנחלת מורשת הישוב. בהשתתפות ד"ר מאיר הילדסהיימר – המכון לחקר טבריה, מר דוד יהודה – מפקח ארצי למרכזים פדגוגיים, אריק לובובסקי – מנהל ארכיון יסוד המעלה, מר אורי מזר – מוזיאון יד לבנים. למידע נוסף טל': 06-940320.

יום שני, כ"ח בסיון תשנ"ה 26.6.95, אשקלון, רחבת יד לבנים, מול העירייה, שעה 20:00
פסטיבל ז'אז ורוק יהודי, בחסות ראש העיר בני וקנין, בהשתתפות הרב יוחנן פריד – מנהל האגף לתרבות תורנית, מר אלבם קאופמן – סגן ראש העיר, להקת "רבע לשבע", להקת יהודה גלנץ, להקת "רננה" עם איל סלע.

יום רביעי, ז' בתמוז תשנ"ה 5.7.95, תל–אביב, היכל התרבות, שעה 20.00
קונצרט חזנות "מזמור לדוד" לציון סיום "חודש המורשת היהודית".
במעמד הרב ישראל מאיר לאו הרב הראשי לישראל ומר רוני מילוא – ראש העיר תל–אביב יפו, בהשתתפות החזנים: דודו פישר, אהרון בן–שושן, חיים אדלר וישראל רנד. בליווי התזמורת הסמפונית תל–אביב ומקהלת בית הכנסת הגדול בתל–אביב, בניצוחו של מנשה לב–רן. הפסנתרן: ריימונד גולדשטיין. מנחה: ד"ר דוד אלכסנדר.
דברי ברכה: מר שמואל גפן – ראש המחלקה לתרבות תורנית בעירית תל–אביב.

מבחר אירועים מקומיים

יום ראשון, כ"ז בסיון תשנ"ה, 25.6.95, יקנעם עלית, היכל התרבות, שעה:19:00
ערב סרטים, ותיאטרון בשילוב סיפורי עם ישראל מהמסורת, ההווי והתרבות היהודית, עם השחקן יהויכין פרידלנדר.

יום שני, כ"ח בסיון תשנ"ה, 26.6.95 אופקים, מתנ"ס, שעה:21:00
חזיון אור–קולי בנושא "מורשת ההתיישבות".

יום שלישי, כ"ט בסיון תשנ"ה, 27.6.95

מועצה אזורית גדרות, בית ג'וברין, שעה:08:00
חז"ל והמרד הגדול–פעילות וסדנאות לילדים, "החברה להגנת הטבע" וקיבוץ בית ג'וברין.
למחרת, מופע "ניגון ואגדה" במרכז ותיקים, בשעה:18:30

מועצה אזורית מבואות החרמון, מושב אליפלט, שעה 20:00
תקשורת בהלכה, הרב בניהו ברונר

מועצה אזורית הר חברון, סוסיא, שעה:21:00
שירה שבלב, מופע של מוסיקה יהודית, עם דודו פישר

קרית מוצקין, בית התרבות ע"ש משה גושן, שד' קק"ל, שעה: 20:30
משבר התרבות המערבית באור היהדות והקולנוע, הקולנוען אילן גוב.

יום רביעי, ל' בסיון תשנ"ה, 28.6.95

הוד השרון, ממ"ד שילה, שעה:20:30
הסטוריה ומורשת העיר, יעקב פיינשטיין, ויצחק קדמי.

רחובות, מכון ויצמן, אולם ויקס, 20:00
ערב של מוסיקה יהודית–משירי הרב שלמה קרליבך ז"ל, מנהל מוסיקלי: מנשה לב–רן.

יום חמישי, א' בתמוז תשנ"ה, 29.6.95,

קרית ים, מתנ"ס, שעה: 19:00
סיום מסכת סנהדרין וחודש המורשת היהודית. דברי תורה מהרבנים המקומיים, תזמורת של הזמר והפייטן מרדכי בוזגלו.

תל–מונד, מתנ"ס, שעה:20:00
מסיבת ר"ח והרצאה בנושא פדיון שבויים, בהשתתפות שבוי לשעבר, משה חסן.

מוצאי שבת, ג' בתמוז תשנ"ה, 1.7.95 אריאל, מכון בר–מצווה, רח' שומרון 13 שעה: 21:00
החידון השנתי בנושא: "גאוני ישראל". מנחה: עמוס צודיאל – ראש המועצה הדתית.
עורך החידון: הרב אליהו אביעד – מפקח מחוז ירושלים, האגף לתרבות תורנית.

יום ראשון, ד' בתמוז תשנ"ה, 2.7.95

מועצה אזורית גליל עליון, מרכז האמנויות, בית החאן, קרית שמונה, שעה 21:00
ערב של מוסיקה יהודית בשירי הרב שלמה קרליבך ז"ל, לציון סיום "חודש המורשת היהודית", עם נגן הקלרינט מוטא ברלין והזמורתו.

ועוד ארועים בעשרות ישובים: ערבי ע ", חוגים, שיעורים קבועים...

הצטרפו לאלפי האזרחים, ותיקים וחדשים הנוטלים חלק באירועי החודש.
פרטים אצל מנהל המחלקה לתרבות תורנית בישוב ובמטה "חודש המורשת היהודית" במשרד החינוך בירושלים טל: 02-292988-90.

مكان الاصل

6 חודשי עבודות שירות לנערה שהורשעה בחטיפת קרן גרטלר

6 חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות ושנתיים מאסר על תנאי, נגזרו אתמול בבוקר בבית המשפט המחוזי בתל אביב על הנערה שהורשעה בכך שחטפה את קרן גרטלר, יחד עם אבי ספן ז"ל בחודש פברואר השנה.

כזכור טענה התביעה, כי הנערה ואבי ספן חטפו את החיילת קרן גרטלר מביתה בתל ברוך, במטרה לדרוש מהוריה תשלום כופר, בתמורה לשחרורה.

גרטלר נחטפה בתוך מכוניתה, סמוך לביתה, על ידי ספן, שלקח אותה לבית במגדיאל, שם הורדמה על ידו באמצעות כדור שינה.

תפקידה של הנאשמת מאותו זמן היה לשמור עליה עד שיודיע לה ספן שניתן לשחררה, כאשר בינתיים הוא עצמו, המשיך לבדו בביצוע הפשע של השגת הכופר, נטען.

בשלב מסויים, הודיע ספן לנאשמת שאם לא תשמע ממנו עד שעה מסויימת, "אז הכל נגמר". בשעה המסויימת, לאחר שלא שמעה מספן, שיחררה הנאשמת את גרטלר. ספן נהרג מאוחר יותר בקרב יריות עם המשטרה ברמת אביב.

השופט נתן עמית ציין בגזר הדין, כי הנערה הודתה בכל האישומים שיוחסו לה.

עוד קבע השופט, כי הנערה כבר נענשה חלקית במותו של שותפה לחטיפה, אותו העריצה וסרה למרותו, ללא עוררין, או כפי שכינה זאת הסניגור: "שפחה שלו".

השופט גם קבע, כי העבירה בוצעה כשהנאשמת היתה בגיל 16 ו־3 חודשים בלבד, ולמרות שהיא מפותחת מבחינה גופנית, לא התרשם השופט שהיא בוגרת דייה לגילה. השופט גם ציין את דעתו, כי "העבירה היא מאוד חריגה בנסיבותיה ואין כל סיכון שתחזור על עצמה".

כאמור, נגזרו על הנערה 6 חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות ושנתיים תנאי על תנאי לשלוש שנים. עוד קבע השופט, כי היא תהיה בפיקוח שרות המבחן.

מכון למחשבים בישיבת חורב בירושלים

בישיבת חורב נחנך מכון חדש למחשבים על שם מאיר מאקס מונזובסקי ורעיתו רבקה גיטל מאבה ז"ל.

משפחת מונזובסקי החליטה להקים את המכון בישיבת חורב כדי לסייע לתלמידי הישיבה להתקדם בלימודים בעידן המחשבים.

שערים יציגים ל־22.6.95

סל המטבעות	3.4733
דולר ארה"ב	2.9670
מארק גרמני	2.1442
לירה שטרלינג	4.7741
פרנק צרפתי	0.6117
ין יפני (100)	3.5284
גילדן הולנדי	1.9157
פרנק שוויצרי	2.5948
כתר שבדי	0.4105
כתר נורבגי	0.4809
כתר דני	0.5484
מארק פיני	0.6961
דולר קנדי	2.1512
דולר אוסטרלי	2.1394
רנד דר' אפריקני	0.8149
פרנק בלגי (10)	1.0440
שילינג אוסטרי (10)	3.0507
לירה איטלקית (1000)	1.8242
לירה אירית	4.8629
פזטה ספרדית (100)	2.4635
יחידת מטבע אירופית	3.9587
דינר ירדני (שטרי כסף)	4.3170
לירה לבנונית (10)	0.0183
לירה מצרית (שטרי כסף)	0.9198

אמונה

"אמונה" סניף תל־אביב

יום שבת

פרשת שבוע המשך שינקין המערכה 40 תל־אביב המרצה: מר שמחה גוטליב.

פרשת שבוע במנין הנוער הדתי קרית שלום המרצה: הרבנית סגל.

פרשת שבוע בשעה 12.00 בצהרים בבית משפחת עוזי רח' הבושם 16 תל־אביב.

יום שלישי

הרב הדר יוסף בשעה 8.30 בערב בבית הכנסת אליהו הנביא רח' קהלת להרג' 54 תל־אביב. המרצה הגב' מרים דור.

ביהכ"נ "בילו" תל־אביב

בבית הכנסת לתלמידים "בילו" בתל־אביב, השבת, שבת מברכין, יעבור לפני התיבה חזן העיר, הרב חיים אדלר שליט"א.

אישים ומוסדות

● בישיבת מרכז־הרב בירושלים הוכנס בבריתו של אברהם אבינו ע"ה יצחק מאיר בן לר' אביחי ונעה בנרתי נכד להרב יצחק מאיר האיתן ז"ל ותיבלח"ט רבורה האיתן ולר' נח בנרתי מרחובות. בברכות התכבדו הסבים הר"ד הרצברג והר"ד פינטוך. הברך בימול ע"י ר' אליעזר שוחט על ברכיו של ראש הישיבה הרב אברהם כהנא שפירא שליט"א.

לישיבה תיכונית במחוז ת"א
דרושים
מורים/ות
לחט"ב ולתיכון
במקצועות הבאים: **אנגלית, של"ת, מחשבת ישראל, ערבית, פיזיקה**
נא לפנות בדחיפות בצרוף קורות חיים
לת.ד. 10291 ר"ג מיקוד 52002

ב"ה
למרכז התורני טכנולוגי במושב נחלים
דרוש לשנת הלמודים תשנ"ו
רב המרכז
בוגר ישיבת הסדר
עם השכלה תורנית גבוהה
יועדפו בעלי נסיון בעבודה עם נוער בפנימיה
פרטים בטלפון 03־9329338
בימים א'־ה' בין השעות 8.00־15.00

ב"ה
לחטיבת ביניים ישיבתית במרכז הארץ
דרושים
★ ר"מ – מחנך כתה
★ מורה למחשבים
★ מורה למתמטיקה
★ מורה לביולוגיה
לפנות בכתב לת.ד. 18198 תל אביב

ערוץ 7 מתפצל!
חלוץ התקשורת החיובית
מתרחב ומתפצל לשני ערוצים.

ערוץ 7 ארצי
הערוץ הותיק והאהוד בישראל, שירים עבריים, מוסיקה חסידית, אקטואליה, חדר חדשות אינטראקטיבי, רדיו שמדבר אמת.

ערוץ 7 תורני
האח הצעיר והמבטיח של רשת 7, ערוץ 7 התורני על טהרת הקודש, מוסיקה חסידית, מזרחית מהמקורות ושעורי תורה במשך כל היום.

ערוץ 7 שומעים אחרת!
03-5625550

מחנה אריאל
מחנה קיץ בסגנון אמריקאי "SLEEP-AWAY"

ללימודי אנגלית בכיף
בשילוב מחנה קיץ ובוס טיולים
לגילאי כיתות ג' – י"א

התוכנית:
חצי יום: מסלול לימודי אנגלית ע"י מורה מוסמך כולל שיעור תורני וטיולים מיוחדים.
חצי יום: פעילות מלאה של מחנה קיץ, עם חברת אמריקאים וישראלים דוברי אנגלית.
◄ שחיה נפרדת
◄ ספורט / טניס
◄ חוגים במחשבים
◄ אומנות קרמיקה
◄ ריקודי עם ועוד

האתר:
כפר סילבר, על יד אשקלון
תאריכי הקייטנה:
מחזור א' - 25 ליולי -3 לאוגוסט
מחזור ב' - 3 לאוגוסט-14 לאוגוסט
מחיר למחזור 1200 ש"ח
הדרך הטובה לנצל את חופשת הקיץ ללימודים ופעילות!
לפרטים: דינה אנגסטרייך
טל': 669540, פקס: 02-665113
המחנה מנוהל ע"י חברה פרטית, דתית לאומית, בלי כל קשר למפלגה או תנועה.

עקיבא טורס
AKIVA TOURS
בס"ד

השתדלנו למענכם!
כשר למהדרין
מעתה תוכלו שוב להנות מחופשה
באתר המפורסם ביותר במזרח אירופה
עם שהייה בבית מלון מפואר
ומסעדה כשרה למהדרין - במקום.
המחיר: החל מ- $1399 לשבוע
לאדם בחדר זוגי - חצי פנסיון.
המחיר כולל: כרטיס טיסה, טיפולים רפואיים, בטוח רפואי, מסי נמל, הסעות מבח. ועוד.
הטיסה לקרלסבאד בכל יום ה' (בחודשי הקיץ)
מספר המקומות מוגבל!
פרטים והרשמה:
במשרדי "עקיבא טורס" רח' ר' עקיבא 106 בני ברק,
בשעות: 18.00 - 9.00 טל: 03־5709141 פקס: 03־6193765

לוח הצפה
התקשרות בחברות ואמינות

דירות למכירה ולהשכרה - בכלי

● 4 חדרים חדשה משה"ב כפר סבא להתיים מטבח משופר חניה מקורה גדולה טלפון 03־5704296.

● בבבול ביבריית 3 + פוטנציאל + מעלית + נוף 170,000 $ מיידי!!! 03־6771940

● בק. הרצוג ביב 3.5 חדרים, משקעת ומטופחת!! קוק, 170,000 $ "איגוד הגולף" 03־6771940

דרושים

● לאגודת שי בני/ות נוער בתופשה להתרמה בבתים, תנאים מצויינים למתאימים/ות 6511677 02־6511666 רק בין 10.00–13.00 ו־18.00־21.00.

● למרכז מכירות הודי בבני־ברק ודרושות עובדות למכירה במחלקת הלבשה ובצעצועים בין השעות 9.30־14.30 לפנה"צ או בין השעות 16.00־21.30 אחה"צ. המעוניינות נא לשלוח פרטים גיל וקורות חיים עבור משאבי אדם רח' הרב קוק 11 בני ברק.

הצעות עבודה

● לצרכניה הדתית בבני ברק דרושים עובדים לארגון, סדר ותכנון – במשרה מלאה בין השעות 18.00־9.00. המעוניינים נא לשלוח פרטים גיל וקורות חיים עבור משאבי אדם רח' הרב קוק 11 בני ברק.

● איש/ת מכירות 27־50 לאופטיקה רצוי נסיון 02־255719 13.00–13.30

שידוכים

● דתית נאה אנטליגנטית ואנושית 52 גרושה בלי ילדים ברמה עד 65 ת.ד. 5473 הרצליה.

הפתעה!
מיטב דגמי חו"ל
כמוהן לא ראיתן
במכירות
ברחוב הפסגה 59 בית וגן
במוצ"ש ובמשך השבוע
בשעות הערב.

מגן דוד

אופקים 07־274767, אור־יהודה 03־9311111, אזור 03־9642333, אילת 07־372333, אריאל 03־9366111, אשדוד 08־551333, אשכול/צוחר 07־274767, אשקלון 08־551333, באר־שבע 07־274767, בית־שאן 06־553333, בית־שמש 02־523133, בני־ברק 03־5793333, בת־ים 03־9642333, גבעתיים 03־5793333, גבעת־שמואל 03־9311111, דימונה 07־559333, הרצליה 03־9311111, זכרון־יעקב 09־623333, חדרה 09־623333, חולון 03־9642333, חיפה 04־512233, הגליל־גלילית 06־790111, טבריה 06־790111, יבנה 08־451333, יהוד 03־5460111, יקנעם 04־512233, ירוחם 07־559333, ירושלים 02־523133, כפר־סבא 03־9311111, כרמיאל 04־912333, לוד 03־9642333, מגדל־העמק 06־553333, מעלות 04־912333, מצפה־רמון 07־586058, נהריה 04־912333, נוף הדר 07־957222, נצרת־עילית 06־553333, נתיבות 07־274767, נתניה 09־623333, עכו 04־912333, עפולה 06־553333, ערד 07־559333, פתח־תקוה 03־9311111, צפת 06־790111, קצרין 06־790111, קריית־אונו 03־9311111, קריית־גת 08־551333, קריית־טבעון 04־512233, קריית־מוצקין 04־512233, קריית־מלאכי 08־551333, קרני־שומרון 09־929222, קריית־שמונה 06־944334, ראשון־לציון 03־9642333, ראש־פינה 06־790111, רחובות 03־9642333, רמלה 08־9642333, רמת־גן 03־5793333, רמת־השרון 03־9311111, רעננה 03־9311111, שדרות 08־551333, תל־אביב 03־5460111.

מרום – מוקד רפואי לטיפול מיידי בשעות הערב והלילה

רופא ילדים, פנימי, כירורג, רנטגן, מעבדות, מ־7 בערב עד חצות.

"מעייני־הישועה", רח' שרת 17 בני־ברק, טל' 5771111.

מוכר ע"י כל קופות החולים.

עזרה ראשונה לטיפול בשיניים

מוקד לעזרה ראשונה של הסתדרות רופאי שיניים, פתוח 24 שעות ביממה: 177־022־3773.

ב"ה

"פרויקה"
היכרויות למשכילים/ות
בוגרי/ות בני עקיבא ומסורתיים מכל הגילאים
03/5782415

ב"ה
לישיבה תיכונית במרכז הארץ
דרושים
★ **מנהל פנימיה**
★ **מדריכים לפנימיה**
בוגרי ישיבות הסדר ● רווקים יתרון
● בעלי יוזמה ונסיון
תנאים טובים למתאימים
לפנות בכתב לת.ד. 18198 תל אביב

מגדלי שאול
לגור ברמה גבוהה בירושלים

מגדלי שאול, פרוייקט מגורים יוקרתי לציבור הדתי, נבנה במתחם החדש של גבעת שאול בסמוך לקרית משה והר נוף. מיקומו האידיאלי, השרותים המפותחים ורמת האוכלוסיה במקום הופכים את מגדלי שאול למקום טוב לגור בו וגם השקעה מוצלחת לעתיד.

"מגדלי שאול"
החברה שבנתה את גן העיר בת"א

מגדלי שאול נבנה ע"י חברת מ. שכטר, חברה שהוכיחה את עצמה בתכנון והקמת פרוייקטים יוקרתיים ויחודיים כדוגמת גן העיר בת"א, אחד הבנינים היוקרתיים והגדולים ביותר בארץ. את ההצלחה הזאת מעתיקים עכשיו לירושלים.

כל בנוין פרוייקט יוקרה באור

הדירות במגדלי שאול תוכננו בידי מיטב אנשי המקצוע. המפרט הטכני עשיר ויוקרתי, כולל ביזוד מעולה וחלונות טרמיים, מעליות שבת, ריצוף שיש, הסקה פרטית, יחידת הורים, חניה פרטית, גימור מושלם ועוד.

מגדלי שאול מציעה לכם
בית איכותי ברמת חוץ לארץ - בירושלים!

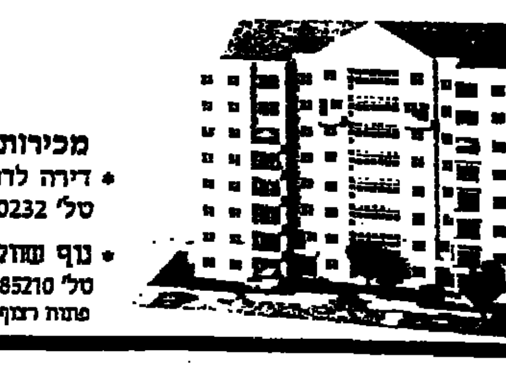

"אור ציון"
איכלוס שלב א'
פברואר 96

מכירות:
* דירה לדוגמא באתר טל' 02-6540232
* נוף שווק נדל"ן, טל' 385210, 02-375161
פתוח רצוף 10.00 - 20.00

יזם וקבלן
חברת מ. שכטר בע"מ

שערי חליפין במט"ח
בנק המזרחי

שערי קניה מכירה של בנקנוטים, העברות במטבע חוץ ליום 22.6.95, עד למחרת בשעה 12.30. לעסקות בדולרים עד לסך 1,000 דולר וביתר המטבעות עד שווי 500 דולר יהיו כמפורט להלן:

בנוסף לשערים דלהלן יש לגבות עמלה בשיעור של 0.75%

המדינה	המטבע	יח'	שער קניה (צ'קים והעברות)	שער מכירה (צ'קים והעברות)	שער קניה (בנקנוטים)	שער מכירה (בנקנוטים)
ארה"ב	דולר	1	2.9417	2.9862	2.8900	3.0300
בריטניה	לישט	1	4.7287	4.8003	4.6400	4.8700
שוודיה	כתר	1	0.4077	0.4139	0.4000	0.4200
שוויץ	פרנק	1	2.5714	2.6103	2.5200	2.6500
קנדה	דולר	1	2.1316	2.1639	2.0900	2.2000
פינלנד	מארק	1	0.6905	0.7010	0.6700	0.7100
גרמניה	מארק	1	2.1239	2.1561	2.0800	2.1900
דנמרק	כתר	1	0.5442	0.5524	0.5300	0.5600
הולנד	גולדן	1	1.8990	1.9278	1.8600	1.9600
איטליה	לירה	1000	1.8086	1.8360	1.7700	1.8600
אוסטרליה	דולר	1	2.1224	2.1545	2.0800	2.1900
אוסטריה	שילינג	10	3.0248	3.0706	2.9700	3.1200
צרפת	פרנק	1	0.6072	0.6165	0.5900	0.6300
נורווגיה	כתר	1	0.4769	0.4841	0.4600	0.4900
יפאן	ין	100	3.4999	3.5529	3.4300	3.6000

בתי מרקחת

יום שישי

תל אביב: פאר מרקט, יהודה הימית 61 יפו, 6822973; כבר מילאנו, יהודה המכבי 1, 6042308.

ירושלים: קופ"ח הכללית, אביגדורי 3, 706660.

בני ברק: פינצי, חיבת ציון 43 ר"ג 6182821.

חולון: גני בתי־ים, הנביאים 3 בת־ים 5515671.

נתניה: הנשיא, שד' ויצמן 36, 823639.

פתח־תקוה: סופר פארם, חובבי ציון, רח' חובבי ציון 23, 9303191.

שבת

תל־אביב: גרוס, שינקין 27 5284791; בס פרישמן 66, 5237326.

ירושלים: ארנונה, לייב יפה 9 731901.

בני ברק: עליה, קרינצי 2 ר"ג 6722840.

חולון: גני בתי־ים, הנביאים 3 בת־ים 5515671.

נתניה: קניון השרון, רח' הרצל 617766.

פתח־תקוה: אסותא, רח' ברון הירש 21 9311710.

מוצאי שבת

תל אביב: גרוס, שינקין 27 5284791; בס, פרישמן 66 5237326.

ירושלים: סנטר פארם, יד חרוצים 20, 731475.

בתי חולים

יום שישי

ירושלים

שערי צדק (פנימית, ילדים), הדסה עין כרם (כירורגית, אורטופדית, נשים, עיניים, א.א.ג.).

תל־אביב והמרכז

שיבא (כל המחלקות), בילינסון (כל המחלקות), איכילוב (כל המחלקות), וולפסון (כל המחלקות), אסף הרופא (כל המחלקות).

שבת

ירושלים

הדסה עין כרם (פנימית, כירורגית, אורטופדית, א.א.ג.), ביקור חולים (נשים, ילדים), שערי צדק (עיניים).

תל־אביב והמרכז

שיבא (כל המחלקות), בילינסון (כל המחלקות), וולפסון (כל המחלקות), אסף הרופא (כל המחלקות), איכילוב (כל המחלקות).

שישי – שבת

רדיו

יום ששי

ערוץ 7

06.30 עולת הבוקר; 07.00 משנה יומית; 08.00 פנת הלכה; 09.00 דיקטן של אדיר; 10.00 מר רב שילנסקי; 11.00 הרב הראשי; 12.00 שפע בשבע; 13.00 אבי ראט; 13.30 עוז לילדים; 14.00 לקראת שבת; 15.00 הראשון לציון; 16.00 סיום שידורים.

קול המוסיקה

06.06 שחרית מוסיקלית; 09.05 קונצרט בוקר; 12.00 צעירים במרכז; 14.05 שבוע בתזמורת; 14.06 לקראת שבת – ניגון ונגינה; 16.00 לבקשתכם; 18.00 דור הזהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות.

רשת א'

06.06 שירים עבריים; 08.05 בינו לבינה; 09.05 פרשיות; 10.05 יש עצה; 11.05 הירושלמים; 12.05 ישראל 95; 14.05 בראש צעיר; 14.55 בימת שיר; 15.05 קבלת שבת פרשת קרח; 16.05 אמנות באלף; 17.05 ורדידומה; 18.05 המוסף לספרות.

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה; 09.05 מה יהיה; 11.05 שירים עבריים; 12.05 בוצי היום; 13.05 בוצי היום; 13.15 משעל בשישי; 15.05 הודעה על זמני הדלקת הנרות – פרשת קרח; 15.06 עתונות חוץ; 15.30 דו"ח שבועי; 16.05 שירים; 17.05 פניני שבת; 18.05 ליל שבת.

רשת ג'

06.06 מעורב ישראלי; 08.05 שבעים שמונים; 10.05 אגן הים התיכון; 13.05 צפיחית בדבש; 15.05 לפנות ערב; 17.05 כאן שם ובכל מקום.

מוצאי שבת

ערוץ 7

20.00 על גבול האור; 21.00 הרב הראשי; 22.00 תרבות ארוח; 23.00 הרב שלמה אבינר.

קול המוסיקה

21.00 אופרה.

רשת א'

21.05 קפה ראשון; 22.05 מלווה מלכה; 23.05 שירים עבריים.

רשת ב'

21.05 שירים עבריים; 22.05 השבוע; 23.05 סיבוב בלילה; 00.05 יומן הצות; 00.15 סיבוב בלילה; 01.05 לתוך הלילה; 05.05 אור ראשון.

רשת ג'

21.05 פזמונהמון; 22.05 בזמן האחרון; 23.05 הכל ג'אז; 00.05 רוקנצרט.

טלויזיה

יום ששי

החינוכית

08.00 מבוגרים בארץ הפלאות; 08.30 כבוד המשפחה; 09.00 סרט קולנוע; 10.35 אבא לעניין; 11.10 תרבות סונות; 12.00 בחזרה לסמוקר; 13.00 ומבינים; 13.25 קשר משפחתי; 14.00 קונצרטים לצעירים; 16.00 מוסף המוספים של ערב חרש.

הערוץ הראשון

06.30 חדשות בעברית – מבזק; 06.31 מהדורת חדשות בערבית; 06.45 האוטובוסים מהמאדים; 06.55 בולי; 07.00 בוקר טוב ישראל; 15.00 קליידוסקופ; 15.30 מבראשית; 16.00 שידורי הטלוויזיה; 16.30 החדשות באנגלית; 16.40 רובוידוי; 17.10 על המרקע; 17.20 סרט ערבי.

ערוץ 2

08.00 מקום קטן; 08.30 מבחן בד; 09.30 חמסה וחמישה; 10.00 מסאריא; 10.25 בנייה על; 10.55 שישי סרט; 12.25 תעלומת הגופה המהלכת; 13.00 מבחן הספורט העולמי של ג'ילט; 13.30 בראש בריא; 14.00 השבוע; 14.30 גבריאלה; 16.05 היפים האמיצים; 17.00 הורשות; 17.05 חוף פרדיס; 17.35 זה זה; 18.25 פאפא.

מוצאי שבת

הערוץ הראשון

21.00 מוצ"ש בקולנוע; 22.25 מחיר לחזור; 22.55 חדשות; 23.00 קלידוסקופ; 23.50 יומן אליפות אירופה בכדורסל; 00.20 פסוקו של יום.

ערוץ 2

21.05 ניחה; 22.00 לידי נין; 24.18 אינטראקטיב TV; 24.48 בארבע עיניים עם קוני צ'אנג; 01.20 שיר בלילה.

מדם
אופנה לארועים מיוחדים
רבי עקיבא 90 ב"ב
הגיעו דגמי קיץ חדישים מחו"ל

הצופה
עיתון יומי
HATZOFE
DAILY

המו"ל: הצופה בע"מ
עורך: משה אישון; מנכ"ל: נתן אשל; מערכת ומנהלה: תל־אביב, רח' המסגר 66, טל' 5622951, ת"ד 2045; חשבון בנק הדואר: 4411449; פקסימיליה: טל' 5621502; סניף ירושלים: רח' בן־יהודה 3, ת"ד 1148, טל' 02־234910; סניף חיפה: רח' ארלוזורוב 1, טל' 04־663628, בשרב 04־717145.
מקבי משפחה 2.00 בבוקר 04־717145
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולסגנונן

שוחט: אין להמשיך שעבוד המשק הישראלי לתקציב הביטחון

אמר כי במציאות של שלום במזרח התיכון, הוא מצפה, כי תקציב הביטחון, מתוך התוצר הלאומי הגולמי יקטן וילך

אי אפשר לראות את המשק הישראלי כמשיך להיות משועבד לתקציבי הביטחון בהיקפים הקיימים כל זאת תוך הקניית ביטחון מידבי לתושבי מדינת ישראל, כך אמר ביום חמישי שר האוצר אברהם שוחט בכנס ראשי המשק שנערך בקיסריה.

שר האוצר הוסיף, כי בראייה ארוכת טווח ובמציאות של שלום במזרח התיכון, הוא מצפה, כי תקציב הביטחון, מתוך התוצר הלאומי הגולמי, יקטן וילך. ביחד עם זאת, הזכיר השר שוחט, כי תקציב שנת 1996 יתאפיין בשתי מטלות מיוחדות וחן, מימון היערכות צה"ל בשטחים וביצוע תקציב המדינה, תוך כדי שנת בחירות.

הוא הדגיש, כי להסדרי השלום עם הפלשתינים עלות תקציבית כבדה ביותר. שוחט גם הזכיר את העלות שיטיל על תקציב המדינה הסכם אפשרי עם סוריה.

בנוגע לשנת הבחירות 1996 אמר שוחט, כי "חלק מחברי הכנסת הרוצים להבחר, נוהגים לעיתים בחוסר אחריות ציבורית". כזכור, פירסם משרד האוצר נתונים לפיהם יעלו למדינה הצעות החוק הפרטיות, הנמצאות כרגע על שולחן הכנסת, יותר ממיליארד ש"ח.

שר האוצר הוסיף, כי "הסקטור המוביל את המשק יהיה גם בעתיד הצבא במיוחד בתעשיות המבוססות את יתרון המוח והיכולת הטכנולוגית הישראלית". הוא הטעים, כי למרות קשיי התקציב בשנת 1996, ימשיך משרדו בעידוד התקציב לטובת השכלה גבוהה.

מזרח אירופה
14 יום באוירה דתית

הונגריה ● הרי טטרה ● סלובקיה ●
צ'כיה ● אוסטריה

י"ד – כ"ז אב (23 – 10 באוגוסט)
כשר ★ מדריך שומר מצוות ★ $ 1300
כולל טיסת אל-על ושרותי קרקע
(אפשרות לתשלומים)

ביצוע: "את אור" – סוס מולטי טורס
פרטים והרשמה: רחל שפירא 02-6528410

הסתדרות הפועל המזרחי
בתי אבות תפארת בנים

למר **דב דומברוביץ** ורעיתו
יו"ר המועצה הדתית נתניה

מזל טוב ואיחולים לבביים
לרגל הכנס הבן

יעקב מנחם – כ"י לעול המצוות
תזכו בע"ה לרוות ממנו רוב אושר ונחת

ההנהלה
רפאל בר-נתן יו"ר

חשיבה חיובית

לשיפור ולהצלחה
בכל תחומי החיים
בהנחיית **חנה כהן**
טל' 03-5338355
סדנאות וקלטות
הרצאת מבוא
ח' תמוז 6/7/95 ב-20.00
בביהכ"נ איחוד שיבת ציון
רח' בן יהודה 86 תל אביב

המפלגה הדתית לאומית
סניף קרית אונו

לד"ר **יצחק ושדי** הי"ו
לרגל היבחרך
כיו"ר המועצה הדתית בת ים

יהי ה' עמך ויזכך להיות לעזר ולאחיסמך לרבני עירך בהאדרת התורה והפצת מאור הדת בבתים

אברהם בדיחי יו"ר מועצת הסניף
וחברי הסניף

בס"ד
תלמוד תורה עצמונה
מושב בני עצמון ד.נ. חוף עזה מיקוד: 79794 טל. 07-847691

ל"תלמוד תורה" עצמונה שבגוש קטיף
דרושים לשנה"ל תשנ"ו:
מורה לעברית
מורה לחשבון
מורה לטבע וידיעת הארץ
לפנות בטל' 07-847691 בפקס: 07-847058

אלפי נהגים בתחרות "הגה הזהב 1995"

המינהל לבטיחות בדרכים מתכוון לקיים תחרות זו מידי שנה

4000 נהגי משאיות ואוטובוסים משתתפים בתחרות "הגה הזהב – 1995"

תחרות החברה המצטיינת בבטיחות בדרכים תחת הסיסמא "הגה הזהב 1995", נפתחה ביום חמישי בטקס שנערך במרכז האירועים "פארק", בתל אביב.

במעמד השתתפו שר התחבורה ישראל קיסר, יו"ר מועצת המובילים המסיעים, דוד שביט, הנהלת מועצת המובילים והמסיעים ונציגי חברות ההובלה וההסעים הפרטיים המשתתפות בתחרות.

לתחרות נרשמו כ-100 חברות הובלה והסעים מרחבי הארץ שיחולקו לקבוצות של חברות מ-10 עד 40 כלי רכב וחברות שבהן למעלה מ-41 כלי רכב.

המבצע נערך בשיתוף מועצת המובילים והמסיעים בישראל ואיגוד קציני בטיחות מקצועיים בתעבורה. בכוונת המינהל לבטיחות בדרכים להפוך תחרות זו לקבועה.

מטרת התחרות היא להגביר את רמת הבטיחות בנהיגה בקרב נהגי החברות, תמיכה, סיוע וחיזוק קציני הבטיחות בחברה, לעודד נהיגה בטוחה על פי הכללים ולשפר את רמת אחזקת הרכב ומכלול הבטיחות.

מרכז זלמן שזר
לתולדות ישראל

ספרים חדשים
- ★ **הישיבה הליטאית בהתהוותה**, מאת שאול שטמפפר
- ★ **יהודה החשמונאית בעולם ההלניסטי**, מאת מנחם שטרן
- ★ **השכלה והיסטוריה – תולדותיה של הכרת-עבר יהודית מודרנית**, מאת שמואל פיינר
- ★ **הקהילה היהודית בארץ ישראל בתקופת המשנה והתלמוד**, מאת זאב ספראי.

הספרים ניתנים לרכישה בחנויות הספרים המובחרות ובמרכז זלמן שזר.

רשב"א 22, ת.ד. 4179 ירושלים 91041
טלפון 669464, 637171

בס"ד
השנה – חופשת הקיץ
רק במלון החוף אשקלון! מלון החוף אשקלון
*** חבילות נופש במחירים נוחים**
לחודשים יולי, אוגוסט
שבת חתן! בר מצוה! אירוע משפחתי!
זאת האוירה הנעימה והמשפחתית בשילוב של מחיר מתאים
השגחה רבנות אשקלון כשר

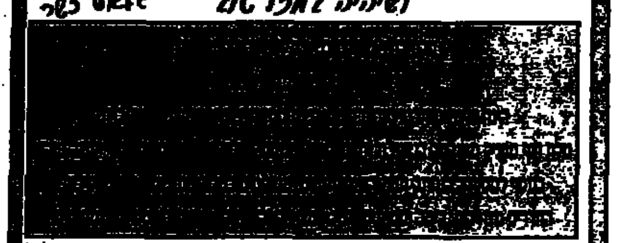

* מחירים מפתיעים * הנחה לילדים
* אפשרות לתשלומים
חצי פנסיון 165 שקלים לאדם ללילה
להזמנות נא לפנות למלון החוף 07-735111
לקבוצות נא לפנות למנהל המכירות (דוד)
ביום 02-529829, בערב 02-536573

דרוש שליח
ל"עזרא" באנגליה

מעל גיל 25, בעל נסיון בפעילות בתנועת נוער, רצוי בוגר ישיבת הסדר, נשוי. היציאה בסוף הקיץ, לשנתיים, במסגרת הסוכנות.
לפנות בדחיפות ליצחק הילדסהיימר, טלפון 03-5249179 או 03-5242128, גם בשעות הערב.

לוח ומסחריות	קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה	**הצופה**
בחיוג חינם!	177-022-9977

בס"ד סיון תשנ"ה
ישיבת קייפטאון
דרום אפריקה

הצטרפו למהפך בדרום אפריקה
הזדמנות ייחודית לשלב
שליחות חינוכית יהודית ענפה בקהילה
– עם המשך לימודים ישיבתיים גבוהים
המעוניינים להצטרף בשנה"ל נא להתקשר לעודד
בוקר: 02-6555266 ערב: 02-436088

תנחומים

לבית הרב **שאול ישראלי** זצוק"ל
ששימש שנים רבות ריש כלה
הזדמנות התורנית המרכזית בבית הארחה שלנו.
בהרמת קרן התורה, בזקיפות קומה לאומית
ובירושת הארץ ובנינה נתנהם.

הנהלת בית הארחה
ניר-עציון

אוניברסיטת בר אילן
פרוייקט השו"ת
משתתפים באבלו של חברנו לעבודה
ראש צוות תוכנה
שמואל לוי ומשפחתו
על פטירת **ראש המשפחה** הזקן ז"ל
בנחמת ציון וירושלים תנוחמו
ולא תוסיפו לדאבה עוד.

אוניברסיטת בר אילן
המכון הגבוה לתורה ע"ש לודוויג ז"ל ואריקה יסלזון
עם כל בית ישראל אנו מבכים הסתלקותו של הגאון הגדול
מרביץ תורה ועמוד ההוראה
הרב **שאול ישראלי** זצ"ל
ראש ישיבת מרכז הרב וחבר בית הדין הגדול
ושולחים תנחומינו למשפחה האבלה
הנהלת המכון
ר"מי המכון ותלמידיו

לתלמוד תורה בירושלים
דרושים
מורים ללימודי קודש
לשעות אחה"צ
02-273322 – מנהל

★

דרושים
לבית ספר יסודי
תורני ברעננה
מחנכות ומלמדים
טלפון
09-7719255
09-421901

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
ר' **ברוך שיין** ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ולהתפלל לעילוי נשמתו
ביום רביעי ל' בסיון תשנ"ה (28.6.95)
בבית העלמין בקרית-שאול בשעה 17.30.
המשפחה

אמונה
יחד עם כל בית ישראל
אנו מתאבלות על
הסתלקותו של
אי גברא קדישא
מרן הגאון רבי **שאול ישראלי** זצ"ל
איש אשכולות מגדולי פוסקי הדור
ומגדלור לתורה אהבת העם והארץ
המקום ינחם את המשפחה האבלה
ולא יוסיפו לדאבה עוד.
יהודית היבנר – יו"ר אמונה תאד"ל
וחברות ההנהלה הארצית

חן הצפון
פתח תקוה
שלב ב'
שכונת מגורים לציבור הדתי

בסביבה כפרית רגועה, במקום שכיף לגדל ילדים, אתם יכולים להגשים חלום של שנים.
לגור בדירה יוקרתית ומרווחת ולהיות חלק מקהילה דתית איכותית.
להנות משפע היתרונות שמציעה לכם כפר אברהם ולהיות קרובים לכל מקום במרכז.
הצטרפו לעשרות המשפחות שקראו היטב את המפה וקשרו את עתידן למקום.

דירות יוקרה
4, 4.5, 5 חדרים
דירות גג
דירות גן

בנייה בסטנדרט גבוה
מפרט עשיר • מעלית שבת
מרפסת סוכה ומרפסת שרות
כיור כפול • שלשה חדרי שרותים
הכנה למדיח ומיזוג אויר מרכזי
גני ילדים ובתי ספר דתיים
בתי כנסת • מרכז קניות
גינות נוי • בני עקיבא

בקרו בדירה לדוגמא
משרד מכירות באתר:
רח' שמואל הנגיד, כפר אברהם - פ"ת
טל' 03 - 9348455
היזם: אזור בע"מ מקבוצת צור שמיר חברה לביטוח בע"מ
המבצע: חברת אשטרום בע"מ
תכנון: א.יסקי, י.סיון - אדריכלים

לה ימצא חן בציניק

מצעד הזמירות של נועם הפקות

קלטות ותקליטורים חדשים

להשיג בנועם קלטות מלכי ישראל 6 ירושלים
טל: 02-375944 ובחנויות המובחרות

במלאת השבעה להסתלקותו לגנזי מרומים
של מורנו ורבנו שר התורה
גאון בתורה ובמידות, עמוד הימיני
מרן רב **שאול ישראלי** זצ"ל
ראש ישיבת מרכז הרב

תתקיים עצרת הספד והתעוררות
בישיבת מרכז הרב, קרית משה, ירושלים
ביום ראשון כ"ז סיון תשנ"ה בשעה 6.00 אחה"צ.

ישאו דברים הרבנים הגאונים:
רבי יוסף קאפח שליט"א חבר ביה"ד הגדול לשעבר
רבי חיים דוד הלוי שליט"א הרב הראשי לת"א
רבי יוסף גליקסברג שליט"א הרב הראשי לגבעתיים
רבי יהושע יגל שליט"א ראש מדרשית נועם
רבי יעקב אריאל שליט"א הרב הראשי לר"ג
רב חיים דרוקמן שליט"א ראש ישיבת אור עציון
רב יוסף ברמל שליט"א ראש כולל ארץ חמדה

ישיבת מרכז הרב
ירושלים

העליה לקברו בבית העלמין סנהדריה
ביום ראשון כ"ז סיון בשעה 8.30 בבוקר
זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל

ועדת המים הרב צדדית החליטה על פרויקטים אזוריים

ועדת המים סיימה אתמול את דיוניה ברבת עמון, במסגרת השיחות הרב צדדיות.

הפלשתינים יוצגו לראשונה ע"י נציב המים של הרשות הפלשתינית, המהנדס נביל שריף.

ראש המשלחת הישראלית, מר אברהם כץ עוז, אמר בנאום הפתיחה, כי בעשרים השנים הבאות יידרש בממוצע 200 מליון דולר לשנה להקמת פרוייקטים ולהספקת מים לארצות המזרח התיכון.

בדיונים הוצגו מספר פרוייקטים משותפים שההשקעה בהם מסתכמת בכ-50 מליון דולר לערך. כן סוכם, כי ארה"ב והאיחוד האירופי ישקיעו כ-2.5 מליון דולר בהקמת בנק נתונים לפלשתינים. אוסטריה תשקיע כ-3 מליון דולר בהשוואת שיטות השקיה במים מלוחים.

נמסר, כי הולנד בודקת השקעה של 7 מליון דולר בהקמת סכר על ואדי עזה בגל ובשור להעשרת אקויפר הרצועה. בעומאן מתוכנן מרכז התפלה אזורי בהשקעה של 30 מליון דולר.

ארה"ב, יפן וישראל ישקיעו כ-5 מליון דולר בטיפול במי ביוב בישובים קטנים, בהקמת אוגרני מים במערכות עירוניות ובהתפלת מים מלוחים.

ישראל מובילה באליפות הברידג'

באליפות אירופה לברידג', המתקיימת בימים אלה בפורטוגל, מובילה ישראל במקום הראשון לאחר תשעה סיבובים (מתוך 31).

הדרוג לאחר הסיבוב התשיעי הוא כדלקמן:
1. ישראל 180 נקודות
2. אוסטריה 164 נקודות
3. הולנד 163 נקודות
4. אנגליה 161 נקודות
5. יוון 157 נקודות
6. גרמניה 153 נקודות
7. צרפת 152 נקודות
8. פולין 151 נקודות

המעבורת אטלנטיס מתוכננת לצאת היום לחלל

מאת דני שלום
כתבי "הצופה"

אתמול נמשכה בקייפ קנבדל בארה"ב הספירה לאחור לקראת שיגור מעבורת החלל אטלנטיס למבצע הראשון בו ייערך מפגש עם תחנת החלל הרוסית מיר.

20 שנים לאחר המפגש הראשון בחלל, ביולי 1975 בין "אפולו" לבין "סויוז", עומדת "אטלנטיס" להמריא היום, אם מזג האויר יהיה תקין והכל יפעל כשורה – עם חמישה אסטרונאוטים אמריקנים ושני קוסמונאוטים רוסיים.

"אטלנטיס" אשר נעה בחלל במהירות של 27,000 קמ"ש, תצטרך לבלום את טיסתה כדי להתקרב לתחנת "מיר" הנעה במהירות קטנה יותר, ולאחר מספר שעות היא תצמד אליה, וייערך חיבור מלא בין שתי המערכות. זו תהיינה מחוברות במשך חמישה ימים, בהם יבצעו עשרת אנשי שני הצוותים ניסויים משותפים. "אטלנטיס" תשוב לכדור הארץ ב-4 ביולי.

זה יהיה המבצע המאויש ה-100 של האמריקנים, והראשון משבע משימות משותפות עם הרוסים, אך הוא מסמן את תחילת הסוף של תקופת מעבורות החלל, כי הן נועדו להבין את בנייתה בעתיד של תחנת חלל בינלאומית.

השיגור אמור להתבצע היום אחה"צ לפי השעון המקומי, אך חזאים אומרים כי קיימת אפשרות שטופת האביב יבצע מ"אטלנטיס" להמריא.

בסיס מא"ז הוקם ביישוב רעות באיזור מודיעין

בסיס משמר אזרחי נחנך ביישוב רעות שבאיזור מודיעין.

כתב עת"ם מוסר, כי ההחלטה לפתוח בסיס משמר אזרחי ביישוב, נבעה מן הצורך לחזק את היישובים רעות, מכבים והיישובים האחרים באיזור מודיעין, הנמצאים בסמיכות לקו התפר.